

Příloha k diplomové práci

Bc. Hana Baborová, BA.

ŠUMAVSKÝ VLK, ZLO NEBO SPÁSA? POHLED KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ NA NÁVRAT VLKA NA ŠUMAVU

Přepisy rozhovorů

Praha 2022

Obsah

1) ROZHOVORY S MÍSTNÍMI – I. STRUKTURA	4
1.1. ROZHOVORY SE STAROSTY OBCÍ	4
1.1.1. Libor Pospíšil.....	4
1.1.2. Jana Hrazánková.....	11
1.2. ROZHOVORY SE ZAMĚSTNANCI INFORMAČNÍCH STŘEDISEK	25
1.2.1. Josefína Kiklošová.....	25
1.2.2. Miroslava Michnová.....	36
1.3. ROZHOVORY S HOSPODÁŘI	41
1.3.1. Hospodářka X.....	41
1.3.2. Jaroslav Jílek.....	49
1.4. ROZHOVOR S MYSLIVCEM.....	55
1.4.1. František Ostádal.....	55
2. ROZHOVORY S EXPERTY – II. STRUKTURA.....	59
2.1. ROZHOVORY SE ZÁSTUPCI SPRÁVY NP ŠUMAVA.....	59
2.1.1. Oldřich Vojtěch.....	59
2.1.2. Pavel Hubený.....	72
2.2. ROZHOVOR SE ZASTUPITELKOU AOPK	79
2.2.1. Jindřiška Jelínková.....	79
2.3. ROZHOVOR SE ZASTUPITELKOU Hnutí DUHA.....	90
2.3.1. Josefína Volfová.....	90
2.4. ROZHOVOR SE ZOOLOGEM	99
2.4.1. Prof. Ing. Jan Červený, CSc.....	99

1) Rozhovory s místními – I. Struktura

1.1. Rozhovory se starosty obcí

1.1.1. Libor Pospíšil

Datum a místo: 14. 04. 2022, Prášily

Začneme trochu ze široka, zajímalo by mě, jak dlouho již žijete tady na Šumavě?

„Chceš roky jo?“

No řádově.

„Tak přes třicet let.“

Jak byste popsal Váš vztah k Šumavě?

„No to jsou otázky. Do toho se teda vůbec pouštět nechci, to fakt potřebuješ?“

Jako jestli mi to nechcete zodpovídat, tak nemusíte, ale chtěla jsem to tím otevřít.

„To se furt řeší na radě parku a já s tím mám hrozně špatné zkušenosti, teď nemyslím směrem k tobě, to né, jenomže prostě to je, vždycky je to takové vniterní pocity. Já mám nerad, když je někdo někde zveřejňuje, nebo se jima ohání.“

To nebojte, já se ohánět nebudu.

„Né, to já nemyslím k tobě, to né. To jde prostě těžko popsat. Představ si svého tátu, no, co by ti řekl?“

Já myslím, že super.

„Fakt to by řekl?“

Jo, vždyť on tím žil.

„No vždyť právě proto. To je wow, všechno wow. Až tak wow, že o tom nechci mluvit, jestli mi rozumíš.“

Dobře, tak to necháme být a mám tady ještě lepší otázku. Jaký je Váš vztah k národnímu parku?

„Tos to teda...“

Klidně stačí obecně, jestli spíše pozitivní, nebo negativní.

„No to je mix všechno, to je tak nevyvážený. Jako myslíš s národním parkem?“

Hm.

„No to je těžko říct, protože NP je subjekt nelidský, je rozdíl mezi správou národního parku a národním parkem, tak obrovské, což je dobře teda. Takže vlastně musím říct, že pozitivní, protože jsem rád, že existuje.“

Co si myslíte, že je jeho vlastní smysl?

„No hlavní smysl je, já vím, že to zní zprofanovaně teď poslední dobou, ale nechat přírodou být přírodou.“

Takže jako předmět ochrany vnímáte?

„Celek, určitě né jednotlivé části, ale celek. Významné části národního parku, aby zůstaly bezzásahové.“

Kdybychom se přenesli do roku 1991, podpořil byste vyhlášení NP?

„Jo. V té době jsem ho nepodporoval.“

A co se změnilo na Vašem pohledu?

„No neměl jsem zkušenosti s tím. Tak hlavně, já vím, že pro mladší generaci to je nepřenositelný, ale prostě když člověk neměl zkušenosti, nechci říct s kapitalismem, nebo prostě s demokracií a nebyl příliš vnímavý, což já moc nejsem, tak prostě vyrůstal v pokřiveném prostředí a má to na něj vliv. Tak ještě zkušenostma, já jsem si představoval národní park, že je to úžasný místo, kde jsou obrovský jeleni, který si nezaslouží nic jiného než zastřelit; nebo, zjednodušeně jo. Až vlastně když jsem to viděl tady, zejména v bavorském parku, tak nějak trochu člověk zjistí, že to je o něčem jiném, že to je o respektu a o nějakém svědomí, a nejen o nějakém těžení věci.“

A řekl byste, že celkově s vyhlášením NP souvisí spíše výhody nebo nevýhody?

„No, to je... jako tím, jak stárnu, tak chci říct a řeknu výhody. Ale samozřejmě, že to nese i svá negativa. Ale je to o úhlu pohledu, když člověk zohlední to, že smyslem národního parku by mělo být, aby příroda zůstala bezzásahová, tak určitě výhody.“

A dokážete nějaké jmenovat?

„No ta chráněná příroda.“

A nevýhoda?

„Omezování aktivit vyplývající z ochrany přírody ve srovnání s vnitrozemím.“

Myslíte si, že pravomoce národního parku jsou měkké nebo naopak příliš tvrdé směrem k občanům i návštěvníkům?

„Já si myslím, že jsou tak akorát. Ani silný, ani slabý.“

Ptala si se na to Vimperských? To je hrozný rozdíl, lidi, co tady žijou, makaj ve srovnání od těch frajerů ve Vimperku. Oni mají takový trochu bohemský pohledy.“

Tak teď se přesuneme ke kůrovcové kalamitě, která se tady poslední dobou řešila.

„Tyjo to nemá nic společného s vlkama.“

Nemá, ale...

„No vlastně je to podobný, je to velké téma od spektra nenávisti až po spektra respektování, nebo...“

Přesně tak, tak by mě zajímalo, jak byste tento problém řešil vy?

„Jako kůrovec?“

Hm, jestli byste byl spíše pro to vykácení, nebo nechání ladem.

„No tak tím, že připouštím, že smysl národního parku v ochraně přírody a bezzásahovosti, tak to jako...“

Myslela jsem si, ale ještě jsem se chtěla ujistit.

Jmenujte tři hlavní oblasti střetů mezi ochranáři a lidmi, kteří zde žijí a pracují.

„No to je samotná bezzásahovost.“

Jestli vás nic jiného nenapadá, tak...

„Né, tak z toho pak všechno vyplývá, vykukujou z toho pak ty ostatní věci, palivový dříví“

že jo, problém získat, ale to z toho... ale to tam vlastně klidně můžeš napsat, nedostupnost palivového dříví.“

Tak už jsme u těch šelem, myslíte si, že mají mít v krajině své místo, i na Šumavě teda?

„Jo, zejména na Šumavě.“

Jak si myslíte, že vlky vnímá veřejnost?

„Jako nepřítel. Nebo většinová veřejnost.“

Dá se s tím něco dělat?

„Dá.“

A dělá s tím park něco?

„Já myslím, že park jo, že se snaží, osvětou, vysvětlováním, podporou zařízení, ohradníků.“

Myslíte si, že tomu pomáhá i vlčinec na Srní?

„O tom moc přesvědčený nejsem teda. Pomáhá třeba poznat, že někdo ví, jak vypadá vlk. Ale jako pochopení vztahu, nebo nalézání, na poznání vztahu člověk – vlk to asi nepřispěje.“

To je strašně dlouhá cesta a ty lidi ji musí chtít absolvovat. To je jako tetřev – tetřívka, že jo. Skoro nikdo nevidí mezi nimi rozdíl, takže to není o vlčinci, to musí Pepča vidět, že tam jezdí většinou lidi jako do divadla, se tam vyfotit, nebo strávit čas.“

No, ale třeba to, že je alespoň vidí...

„Nemyslím si, já si to nemyslím.“

Já právě četla vyhodnocení dotazníku od národního parku a tam uváděli, že na české straně Šumavy je vlk přijímán lépe než na německé. A přisuzovali to právě existenci vlčince.

„Já si myslím, že to je o přístupu k životu. Němci jsou akurátní, potřebujou všechno nalinkovaný a oni prostě mají z toho vlka čistokrevný strach. Oni, kdyby se měli v přírodě; v jejich; potkat se šelmou, tak nejsou schopný to zpracovat, vyrovnat se s tím, mít k tomu nějaký názor, nebo přístup, který oni sami nemusí vymyslet. Takhle oni moc nejsou schopný žít, si myslím, že to je možná daný tím. My Češi jsme takový přizpůsobivější, sami se snažíme najít si cesty, i když mnohdy na škodu, tak si myslím, že to je možná z tohodle toho důvodu, ale možná se mýlím.“

Myslíte, že u nás takový strach není?

„To je, ale ta česká nátura je taková, nebo aspoň ta moje generace byla, že jsme byli nucený si plno věcí sami vymyslet, udělat, protože za bolševika nikdy nic nebylo a možná tohle i souvisí s tímhle tím, že ty lidi snáz hledají cestu, nebo ne tu cestu, ale to poznání, že o to mají možná větší zájem. Protože je fakt, že kolikrát, když tady je nějaké jednání úplně nesouvisející s přírodou a vlkem, jo tak se mi lidi ptaj, že zase někde, zejména jak to bylo na podzim nebo na začátku zimy, jak roztrhala ta smečka toho jagteriera, tak to lidi hodně zajímalo jako jo.“

Je fakt, že tohle už si neuvědomují, nebo jako uvědomují, ale neuvědomují si, že to prostě znamená, že třeba ten pejsek by neměl běhat někde daleko od pánička, protože to klidně se může stát. Jako když tu vidím za posledních x dnů Stodůlky, Skelná, Velký Bor,

ty vlci se tu točí třikrát, čtyřikrát do týdne jo... a to je jen otázka času, kdy se potkají pejskové s vlkama.“

Je podle Vás důvod se vlka obávat?

„Ne obávat, ale mít k němu respekt. Jako protože bez respektu to určitě nepůjde.“

Dokážete se vcítit do role místního hospodáře?

„Mm.“

Myslíte si, že to mají těžký?

„Myslím si že jo, ale zejména kvůli sami sobě. Protože mnoho z nich je zvyklých prostě – šňůrku a neřeší to že jo.“

Jo, tak teď se jim to hodně ztěžuje.

„Čím myslíš?“

Tou prací kolem toho.

„No to jo, to já, když vidím, co dokáže, že stačí pod lankem třicet cm dírka na kilometrovým ohradníku, to jako kolikrát je velký zmar. No je to zmar že jo, protože teď se to prostě snažej, že to prostě ty vlci chyby neodpouštěj no.“

Jak byste to řešil z pozice NP?

„Zejména bych se jim snažil pomoci finančně. Já o tom zas takový přehled nemám, nevím, jestli už jsou dotace na psy.“

Jojo.

„Jo už je to taky?“

Jsou, je tam jeden na sto kusů ovcí.

„No tak to je dobrý. Já, když to viděl na Slovensku, jak to funguje tam, hned jsem si říkal, že bych to šel dělat. Maringotku, pasák a normálně se střídali, týden, co týden dva chlapi. Normálně jsem jim to záviděl. Plně vybavenou maringotku, zázemí jo, a stěhovali se po tom parku, to jsou takové planiny, roviny a stěhovali se.

To si myslím, že ten park by měl vyjít víc vstříc i při tom pronájmu těch pozemků, nevím, jestli už je to třeba lepší, ale aby byla možnost touhle tou formou třeba. Já, když vidím, že prostě se to soutěží stupidně, jen aby byl splněný zákon o veřejných zakázkách a tím to končí. Protože vlastně už je to tak extrémní svazující samotný ten zákon, že to nedává další možnosti flexibilnější, jak to těm pastevcům nabídnout, aby to mohli dělat třeba touhleto formou.

Ani nevím, jestli by to neporušovalo zákon o ochraně přírody a krajiny, mít tam někde maringotku jako jo.“

To je pak ale těžký, rostou jim náklady, mít tam stále člověka.

„To spíš potom musí mít formu, ne produkce masa, ne produkce vlny, ale nějaký subjekt zájmu správy parku toho hospodáře, aby se to potkalo někde, kde se to dokáže finančně ohodnotit, a to si myslím, že se zatím ještě neděje.

Takže nezávidím to.“

Myslíte si, že ubývají?

„Takhle to nevím. Ale zase třeba jsem viděl Strážovsko, Dešenicko, tam je bývalá střelnice v Městyšce, kde dřív byla kasárna, tak teď tam jsou právě velké plochy pro ovce, já nevím, kdo to tam má. A viděl jsem normálně, co jsem se bavil s lidma od parku, tak říkali, že na to žádný dotace nevypláceli, ani nezařizovali, a normálně ohrady, že by je mohli ukazovat, jako vzorový. Kůly metr a půl vysoký, lanka natahaný

dvacet centimetrů od sebe, ještě křížem, a navíc nad zemí to T jak to má být, tři nebo čtyři nad zemí, aby se nemohli podhrabat a mají to přes každou strouhu, propustek úplně dokonalý. Takže ty sami si to udělali, ale je to tak pracný a drahý. A ještě to kontrolovat, to není sranda.“

Dokážete se vcítit naopak do té role ochránáře, který s nimi komunikuje?

„Ne. Nebo jo vlastně, to je taky těžký. Je to daný tím, že je to nová situace, takže je to vyhrocený no.“

Přijde Vám to vyhrocený?

„To, co jsem slyšel, ale když vlastně ty říkáš dneska tu zkušenost, tak vidím, že se to jako zlepšuje, protože vím, třeba loni, když byly ty první jednání, tak to bylo křičení. A zemědělci, tady Petrovicko, říkají, ty se s tím ani vůbec netají, prostě ho zastřejej. Je to těžký a je fakt, že když prostě jim tam sejme pak ta smečka jich několik, a když se s tím piplaj no...“

Ale hlavně je problém, když ta smečka, co ty chlapi z parku říkají, tak třicet km za noc není žádný problém že jo no. Tak jak to vymezit národním parkem že jo. To prostě nejde. Já si myslím, že to stejně musí, že to bude mít podobný průběh jako kůrovec, i když to samozřejmě nejde srovnávat, že to bude gradovat, spory, hádky no a pak se to začne pomaličku nějak odrušovat, i když ten kůrovec, taky vlastně... řešení nebylo nalezeno, sežral, co mohl, ty vášně už pominuly s tím že už, prostě to není tady na Šumavě tak dramatický. Ve vnitrozemí jo, ale vlastně ten problém nezmizel, zmizel jenom ten prostředek, na který se ten kůrovec soustředil že jo, smrkový dříví, ale nikdy se s tím některý lidi nesmířej. Myslím si, že mnohý neuvažují tak dalece, že by přemýšleli, jestli skutečně ten smrk v pěti stech metrech nadmořský výšky má co dělat, to si myslím, kord, když to zasadili jeho předci, on se o to stará, tak k tomu má úplně jiný pocity, vztah, než aby měl ten objektivní a uvědomil si ‚Jé děda udělal průšvih, že to tam vysázel‘. Takhle dalece to asi ani nelze po těch lidech chtít, to samé je s tím vlkem. Já si myslím ale... to jsem chtěl říct, že já doufal, že aspoň ten vlk bude mít tu možnost, že se dostane do nějakého stavu, kdy začnou fungovat samoregulační procesy, třeba u toho kůrovce to bylo, já vím že plno hajných na to jako nechce slyšet nebo to odmítá, ale já z vlastní zkušenosti vím, že prostě v té vrcholové kalamitě fakt skutečně nastoupili plísně, houby, predátoři, mizí jo a začlo to fungovat. Ale muselo to dojít do té extrémní nějaký hladiny, kdy se to samo začalo regulovat. Já vím, že oni, to se ví že jo, když smečka narazí na smečku, že jo, tak se bez pardónu... vlčata, že jo, taky že jo... Což zatím ještě není že jo, protože jich není tolik, ale, mnozí to vidí tak, že vlk by neměl vůbec být že jo. To je těžký no, to je jako s Ukrajinou že jo, ale to je blbé srovnání.“

Vy, když jste teda lesák, tak asi i lovíte, že?

„Už jsem přestal.“

Proč?

„Zestárnul jsem. Sice bych ti to neměl říkat, protože to mám v pracovní náplni, ale nekonám tak už. Chtěl bych říct, že je mi to asi líto, ale to se na chlapa nehodí.“

Zajímalo by mě, kdybyste se přesunul do té role myslivce, jak si myslíte, že vnímají vlka?

„No jako zbytečného konkurenta. No ale to není můj názor, ale myslím, že to takhle mají“.

A jaký je Váš názor?

„No, že ten vlk, to ten lov potřebuje pro svůj život, pro své přežití, ale myslivec ne. Kdyby byla anonymní anketa, tak si myslím, že 90 % ho vnímá jako konkurenta, ale možná že se mýlím.“

Já si myslím, že s vlkem je to ještě horší než s rysem, protože ten rys je v té přírodě zdánlivě, ne tolik patrný a že jo, a hlavně nezabíjí tak hmusně jako vlci a ne tolik, ale s tím vlkem si myslím, že to pytláctví bude horší.“

Kdybyste mohl ovlivnit dění ohledně vlka v NP, podpořil byste jeho rozšíření, nebo naopak?

„Rozšíření znamená co?“

Nechal byste ho jako chráněný druh, zamezoval pytláčení?

„Jo, tak to.“

A zavedl byste nějaké nové opatření?

„Jo, zvětšil bych území bez lovu člověkem.“

Případá Vám návrat vlka kontroverzní téma?

„Ano.“

Jen z pohledu hospodářů, nebo i jiného?

„Jako veřejnosti, vyjadřují strach.“

Jo, setkáváte se s tím jako starosta?

„No, i na schůzi jsme to řešili. Se tu někdo ptal, nebo vyjádřil strach vyjít z Prášil.“

Mají strach chodit do lesa?

„No.“

Je ještě něco, co byste rád dodal?

„Radši ne, já ze zkušenosti radši moje pocity moc nesděluju.“

Na co byste se zeptal, kdybyste byl v mé roli?

„Nepokládal bych, ale ty nejsi v té pozici, ale jediný smysl si myslím, že má edukace, nic jiného nemá smysl. Přesvědčovat, když už člověk má pevně daný názor, to je téměř zbytečný. Edukace tedy školní, ta na úrovni vzdělání dětí, studentů. Edukace dospělého člověka, to je, musí být ten člověk nastaven, ochoten projevit zájem, a pak dojde z mého pohledu ke správnému názoru. Protože to jsou vnímaví lidé, ale taky to není vždy, ale většinou jsou schopni vnímat objektivní skutečnosti, ne pokřiveně, takže mají velký potenciál k tomu, že si to správně poskládají a dojdou k tomu, že ten vlk smysl má. Samozřejmě, že je to, to je jako s bobrama že jo, prostě najednou jsou všude že jo. Lidé, vždyť to vidíš, kde jste bydleli, tam pod ČOVkou staví hráz jo. Člověk, kdyby měl být úplný puntičkář podle zákona, tak ho tam tu hráz nechá stavět furt, ale ono stačí vzít hrabičky a prostě to strhnout a posunout ho, aby on tu hráz postavil o sto metrů níž“

nebo vejš. Jo jenom takhle lehkýma náznakama pro toho bobra snesitelnejma, pro člověka úplně, tak prostě s tím tvorem se snažit vyjít ne vstříc, ale respektovat se. A takhle si myslím, že je to i s těma vlkama. Ten vlk, jak má ty velký zuby a zejména tím, jak oni zabíjej, to bude těžká cesta a jestli vůbec bude, vždyť ta válka přináší pohledy na věci úplně z jiných úhlů a věci který dřív lidi posuzovali úplně jako nepřijatelný, tak teď jsou úplně přijatelný, protože ve srovnání s válkou jsou prostě nepodstatný pro ně, marginální, takže si myslím, že i ta ochrana přírody bude měnit názory.

To sis vybrala těžký téma jako toho vlka. To já si myslím že jako ani... že cokoliv, tak jakýkoliv výstup tak bude kontroverzní a strašně kriticky podrobený všemožným analýzám.

Třeba na Slovensku to je jinak, ale ne že by to vnímání měli jiný, ale tam jsou zvyklý na ten strach. Tady lidi jdou do lesa, neřívaj se kolem sebe, kapucu na hlavu nejlíp ještě mp3 do uší a vůbec se kolem sebe nekoukají, a to si myslím, že je právě ten základ toho všeho, začít to vnímat a už je jakoby zjišťovat, hele támhle se něco děje, ne to je nezajímá že jo, běžky, sněžnice, foťáky...

I ty lidi na tom Slovensku nechodí tolik do toho lesa, jako se chodí tady že jo, tady všichni hrr do lesa, ten je náš.“

1.1.2. Jana Hrazánková

Datum a místo: 26. 04. 2022, Borova Lada

Jak byste popsala Váš vztah k Šumavě?

„Takže obecně, já jsem se sem nastěhovala v roce 2002, přímo do obce Borová Lada a v roce 2006 jsem se stala starostkou. Jelikož se mi zde narodily obě dvě mé děti, tak Šumava konkrétně Borová Lada je mým domovem. Takže já se cítím doma tady, nikoliv na jižní Moravě odkud pocházím. Já jsem doma na Šumavě.“

A jakou máte zkušenost s NP?

„Tak samozřejmě z hlediska toho, že jsem starostkou, tak ty zkušenosti mám poměrně bohaté. Neřekla bych, že jsou zrovna příliš ideální, protože si myslím, že s národním parkem nebo se správou národního parku bysme si ještě jakoby i starostové dokázali obecně nějaký způsobem domluvit, ale když se nám do toho začne montovat ministerstvo, tak tam je okamžitě problém.“

A jako občan, jakou máte zkušenost?

„Tak já jsem se třeba jako občan s tím setkala hlavně, když jsme stavěli náš rodinný dům, kde jsme samozřejmě tedy, veškeré stavby na Šumavě musí podléhat tzv. dvojímu jakoby správnímu řízení. Jednak to musíte mít odsouhlasené od příslušného odboru výstavby územního plánování a poté to musí mít také odsouhlaseno od správy NP. Tam ten problém byl ten, že a vím, že se s tím setkává spousta lidí. Že na místní lidi víc se hledělo, takže víc se striktně dožadovali nějakých pravidel, které si myslím, že jsou v pořádku tady na Šumavě jo. Že si tady nemůže postavit kdo chce co chce. Ale pak je tady, vzniklo spousta chalup od lidí, kteří třeba na Šumavě nebydlí, a bylo to úplně v rozporu s tím, co by na té Šumavě mělo být.“

Takže na občany to je striktní a na ostatní ne?

„Ano, ano. Těch staveb je tady několik. V každé obci najdete stavbu a většinou nebo z 99,9 % ty stavby které neodpovídají tomu typickému šumavskému rázu, který by tady měl být, tak jejich vlastníci jsou nějakí lufťáci.“

Co si myslíte, že je hlavní smysl NP?

„Smysl národního parku by mělo být zachování nějaké přírody v nějakém dobrém stavu. Samozřejmě cílem je poznávání přírody, výzkum tak jako abychom viděli v tom nerušeném prostředí, jak se nám ten les vyvíjí. Turistika tady určitě je, podnikání také je, protože když je NP, tak by to mělo víc táhnout lidi, i když často se setkávám s tím, že lidi jedou na Šumavu a nejedou do NP. Málokdo třeba jede do NP. Řeknou, my jsme přijeli na Šumavu. CHKO a NP hranice jsou ze strany NP docela špatně značené, spousta lidí neví. Borová Lada má 48 % území v NP, zbytek v CHKO, tady nepoznáte, tady to dělí prostě cesta.“

Říkala jste, že smysl by mělo být zachování nějaké přírody, myslíte teda, že není?

„Není, protože součástí, teďka se možná, jestli se o to zajímáte... protože se schvalovaly zásady péče o NP Šumava, jehož součástí by měla být podrobná analýza, což je vlastně, jak se ten NP jakoby nebo NP ty lokality, lesní porosty, jak se vyvíjí jo. Co se tam děje.“

Tak víte, že spousta Šumavy uschla. Samozřejmě bylo sucho, byl kůrovec, to nebudeme říkat, že nebyl, takže NP sází na to, nebo představitelé NP potažmo MŽP, že ta příroda si pomůže sama, že ten les si pomůže sám. Ano, on si určitě pomůže sám, za nějakou dobu vám zarostou i haldy, když jedete k Praze. Jo, tam já to vždycky sleduju a dívám se, jak tam rostou ty břízy jo. Ale taky se tím potírá třeba ta práce, která tady byla jakoby vykonávaná a často se třeba vydává za umělou obnovu, nebo za přirozenou obnovu to, co tady bylo uměle zasazeno. To je tak složitá otázka to, co jste mě položila o tom bysme mohly diskutovat hodiny a hodiny a nedobraly bysme se toho.

Jo, teď samozřejmě, když uschnou lesy má to vliv na vodní režim, pochopitelně. Podle nějakých nejnovějších vědeckých výzkumů, ten vodní režim je stejný, jestli tam máte zelený les nebo jestli je tam suchý les. Což podle mě není pravda, to je prostě blbost. Jsou zase další oponentní názory. Přece když máte suchý les, máte paseku nebo ten suchý les, tak vám nemůže zadržovat ten strom vlastně vláhu, protože on je samozřejmě nasává těma kořenama, pak tam probíhají nějaké ty evapotranspirace, zase další odpařování, takže to nemůže. Noo, ale jsou vědci, kteří tvrdí že, v podstatě, že suchý les je lepší, protože nevyčerpává tu vodu z krajiny, kdežto ten zelený odčerpává a drží ji v sobě. Takže to mi trochu připadá jako na hlavu postavené, že si myslím, že by se do české společnosti měl vrátit obyčejný zdravý selský rozum ve všech složkách a podobách.

Ono je dobré se zeptat těch starých babek, které chodily do toho lesa zalesňovat padesát roků, ty si myslím, že ten les znají lepší než ňáci ty pražští eh vědátoři, co sem přijedou na nějaké, na čtrnáct dnů něco studovat.“

Co si teda myslíte že je, nebo by mělo být předmětem ochrany NP?

„Ekosystémy ve všech jeho podobách. Tak je to správně jako, tak je to i řečeno. Ale teď co je to ta ochrana. Ochrana je to, když to ponecháme samovolnému vývoji? Je to ochrana? Co je ochrana? Tady se střílí samozřejmě zvěř, protože je vysoká zvěř, jeleni, laně, a tak jsou přemnoženi jako třeba prasata, to byl problém zase na Moravě, ještě tam byl ten prasečí mor. Tak na jednu stranu se někde nezasahuje a nechá se ten kůrovec, ať si dělá, co chce, na druhou stranu se má střílet vysoká, protože způsobuje škody na porostech, tak je to takové jako. Tak co budeme chránit? Součástí té přírody a toho ekosystému je i ta vysoká, jak to necháme moc tu vysokou jako? Aby se tady přemnožila, nebo ji budeme eliminovat, samozřejmě lovem a ten kůrovec by se měl taky nějakým způsobem eliminovat. Nebo ten se zase nechá? Co je víc? Je víc ta vysoká nebo je víc ten kůrovec?“

K tomu se ještě vrátíme, teď když jsme u toho kůrovce, tak tam by mě zajímalo, jestli to z vaší strany bylo řešeno správně v NP? Nebo jestli jste víc pro tu bezzásahovost nebo právě pro...

„Já jsem určitě proto, aby v NP bylo zastoupeno nějaké procento plochy bezzásahovosti. To určitě ano, je to NP, ale NP podle kategorie IUCN je ve druhé kategorii a tam by měly být splněny nějaké podmínky nějakého procenta bezzásahovosti. A mně celou dobu připadá, že Šumava nebudu říkat jen NP, se přizpůsobuje těmto procentům. Že my potřebujeme tyto procenta, tak naháníme procenta, ale nikoliv abysme to dělali tak, abysme po nějaké době vyhodnotili, jestli to, co jsme tam, to co

tam probíhá, jestli je v pořádku, nebo to v pořádku není. Že prostě honíme, jo my budeme světový, protože řekneme, že tady máme dvojku jako NP a máme, což je i v těch zásadách péče jako do budoucna cíl, aby 75 % bylo bezzásahového. Jak já můžu sakra říct, co je mým cílem jako, když já nevím, jak se to bude vyvíjet. Protože ten les, to je živý organismus. Já si neřeknu ten cíl, já musím postupně jako se dívat co se tam děje, když je ten národní park.“

Takže za Vás nějaká taková mozaika? Aby byla jak bezzásahovost, ale zároveň...

„Kolem té bezzásahovosti by měla být vytvořena taky nějaká ochranná zóna a mělo by být přesně a striktně řečeno, co se v té ochranné zóně bude dít. Protože to nejde říct tak tady milý kůrovce, tady máš nějakou lajnu tady to sežer a tady to žrát nesmíš, tam už budou proti tobě zasahovat. Eh, byla doba, kdy lesnický personál dostával pokutu za to, že tam nepokácel strom napadený kůrovcem a za další rok dostal pokutu, že to tam pokácel, protože už to bylo jinak. Takže je to takové odezdi ke zdi, a hlavně si myslím, že NP není otázka jakoby ani vědecká nebo něco, je to otázka politická.“

Kdybychom se přenesly do roku 1991, podpořila byste vyhlášení NP?

„Já jsem v roce 1991 byla dva roky po vysoké škole. Tenkrát to bylo takové, jsme byli rozjuchaní, když je člověk mladej, tak si myslí, že sežral Šalamounovo hovno, že ví všechno nejlíp. Já bych určitě, kdybych tenkrát byla v té době, tak když se bavím s kolegama, kteří dělali starosty tak říkají, že jim bylo něco slibováno, ale že ty sliby vůbec nebyly dodrženy. Tak bych určitě chtěla striktně napsat a písemně, co to bude, jak to bude, že je to závazné, v případě, že se mění vláda, stále to bude závazné. Za tu dobu, co já dělám starostku se vyměnilo tolik ministrů a Bursík, když byl ministr tak říkal: ‚Já si беру osobní odpovědnost‘, když se tady ponechávaly po kyrillový plochy bez toho, aniž by se tam cokoli dělalo. Osobní odpovědnost sakra, jak si bere osobní odpovědnost?! Kdo ví dneska kdo je to Bursík? Kde je dneska Bursík? Ale nám tady ta kalamita, kde se ten kůrovec hrozně rozmnožil, to tady zůstalo. Takže jestli NP, tak by mělo být přesně vymezené, pravidla, podmínky, co bude když, co nebude když. Tady stát taky vyhlásil NP a řekl, že to bude takovou tou výstavní jako vitrínou pro celou ČR, jenže když chcete něco takového udělat, tak to stojí prachy. Já neříkám, že obce nečerpají dotace, ale není to o tom, že bysme byli v NP. Pro obce v NP je jedna dotace, to je nějaká čtvrtá výzva, to je přímo pro obce v NP a CHKO, takže tam jsme si mohli podat žádost třeba na výměnu veřejného osvětlení, teď jsme dělali. No to bylo, snížení světelného smogu. Aby svítily, jak mají svítit, co mají svítit...“

Řekla byste, že převažují výhody nebo nevýhody spojené s vyhlášením NP?

„Kdyby ten NP vypadal tak, jak národní parky vypadat mají, tak by to byla určitě výhoda. Já si myslím, že teď je to spíše nevýhoda. Je to nevýhoda i z hlediska mé práce, ta časovost je hrozná. Kdyby se vyškrtla z práce NP, všechny ty lejstra, co mi chodí, co se musím vyjadřovat a takové ty kyndy pindy, co k tomu je. Tak mi opravdu ubyde hodně práce. Je to další organizace, která vlastně kecá do toho, co vy tady chcete dělat. Jo, takže musí být další jednání s nima. A ještě jsem chtěla říct k tomu vyhlášení NP, že slibovali jak těm obcím nasypou hromadu peněz, tady je spousta obcí, které třeba, nebo spousta, tady vím, dneska je tam ČIŽP, že tam nemají ani čistírnu odpadních vod. My

jsme si pořádnou čistírnu vybudovali teď a teď budeme odkanalizovávat naše další dvě katastrální území, kde žije v rámci Borovky hodně lidí, ale já dostanu ty dotace stejně tak jako kterákoliv jiná obec. Takže já nedostanu jakoby zvýhodněná, já tlačím to, pojd'me mají tady národní park, je tady super příroda, pojd'me to chránit, tak nemůžou ty lidi ty sračky co tam jsou, aby jim to spádově teklo do Chalupské slati, protože je to supr čupr lokalita. Já jsem musela prostě bojovat za tu ČOVku a sepisovat ty dotace a obec musela si na to, protože máte procentuální podíl, co dostanete dotaci a nemalý podíl musí dát ta obec ze svého. Kde taková malá obec vezme tolik moc peněz. My jsme si museli vzít úvěr. Samozřejmě tu obec to zaúvěruje, když ji zaúvěrujete, tak samozřejmě ten rozvoj to, co by se mělo dělat pro ty místní lidi, tak je to tím okleštěné. My jsme tady jedna z mála obcí na Šumavě, která má školu, nás to stojí přibližně milion ročně a jsme spádová obec.“

Mě by teda ještě zajímalo, vy jste říkala „kdyby parky fungovaly tak jak mají“, jak by teda podle Vás měly fungovat?

„No nám často bývá předložený Národní park v Bavorsku, jak to tam je. Tam je to úplně jinak. A k nám...my, když se s těma bavorákama bavíme, tak říkají, tam to funguje úplně jinak. Proč tady má do toho, jak bude národní park vypadat, kecat tolik lidí, my máme třeba radu, ta má padesát čtyři lidí. Jsou tam členové ze zákona, to jsou obce Jihočeský kraj, Plzeňský kraj a horská služba, a potom jsou jmenovaní – to je to, koho si tam najmenuje pan ředitel. Jo, takže tam může být Franta Vopršálek z Prahy, z Jihočeské Univerzity z Budějovic, z Prahy někdo, někdo tak... Takže tam můžou být ty lidi, kteří tady nežijou a krafou do toho. Kdežto tam maj prostě ten výbor jakoby výbor, nějaké uskupení těch obcí, a ten park nemůže rozšířit bezzásahovou zónu bez toho, aniž by to domluvil s těma, konkrétně s těma obcema, protože ty zastupují ty lidi, kteří tam žijou. To nezastupuje nikdo jiný.

Takže oni vždycky říkají půl pravdy, že něco, co se jim hodí, to nám řeknou, podívejte se, jak je to v Bavorsku, ale potom to další už neřeknou. To si jako vybíráte, z toho jídla si ud'obáváte to, co se vám zrovna hodí.“

Jmenujte tři hlavní oblasti střetů mezi ochranáři, tedy lidmi z parku a lidmi, kteří tady žijí a pracují, pokud nějaký jsou.

„Třeba co se týká pracovních příležitostí, když se zakládal národní park, tak bylo řečeno, nebojte se, nepřijde tady nikdo o práci. Pak museli být parky dle nějakého zákona, museli všichni, kteří mají zájem o práci uzavřít s NP tzv. rámcové smlouvy. Takže tam se samozřejmě hlásily velké obrovské společnosti, celorepublikové a takový Franta, který tady pracoval celý rok s motorovou pilou, tak bylo pro něho těžké třeba konkurovat, protože ten Franta si přes to léto, protože pak se soutěžily ještě tzv. minitendry, a tam vítězí ten kdo dá tu nejnižší cenu, takže ten si musel vydělat i přes tu zimu. A samozřejmě ty náklady byly úplně jiné, když sem přijede velká firma, tady máte nějaké Ukrajince, ježišmarja, tady bylo tolik národností jo, a zaměstnávají je, a to jsou lidi, který tam dělají, nemají k tomu ani k té přírodě vztah, pořádně to ani neumí, prostě dostali tady tu práci. Kdežto tady ten Franta, co dělal s tou motorovou pilou, nebo nějaká bába co se jí týkalo zalesňování, věděla, že když to neudělá pořádně, tak ten hajnej přijde a řekne: ,Ty milá Máňo, tys to udělala pěkně naprd, hybej tam zpátky a

dodělej to pořádně, nebo ti příští rok nedám práci. ' Kdežto tady tyto firmy vyhrajou nějakou zakázku, odtáhnou dopryč, a už je nezajímá, co tam bude.

Třeba u vyžínání, to je ženská, když tam měla někdy vyžínat, tak si to udělala tak, protože věděla, že se tam bude vracet, tak aby tam příští rok, aby se jí to dělalo líp. Aby si usnadnila tu práci, a chodí se tam dívat a říká, hele, to je můj les, tady jsem to sázela a tady mi to roste.

Potom další problém je třeba omezení vstupu. Protože jsou lokality, třeba my tady máme lokalitu Knížecí Pláně, vede tam cesta, lesnický personál tam samozřejmě může, což je v pořádku jo, ale místní lidi tam můžou pouze; máme výjimku, to jsem tady zdědila po své předchůdkyni; že my dáváme výjimky pro vjezd autem pouze pro osoby starší 65 let nebo držitele průkazu ZTP. Takže někdo, kdo má třeba 58, a má třeba zdravotní problémy, tak se tam nemůže dostat, pokud ho nenaloží do auta někdo, komu je 65. Jo, to je takové jakoby nefér. Že jsou ty lidi zvyklí se tady courat po lese všude, a teď se můžou dostat někde, je někdo vyžene, nebo můžou dostat pokutu, protože se vyskytují v I. zóně. Mimochodem ty I. zóny nebo tam kam by se nemělo vstupovat nejsou pořádně značené do dneška. Byť zákon říká, že musí být neprodleně. “

Takže pracovní příležitost, omezení vstupu, ještě něco Vás napadá?

„Omezení vstupu, potom bych řekla třeba je problém s palivovým dřívím jo. Ceny teďka narostly tak, že ty lidi se tady snaží jakoby ekologicky jakoby topit, třeba BL je vyhlášená tím, že tady máme spoustu tepelných čerpadel, ale jsou tu lidi, kteří se snaží ekologicky topit třeba tím dřívím, a ta dostupnost toho palivového dřeva je pro ně těžší v tom, že se šíleně zdražilo. Jo, že se šíleně zdražilo, tak je pro ně jednodušší tam, když to řeknu v uvozovkách, naházet ty petky než aby..“

Ale tak to není úplně problém jen tady místních, ale celkově všech, co topí dřívím, nebo se mýlím?

„No, tak podívejte se, ono to palivové dříví si shání i těžko. To jako byste byla na poušti a křičela: ‚Došel písek, došel písek.‘ Tady se spousta dřeva ponechává samovolnému vývoji. A když jsem se ptala, kdo to určil, kolik procent se ponechá samovolnému vývoji tak mi pan ředitel řekl, že to byl on. Jó. Ale na základě čeho se určilo, kolik toho má být, jak to má být, není to moc, není to málo. To jenom tak, že se jednou ráno vospíme a necháme to tam? Není to škoda?“

Tak se přesuneme k tomu vlkovi. Myslíte si, že mají mít šelmy místo tady na Šumavě? Že tu mají být?

„No, naši předci věděli, proč toho vlka vyhubili. To je jakoby jeden názor. Další názor je ten, že vlci? Proč ne, ale není nikde určeno, kolik tady přesně těch vlků je. Chápu třeba, že se to dá velmi špatně zjistit. Problém třeba Borových Lad je ten, že vlci se pohybují v těsné blízkosti lidských obydlí. Vy jste mluvila, už nebudu mluvit už o zemědělcích, protože s nima jste mluvila vy, eh, největší tenkrát skandál, tak to vlastně začalo na Knížecích Pláních, tam bylo potrháno asi dvacet osm ovcí nebo kolik. Tak jsme najednou zjistili, že ty vlci tady jsou. Je tady větší problém. Ty vlci se začali pohybovat opravdu v blízkosti lidských obydlí. Já bydlím tady jako téměř na kraji Borovky, tam je samozřejmě roztroušená zástavba, takže není to samozřejmě, že bysme vedle neměli souseda a já se tak opírám o barák a kolem plotu mi jde vlk. My máme sice

doma tři psy, máme to oplocené, ale nejsem taková, že bych se bála a řekla, je vlk, už v životě nepůjdu ven, co když...“

To máte docela štěstí, že jste ho viděla.

„No a za týden jsem ho viděla zas.“

A jste si jistá, že to byl vlk?

„Jsem si jistá 100 %. Za prvé jako si myslím, že s mým vzděláním bych měla poznat vlka od psa. Za další jsem volala i manžela jako lesáka, jako ty jo, tady ta liška je nějaká divná, pojd' se sem podívat. Můj manžel byl v baráku. Takže já jsem na něho hejkala do toho baráku, do těch dveří otevřených, ať se podívá, ten vlk se tam tak procházel, ještě si sedl, to si myslím, že si lízal prdel nebo co to tam dělal. Můj manžel vyšel ven a říká, tyjo, to je vlk. Říkám: ‚Že jo?‘ Já jsem si jenom říkala, že by tak blízko, bylo to třicet metrů.“

A nahlásili jste to někde? Protože to pak můžou být problémový jedinci, a to už se dá řešit.

„Dával to můj muž do nálezové databáze, za čtrnáct dní jsem ho viděla zas, akorát, že šel z druhé strany. Soused už mi taky říkal, že na louce za barákem viděl několikrát vlka, jak myškuje. Jel domů, zsvítilo mu tam asi šestero očí říká. Že ty vlci tam byli. My jsme zvyklí, že se tady courají lišky, vysoká, srnčí, jo, že tady jsou prasata, to jsme zvyklí. Pak viděli na Svinných Ladech, viděli, eh, štípal dříví, z Chalupské slati, tam se neloví, ta zvěř se tam stahuje ty vlci si tam chodí jako do špajzu. Takže těch stop je tam opravdu hodně. Z druhé strany té Chalupské slati je Svinná Lada a tam pán říká: ‚Já jsem štípal dříví ty jo, najednou vylezl ten vlk z lesa. Sedl si a koukal na mě. A já s tou sekyrou si štípu dříví, si říkám nějaký pes.‘ Koukal na to, byl to vlk. Ty místňáci nejsou blbci jo, poznají psa od vlka. Marcelka, to je mojí bývalé účetní dcera stejně stará jak můj syn, bude jí 22, ta bydlí opět tady na Svinných Ladech a říká: ‚Šla jsem s mobilem, čumím do mobilu‘ jak všichni, psa na vodítku a najedou cítí, že ten pes tak divně jako něco, tak koukla na něho, tři vlci takto přeběhli přes cestu. Pes její stáhl ocas mezi nohy, Marcelka stáhla ocas mezi nohy, valili domů a Pepa, její táta řekl, že řekla, že už v životě se psem na procházku nepůjde. Takže ten vlk se tady vidí poměrně často, jestli jste se dívala na naše facebookové stránky..“

Nekoukala, podívám.

„Vám třeba toto ukážu, abyste si nemyslela, že kecám. My tady máme docela vyhlášenou cukrárnu Madam čokoláda. – ,20. dubna, včerejší sněhová nadílka by nás tak nepřekvapila jako vlk, který nám přeběhl přes cestu.‘ Zastavili z auta, koukali, pozorovali, ale ten vlk tam byl dlouho. Oni museli jet, tak odjeli, ale ne že by ten vlk utekl. Že vidíte, že kouká, že nemá potřebu nějak utíkat. Takže jako rys, který tady samozřejmě taky žije a můj manžel je lesník, tak ho viděl asi jednou, ale ty vlky tady už snad viděl každý. A není to, že by si vymýšleli ty lidi, tady opravdu jsou vlčí stopy. Tady se jdete projít tzv. vltavské údolí, to je tady hned, tam se chodí často na procházky, to byla kolegyně tady Simona účetní, tak říkala, že tam na sněhu byl běh, byla s manželem, který je hajný, že viděli, že to je čerstvý. Tak se sbalili a rychlým krokem odcupitali domů.“

No, takže zpět k otázce, měl by se zde vlk vyskytovat?

„Vlk by tady měl být, ale mělo by být řečeno jaká je úživnost a únosnost, tady tohoto území. Kolik těch vlků tady může být. Já vím, že s vlkem je problém v celé ČR. V Beskydech, že je problém, tam nějaké ty stáda taky jako shromažďují... ten vlk samozřejmě psovítá šelma že jo, takže se množí poměrně dost rychle. Je to plně chráněný CITESem nějak, takže nemůže s ním nic udělat, správně i když na zahradě by vás napadl, tak vy byste pak musela, kdybyste ho zabili, zastřelila, tady skoro každý je lesák, takže má flintu doma. Takže byste to pak musela velmi těžko prokazovat, že to bylo v nějaké sebeobraně. Ale jako mě, kdyby třeba ten vlk se dostal na zahradu na moji oplocenou zahradu, kde mám svoje psy, já bych se bránila. Samozřejmě blbost zabíjet vlka jenom tak, jako když někdo vidí zmiji, ‚Há zmije, tak ji zabiju.‘

Vlci by tady měli být, ale mělo by to být něco. Já jsem si totiž vždycky představovala, že ten vlk bude něco jako rys. Že budou moct, třeba někdy vidět jeho stopy, když budu mít velké štěstí, ale ten vlk... ono je tady přímo jedna, to že já jsem členem přímo výkonného výboru, to je takový jakoby podskupina, vybraní z rady NP jako, a tam jsme se přímo na ty vlky ptali a tak, tady je jedna i ta smečka pojmenovaná jako Borovo-ladská, takže ty vlci se tady drží. Samozřejmě vlk není úplně teritoriální zvíře, si myslím, že ten má obrovské... nějakých dvacet pět kilometrů to je, to se asi pořádně snad ani nerozběhne, pro něho je to jako nic, takže ten se vlastně drží akorát v nějaké noře, nebo někde, když má mláďata, jinak furt migruje. Takže jo, vlk by tady mohl být, ale nemělo by tady být zastoupeno tolik, kolik je. Protože mně ukazovali luftáci fotky, byla běžecká trasa lyžařská a u lesa, protože tam svítilo sluníčko, se vyhříval vlk. Ty lidi zastavovali, točili si ho, ukazovali mně to. Já jsem si ze začátku myslela, když to začínalo, že kecají, myslela jsem si přesně tak jako vy, to je pes ježišmarja. Pak jsem si ale říkala, kde by se tady vzalo najednou tolik psů, a vidím to na té fotce a to poznáte. Kde by se tady najednou ty toulavé psy vzali? Začalo se mluvit o vlčích a najednou tu máme tolik toulavých psů?“

Tak oni nemusí být toulavý, spousta lidí má takové psy doma.

„Podívejte se, kočky neumím, neznám, ale psy tady poznám všechny. Protože jsem velký pejskař, takže já poznám tady ty místní psy, protože občas se stane, zřídka kdy, ale občas se to stane, že nějaký pes zdrhne, máme i záchytné kotce, když vím, že přijedou luftáci, pustí pejska ten se jim zatoulá, měli jsme tady psa z Německa, kterého jsme tu naháněli, přijeli si i ty Němci pro něho. Jo, takže poznáte, to, co jste viděla tu fotku, co jsem vám ukázala na stránkách facebooku, to nebyl pes. Já, když jsem stála u toho baráku a viděla jsem ho, to byl vlk. Když jsem ho potom viděla za těch deset dnů na tu druhou stranu, říkám ‚Ty bláho, už zase se courá zpátky.‘“

To je zajímavá zkušenost, protože zatím do teď co vím, tak se spousta lidí snaží ho vidět, ale nedaří se to tím, jak jsou vlci plaší a neukazují se...

„Podle toho, kde se ptáte, třeba na tom Borovo-ladsku opravdu ten vlk je k vidění. Fotopasti, co jsou tady hned, tam vyfotily vlka se čtyřma mladýma, jak tam mají fotopast zrovna v tom Vltavském údolí, kde našla ta účetní ten běh, takže to bylo samozřejmě od vlka, protože její manžel je hajný, byli tam spolu na procházce, takže i kdyby si někdo řekl ‚Blbý blondýny‘, tak řekla hele jako zrychlíme krok.“

Myslíte si, že by řešením mohla být nějaká obrana proti němu? Že by se na něj mohlo vystřelit?

„To je hrozně těžká otázka. Kdyby se mohlo na vlka střílet, tak je spousta lidí, kteří by stříleli, aniž by museli. To si myslím, že určitě tento problém je. Stejně si myslím, že do budoucna se bude muset řešit, co s vlkami, protože si myslím, že to bude nejenom celorepublikový problém, ale i třeba v těch ostatních státech. Tady má být údajně vlčice jedna přišla z Polska, druhá z Itálie, že se to tady pěkně nějak potkalo, taky taková náhoda. Tady se často mluvilo a spekovalo o tom, že ty vlci tady byli vypuštěni uměle. To je taky jako jedna teorie, ale je pravdou, že normální vlk, který by... jestli si... já jako nemám takové zkušenosti, ale třeba můj chlap si hodně čte ty knížky o vlkách, protože jsme se o tom začali doma bavit, tak se jako zajímáme, díváme i třeba na různé pořady, nebo tak, oba o tom mluvíme, takže mě překvapuje prostě to jeho chování. Opravdu jsem si myslela, že by měl cítit, že ten člověk je pro něho nebezpečí a měl by se tomu místu vyhýbat, stejně tak jako se vyhýbá rys.“

Ano, stejně tak jako se vyhýbá vlk ve zbytku NP.

„Protože oni tam ještě třeba ta smečka není jakoby rozšířená. Já si myslím, že ono se to bude spojovat a bude se to rozšiřovat. Samozřejmě, já nevím, kolik může mít smečka vlků, ale potom se odpojí a vznikne další nová smečka, a ta zase si budou konkurovat potravně, takže zase se posunou a myslím si, že ty vlci se tady rozšíří po tý Šumavě, a nebude to tak dlouho trvat. Ale střílet to je hrozně těžké no. Myslím si, že to určitě ne, protože spousta takových pitomců by vzali flintu, a i takových jako v uvozovkách myslivců, kteří mají pocit, že musí střílet na všechno co se hýbe jo. Tady jsou jako profesionální ty kluci jako lesáci, profesionální myslivci, který si setsakra rozmyslí, než po něčem vystřelí. Další lesák, ten bydlí tady na Hutích, ten ho viděl v deset hodin dopoledne, točil si ho, vedle běžkařské trasy, ale bylo vidět, že to je hodně mladý vlk, že to je takové ještě tele vlk.“

Jak si myslíte, že vlka vnímá veřejnost?

„Já si myslím, že spousta lidí jako kteří třeba na Šumavě nemají ty zkušenosti s tím, tak různě jako, že jsou z toho nadšení, že jsou jakoby happy. Ale byli by happy jen do té doby, dokud by ten nezačal být v tom okolí, kde bydlí oni. Protože jich se to netýká jako, ale ostatní ať to tam mají. My nejsme tady zase nějaká rezervace, jako indiáni, že my si tady žijeme úplně, tady jsme úplně stejní lidi jakoby ty lidi ve městech, no i když mnohem jsme jiní a doufám, že jiní budeme. Nejsme tak konzumní, jsme zvyklí na jiný způsob život, možná je to tu klidnější, ale i mnohem náročnější. I jen ohledně kultury, ve městě je vše u nosu, nákupní centra, lékaři, je to dostupnější. Tady opravdu jste, musíte za tím jezdit, musíte dovážet děti, do školy, ze školy, autobus jede, nejede, mínus dvacet stupňů, zapadli jsme, autobusy nejedou, kdo pro mě přijede, joo, takže...“

Takže ta veřejnost ve městech vnímá dobře a tady místní myslíte, že špatně?

„Tady začínají mít lidi obavu, protože tak jak jsme byli zvyklí, že šli jsme s psama a za vesnicí jsme byli zvyklí pustit psy na volno, neuděláme to. Já už bych nepustila psy, když jdu s nima. Obzvláště, třeba tento yorkshire se mi drží u nohy, ten nemá tendenci, ten na dohled se mi tam cmrdá. Jo, ale máme jezevčíka, lovecké plemeno, ty chytanou stopu a běží. My jsme o jednoho jezevčíka už přišli, který nám prostě zaběhl do lesa a nevrátil se. Hledali jsme ho, nevíme dodnes co se s ním stalo. Rys, vlk, prase, infarkt, nevím... Jo, takže ty lidi se opravdu bojí.“

Je podle Vás důvod, se vlka obávat?

„Důvěřuj, ale prověřuj. Víte co, to je... já si myslím, že vlk by se začal opravdu pořádně řešit, kdyby se stal nějaký pořádný průser v ČR. Já jsem si četla a zjišťovala jsem si útoky vlka na lidi, bylo to v rámci Evropy. Ty vlci, není pravda, že vlk nezaútočí. Samozřejmě může mít vzteklinu, jako každé jiné zvíře vás může cokoliv napadnout. Tam jsem se dočetla, že bylo spousta těch útoků, opravdu, že ty vlci a vlky z lesů žene hlad. Že samozřejmě nikdo nemůže zaručit, že nezaútočí. Může se leknout, může mít mladý, může prostě, je to jako pes jo... taky pes nikoho nikdy nekouše, ale stát se to může. Ta obava je tady a myslím si, že je oprávněná.“

Myslíte si tedy, že si toto vedení parku idealizuje? Že nezná ty místní poměry?

„Ne já si to nemyslím, že si to idealizují, že nejsou blbci a dobře to ví. Jedna věc je, co si myslí a co můžou říkat.“

Taky zajímavý pohled. Protože do teď mi všichni říkali, že vlk se bojí lidí...

„Kdyby se vlk bál lidí, tak by se tady necoural a nevidělo by ho tolik lidí. Pes, jaký má čuch a jaký má čich vlk. Ten musel cítit, ten cítí, ale navíc on i vidí, není slepej, takže vidí ty lidi, cítí je. Ten rys je taky vidí, taky je cítí a prostě se zdržuje. Já nejsem žádný odborník vlkolov, ale prostě vám říkám, jak si to myslím prostě z pohledu tady obyvatelky, ani ne tak úplně jako starostky, možná starostky z toho důvodu, že mi spousta lidí říká ty informace ohledně vlka, ale spíš jako obyčejné obyvatelky na Šumavě.“

A chodí se Vás třeba vyloženě ptát, jestli se proti tomu bude něco dělat, že mají strach...

„To se mi zase neděje, ale třeba naše holka se chodí vždycky večer projít a potkala tady zaměstnankyni, co se stará o ubytování, a ta Zdenka byla na procházce se psem. A říká, ‚hele Emi ty se nebojíš sama jít? Ty bláho, já už jdu zpátky, tam ani nechod‘, já se bojím, co kdyby tady byl vlk‘. Jo, takže ten strach je, lidi, co chodí třeba maminky s kočárkama, byly zvyklé chodit do toho Vltavského údolí, tak se taky bojí, říkají, že prostě nemají z toho dobrý pocit. Samozřejmě jedna věc je ta psychologická, že se řekne, ano jsou tady vlci, může ten vlk tam být, může mě ten vlk napadnout. Já si myslím, že jen tak úplně z plezíru, že by ten vlk čekal na to, až tam půjdu já, aby do mě kousnul, že to asi neudělá, ale nemůže nikdo 100 % říct, že to vlk neudělá. To by lhal, ať se podívá na ty případy.“

To určitě, ale zároveň vám nemůže nikdo zaručit, že vás nenapadne třeba bachyně, která má malá selátka.

„Ano, ale u té bachyně je i když je to taková zvláštní představa, tam ta bachyně, kolikrát třeba lidi tady viděli v okolí obce bachyni? Určitě míňkrát, než toho vlka.“

Dokáže se vcítit do role místního hospodáře?

„My tu máme zemědělce, jednak zemědělec, ale není to místní zemědělec, má ty ovce na Knížecích Pláních, tam bylo zaznamenáno už několik útoků. Potom tady máme zemědělce, zrovna teď jsem v sobotu o tom mluvila, ten má syna ten zemědělec, je vystudovaný nějaký Ing. zemědělec a bavili jsme se o vlkách. Protože říkám: ‚Jak to stiháte, co naši zemědělci, jaké bude léto?‘ No říká, že neví, že teď mají fofry, že se jim

telí krávy, říkám a co vlci? A říká, my to máme dobrý, protože my máme krávy zavřené, oni se telí tam a potom když se vypouští tak jsou větší a ty krávy si dokázaly jako nějak ubránit. Tam problém není. Ale máme tady dalšího zemědělce pana Pichla a ten říkal, když jsem se s ním bavila. Ano, že má problém s tím, že mu tam vlci jako chodí, že tam problém je, ale že tam je zase problém, že musíte dokázat, že to byl vlk a musíte to najít, a ten vlk to odnese daleko a jak vy to budete, kde koho, nevíte, jestli ta kráva vám běhá někde po lese, nebo tam leží někde užraná. “

Myslíte si, že ubude hospodářů?

„Myslím si, že to bude obrovský problém, třeba ten vlk, protože takové ty kecy, oploť si to. To je blbost, totální kravina, to může říct jen někdo, kdo je padlý na hlavu. A ještě větší debilita je ‚poříd’ si‘, třeba to se týká pro ty hlavně co maj ovce ‚toho psa‘. To je totální, to může říct fakt jenom hňup. Za prvé, to musí být speciálně vycvičení psi. Ty psi stojí obrovské prachy a než si toho psa vycvičíte, tak to taky není hned, další věc je, že tady ten bere ty ovce, jako že to je jeho rodina a že si je musí bránit. Tady jsou lokality, kde se ty ovce pasou, že vypásají z nějakého důvodu ty louky, tam vedou turistické trasy, jak ten pes řekne: ‚Jo to je Mařena z Prahy, ona se přijel zrekreovat na Šumavu, jak on to pozná? ‘ Pro něho je to někdo, kdo tam nemá co dělat, který může ohrozit tu jeho ovčí rodinu, a to jsou setsakra halomové ty psi, to můžou být ty kavkazani nebo něco takovýho, takže tady má zrovna ten zemědělec má tři kavkazany a než se přestěhoval jakoby na samotu, kde si postavil dům, byť se psů nebojím, tak když jsem chodila kolem jeho plotu, tak jsem měla vždycky stažený zadek. Ty kdyby to přelítli, tak... “

A proč si myslíte, že to oplocení je špatně?

„Jak uděláte to oplocení, co tam dáte? Elektriku? Kde vezmete tady elektriku, tady na těch loukách. “

Tam se dávají baterky.

„Jak dlouho vám to vydrží? Ten vlk si myslíte, že když bude mít hlad, že když to protrhnou, že... a kdo jim to zaplatí?“

Na to jsou dotace.

„Ano, je to 100% dotace? “

Jojo, je, ale je to administrativně náročný, což se teď taky má měnit.

„Dobře, no na toto se zeptejte těch zemědělců, to jsou nejlepší, ptala jste se pana Vokála? Ať vám k tomuto řeknou oni, já nemám tu zkušenost, já můžu mluvit z jiného pohledu. To mám jenom takhle, co jsem od nich slyšela, co jsem si někde načetla, o čem jsem jakoby přemýšlela... “

Dokážete se vcítit do role ochránáře, který to tady pak komunikuje...?

„No, to já bych nedělala ani za nic. “

Proč ne?

„Protože si myslím, že na jedné straně stojí ochrana přírody a na druhé straně stojí třeba cestovní ruch, místní obyvatelstvo a skloubit tady ty věci, jenom třeba ty tři, co jsem vyjmenovala musí být hrozně složité a hrozně těžké, protože každý se snaží jako urvat co největší kus těch svých práv a zájmů. A ono je taky těžké říct, kdo je to ochránář? Co je to ochránář? Definujte mi ochránáře. “

Z NP...

„To je kdo? To jsou zaměstnanci?“

Ano.

„Takže oni vykonávají funkce ochranáře. Teď samozřejmě něco jiného je opět, co vám ty zaměstnanci řeknou, jakoby co musí říkat, a něco jiného co vám řeknou, jakoby protože se s některýma znám. Co vám řeknou, co si myslí... je to prostě hovadina. Ale nemyslím si, že by to... většina těch lidí si fakt myslím, že to tady myslí dobře, ale zapomínají na to, že tady je spousta těch zájmů. Tady se na té Šumavě tříští opravdu zájmy od těch toho cestovního ruchu a ubytovací služby a obce a ochrana přírody a dopravní obslužnost a... já bych to nedělala ani za nic jako... já si myslím, že si musí najít nějaký logický kompromis, aby si každý z těch zúčastněných snažil vcítit do role těch ostatních, jo ale to se hrozně těžko dělá, když třeba ten zemědělec, příklad, to má jakoby obživu, pro sebe a pro svoji rodinu a chce z toho žít a zainvestoval do toho obrovské peníze a žije z toho, a najednou má chápat, že se tady objeví vlk, který mu může jakoby ubírat z té jeho obrovské práce, co do toho zemědělci dávají a vlastně mu nějak ohrožuje to jeho živobytí.“

Určitě, taky vnímám, že to je nelehká role... Co pak role myslivce? Jak si myslíte, že oni vnímají vlka?

„Tak tady myslivci jako takový nejsou. Tady je myslivost součástí práce toho lesního personálu. Tady se nedělají poplatkové odstřely. Já vám to řeknu, jak to vnímají. Můj muž samozřejmě loví, protože musí ulovit něco, aby splnili ty počty, ale třeba chodil do lesa, chodil našťavaně a říká. ‚Tady nic není, tady je to tak polítané od vlků, tady je samá stopa.‘ Jo, takže samozřejmě ty vlci jim znemožňují to, aby splnili ty počty odstřelů.“

Který by ale logicky časem měly být nižší, když to za ně bude dělat ten vlk.

„To je sice taková teorie, ale ten vlk si zatím... proč byste si chodila někde to vybojovávat nějak, tu vaši obživu, když si můžete dojít ke kravám, na srnčí, se kterým nebude takový problém.“

Takže myslíte, že je to jen zlítané, ale ve výsledku

„Jojo, to oni jsou, to můj syn, který tady lítá po lese, to je úplně šílený jelenář, tak tam je to zlítané hodně, ale našel tam i třeba ožrané torzo té vysoké.“

Myslivost, jako tady si nikdo nedovolí a nikdo by si neměl dovolit, to, aby na vlka vystřelil jen proto, že si myslí z nějakého důvodu, že ten vlk sem nepatří. Nemůžu dát ruku do ohně za všechny. Ale ty, co já ty lesáky znám, jednak by s tím měli problém, neumožňuje to zákon a ohrozilo by to jejich existenci u NP, protože to je jako trestný čin že jo.“

A berou ho jako konkurenci myslíte?

„Konkurenci v tom lovu asi ano.“

Kdybyste mohla ovlivnit dění ohledně vlka v NP...

„Tak v první řadě, bych si na to nastudovala hromadu věcí, co vůbec nemám ještě teď, co na to nemám ani při své práci starostky a při práci matky a uklízečky a kuchařky a čeho všeho, prostě na to nemám čas. Pak bych si na to mohla udělat názor.“

Přijde Vám návrat vlka kontroverzní?

„Přijde, určitě. Přijde mi velmi kontroverzní.“

Myslíte, že to rozděluje společnost?

„Já myslím, že v současné době, kdy se řešili očkování, neočkování, válka na Ukrajině, že já nevím co, že už se to stalo takovým zástupným problémem. Ale kdyby nebyly tady tyto věci, tak samozřejmě, že by to rozdělovalo společnost.“

Co si myslíte o vlčinci na Srní?

„Já jsem tam byla asi dvakrát, jako atrakce pro turisty je to super. To v rámci toho zoologického programu, my tady máme sovy, tam mají jeleny na Kvildě a rysa a pro turisty, že je to určitě fajn. Víím, že tam... to je těžký, já nevím, co můžu říct, co všechno víím a nevím jo... Myslím si, že určitě by se mělo zabránit tomu, aby se ty vlci tam dál rozmnožovali. Tak určitě jako... to je jako v zoologické zahradě, tak jako samozřejmě se přijedete na to podívat, protože vás to zajímá a uděláte si větší názor o něčem co vidíte, jako to už říkal ten Komenský, že nejlépe když to ty všichni vidí, že si to dokáží víc vizualizovat, než když se budeme bavit o plejtvákovi, kterého jsem v životě neviděla. No, takže ví teda, jak ten vlk tady vypadá, jak si můžu představit, jak je vysoký, jak se chová, jakou má chůzi... tam se spoustu věcí dozvím, no je to, je to pro turisty je to supr.“

Myslíte, že to třeba přispívá k té osvětě kolem vlka? Že se ty lidé ty informace dozví?

„Myslím si, že ne. Protože něco jiného je, když vy se dozvíte něco v ZOO o nějakém zvířeti, jak se chová a tak, ale druhá věc je, když by tam to zvíře začalo volně lítat jako ve vašem jako bydlišti.“

Je ještě něco, co byste ráda dodala?

„Je to hodně složité, kontroverzní otázka, myslím si, že kolem toho bude ještě hodně se diskutovat, ale myslím si, že kdyby se stal první průšvih, že vlk prokazatelně napadl člověka, tak se to začne velice rychle řešit. To máte tak, jako když se řeší, že někde nemůže být přechod pro chodce, protože něco něco, pak tam srazí děcko a najednou tam ten přechod je.“

Ještě k té osvětě mě napadlo, myslíte si, že to je třeba cesta? Informovat víc ty lidi, dát jim ty informace, kolik tady je těch vlků, jak se chovají..

„Podívejte se, my jsme na radě NP také chtěli, aby bylo součástí zásad o NP Šumava, aby byla nějaká taková ne studie, ale taková kuchařka, takže tam jsme chtěli, aby bylo něco uděláno jakoby něco uděláno kolem vlka. Protože stejný problém je tady s bobrem. Všichni budeme najednou chránit bobra, najednou se bobři přemnožili, je tady přebobrováno, ničí třeba čistírnu odpadních vod, velký problém na Strážném, furt jim vyplavuje ČOVku. Ted' tam přijde česká inspekce, ale protože mu nemůže do té hráze jen tak hrábnout, musíte na to mít povolení. A kdy se může? Kdy se nemůže? A kdo to má dělat? Správce povodí? Vlastník pozemku? Vlastník ČOVky? Ty ochránci, co ho tady chrání? Ale myslím si, že to, co se týká i toho bobra, když jsem to řekla na příkladu, by mělo být zpracováno i na toho vlka. Ten vlk je tady dá se říct poměrně krátce, i když já si pamatuju, na baráku bydlíme už asi 15 let, a už předtím mi můj manžel přinesl z lesa velkou vzácnost. To si pamatuju, protože jsme bydleli ještě na starém baráku. Já si myslela, jaký prstýnek nebo něco, on mi donesl vlčí hovno. Takže... ale vzhledem k tomu, že mi tyto věci zajímají, tak samozřejmě byla rozborka, co tam je, zbytky potravy, ale že to byla jakoby rarita jo... ale dneska už to taková rarita není. Ale

chtěla jsem říct, že by se mělo, že ten vlk tady není až tak dlouho, ale mělo by být připravené něco, kam až to necháme zajít. Jako kůrovec, do lesa určitě patří, nechceme, aby se ztratil ze zeměkoule, ale taky je řečeno, kam až se to nechá zajít, když se pak začne zasahovat. Třeba v hospodářských lesích, ale tady v NP taky a myslím si, že se to týká celé ČR, kolik těch vlků jsme schopni jakoby unést bezkonfliktně? Jako kdy je problém? Když ten vlk se začne přibližovat padesát metrů od baráku? Sto metrů? Nebo když bude třicet tak se to začne řešit? Nebo se to bude řešit až někoho napadne? Co se bude dělat až tady těch smeček bude prostě... taky jeden kolega s kterým jsem o tom mluvila říká: Samozřejmě, že se ti ten vlk nikdy nepřemnoží, protože ta příroda je udělaná tak, že pak přijde nějaká nemoc, že se to zase jakoby eliminuje... ale vždycky u nějakého nebo u všech zvířat, že se přemnoží a začnou jako králíci v Austrálii, nějaké kobylky někde... ty vlci samozřejmě že to jsou savci, obratlovci já nevím co, že u nich to tak jako u prasete, že tam najednou je nějaká nemoc, ale ty vlci jsou tak neprozkoumaní, že nevíme, co bude. A kdy to začít řešit? Můžou dostat já nevím vzteklinu... ale ta tady nebyla hrozně dlouho zaznamenaná, protože ty vzorky se musí posílat, to vím že se dělá, i lišky když jsme našli se to bralo do pytle a rukavicema, protože to by byl velký průser, našťestí se tady neprokázala... no ale jako, já to řeším no, řečeno jako když se počítá jaká je ta úživnost území na vysokou, jo může tady být tolik kusů, tak tolik musíme odstřílet, aby nezpůsobovali tu škodu pro ten les, ten je schopný si poradit s tím když budeme mít tolik kusů na tolik hektarů, ale jakmile jich bude víc už bude průser, že začne ten les jakoby nějakým způsobem strádat. My často zapomínáme, že jsou části ekosystému jsou i lidi. To se nedá vyloučit, že ty lidi nejsou součástí ekosystému. Ty lidi, každé zvířátko má svoje potřeby, svoje já nevím co, tak i ten člověk má nějaké svoje potřeby včetně toho, že se chce cítit jakoby bezpečně. Proto si stavíme domy, abysme se cítili bezpečně.“

Takže myslíte, že třeba takový podobný management jako je se zvěří, že by se měl aplikovat i na vlka? Řekne se, ne tedy, že by byl odstřel pro kohokoliv, ale v NP by se řeklo: „Je tu dvacet vlků, chceme jen deset, tak jich deset odstřelte.“

„Ale mohlo by to třeba, když tady tak jako teoretizujeme, dělat určitě jenom samozřejmě lidé, kteří na to mají povolení, specializovaní.“

No, lesníci NP, jako s tou zvěří.

„No, já si myslím, že vlk se střílí jako ta lidová myslivost, že když ten vlk třeba by šel dolů, tak že tam budou pálit po všem co se hne. Jak tady našli nějakého toho rysa někde, to je předseda toho sdružení mysliveckého měl v mrazáku... to si říkám tož co je to za hňupa. Já si myslím, že k tomu určitě dojde.“

Rys tady je, ale s tím jsem nikdy nezaznamenala, že by byl nějaký problém. Ale ten vlk, to opravdu lidi mají strach, opravdu mají ty lidi strach.“

Jako ono to trochu bude spojený s tím vnímáním vlka skrz...

„A ty lidi to velice často zmiňují, teď třeba byl ve čtvrtek Den Země. A my si s kolegyněmi vzaly pytle a sbíraly jsme tam ten bordel, byly jsme rády, že děláme něco užitečného. A teď jsme tam došly na to jedno místo a jedna ta kolegyně říká: „Ty vole,

co bysme dělaly, kdyby se tady teď objevili vlci. ' Vidíte a nikdy neřekne, co bysme dělaly, kdyby se tady objevil rys, divoká prasata, vysoká já nevím co... '“

Protože to je nový teď...

„No na Borovce už to není úplně tak nové, protože před xx rokama byl opravdu zaznamenaný ten první velký útok na Knížecích Pláních, ty patří pod Borovku, takže o tom se mluvilo a není to tu tak nové. Ale ten strach sílí s tím, že ty lidi s tím vlkem jednak přicházejí velmi často do styku, jednak to vidíte i na tom facebooku, to bylo z 21. dubna a taky mi říkala, volala mi z cukrárny, hele já ti něco posílám. Poslala mi tu fotku, koukej, co jsme viděli. A já se jí ptám: ‚Můžu to zveřejnit na facebooku?‘ Jakoby takovou raritu a ona: ‚Ty bláho, já mám strach, aby když to zveřejníme, aby sem ty lidi se sem nebáli jezdit, že se budou cítit ohroženi.‘ Protože ona tady podniká, má tu kšeft... Já jí říkal prosím tě neblbni, tady viděl vlka kde kdo, je to pěkná fotka tak ji zveřejníme. Těch vlků, těch fotek byste našla na tom FB opravdu hodně. A vidíte, že ona jí to napadlo, že už by jí to odradilo kšefty a ještě říkala: ‚No já vím, že tady ty vlci jsou, že se o tom tak mluvilo, já ho chtěla vždycky strašně vidět, ale on nám tak jako přeskočil před tím autem a on se vůbec nebál. Já jsem tak byla ráda, že jsme seděli v tom autě.‘ Takže to je ovlivněné fakt čistě tím, že ho tady lidé vidaj. Opravdu ho tady lidi vidí. A když by ten, kdo neviděl vlka a že jich je opravdu strašně moc, tak ten viděl ty stopy.‘“

1.2. Rozhovory se zaměstnanci informačních středisek

1.2.1. Josefina Kiklošová

Datum a místo: 03. 04. 2022, Srní

Jak bys popsala tvůj vztah k Šumavě?

„Jako k Šumavě jak k přírodě nebo ke zvířatům?“

Celkově, co to pro tebe je ta Šumava a jaký k ní máš vztah?

„Myslím si, že je hezká, že je tu spousta zážitků, ale mrzí mě, poslední dobou mě mrzí, že si myslím, že ta Šumava se stává turistama znečištěná čím dál víc a myslím si, že se to v té přírodě, určitě, že ta příroda bude tím poznamenána. Už tím, že se mi nelíbí moc, že chodí do té první zóny, tam kde by se nemělo, tak by opravdu se nemělo chodit. A vem si, že je někde nudy pláž, tam kde opravdu je první zóna a takovýhle...spousta jiných věcí a nejenom tady u nás v návštěvnickém, ale těch odpadků je mrak a mrzí mě jako spousta věcí, jako že když si vezmeš, tak i to kácení, že někde jdeš a za půl roku jdeš a ona je tam holina, což nikdo z nás neovlivní. Ale myslím si, že máme krásný kout Šumavy a spousta lidí si toho neváží.“

A jakou máš zkušenost s NP? Krom té pracovní, jako občan?

„Myslím si, že to je složitá věc v tom, že spousta nařízení, který někdo respektovat může, někdo nemusí a už tím, že pracuješ u národního parku tak se snažíš spousta věcí dělat tak, jak to má být, aby si šel příkladem těm, co třeba u NP dělají a nedělají to tak anebo třeba i ta veřejnost, že jo. Když teda vím, že se do té první zóny nechodí, tak tam nepůjdu že jo. Anebo, když tam půjdu, tak jako stráž přírody, kterou třeba mám, anebo pracuju u nějaké složky a vyloženě tam můžu za nějakým účelem, jinak by se tam správně, i když si zaměstnanec, chodit nemělo. Když si vezmeš na facebooku národního parku; to mě třeba překvapuje; jsou fotky z první zóny a ona se tím ta zaměstnankyně chlubí, tak si říkáš, je to možný, že pracuje u NP a dává to tam? Tak já se potom nedivím, že máme spousta fotek na facebookovém profilu z prvních zón a naši zaměstnanci potom pranýřují návštěvníky, což je trochu pokrytecké.“

A myslíš tedy, že ty pravomoce správy NP směrem k občanům a návštěvníkům jsou měkký nebo přísný?

„Jsou nulový.“

Myslím si, že nemají žádné pravomoce, vem si, že oni vypíší nějakou pokutu na sto dvě stě korun... a lidi si řeknou pff.. podívej se na tom jezeře, já bych mu dala nejmíň dvacet, možná i víc... a ty lidi by si to mezi s sebou řekli a už by tam nešli. Nebo by tam nejeli, nebo by se tam nekoupali. Ale takhle když si vezmeš, to je to samé na té slati, jak se tam ta holka fotila na té slati... tak si řekneš, je to normální?!

Tak já si myslím, že pravomoce nemají žádný. Že fakt dají minimální pokut, anebo řeší se to domluvou, že vlastně teď mají takového šéfa, kterež řekne: „My nebudeme dávat

pokuty, budeme to řešit domluvou', jenže domluvou v dnešní době, já si myslím, že ta covidová doba, já to vidím tady u nás. Myslím si, že strašně lidí je ošklivých. Strašně se chovají, myslím si, že jsou protivný. "

Jako že to je ovlivněné tím covidem?

„Já si to myslím, že když si vezmeš, tady přijde tolika lidí a spousta z nich je ošklivých, ale naopak spousta z nich je milejch. Ale řeší nesmysly, anebo se hádají o nesmyslech. "

No, co si myslíš ty, že je hlavní smysl národního parku?

„No myslím si, že hlavní smysl národního parku by měla být ochrana té přírody, toho národního parku, rozvíjet turistiku tím způsobem, aby ta veřejnost věděla, kam může, kam nemůže, co by mohli navštívit, v kterých ročních období, kdy je to nejhezčí... aby ty lidi byli víc informovaný o tom, co se v tom NP můžou dovědět, nebo kam můžou jít, jaký zážitek zažít, že i v NP můžou mít zážitek, že je někde nějaké centrum, kam se můžou jít pobavit a nemusí dělat ohniček uprostřed. "

Kdybychom se teď přesunuli do roku 1991, podpořila byste vyhlášení NP Šumava?

„Asi jo. "

Převažují podle tebe výhody nebo nevýhody s tím vyhlášením?

„Spíš nevýhody. Já, když to teďka vidím u našeho Pepi Šebíků, že vlastně má barák, je jeho v NP, ale v podstatě pozemky má v NP, a když si tam chce udělat nějaký bufík, nějaký karavan, tak nesmí, protože je v NP Šumava, ale pozemek je jeho i barák. Ten, když to tu vysvětloval, tak to je taky. "

Tak teď otázka, co je lepší. Protože sama si říkala, že ten NP je o tom chránit tu přírodu...

„Když si to tak vezmeš, tak já mu to nezávidím. Když si právě, to je jenom o těch zaměstnancích v NP. Kdysi to nikomu nevadilo, to je taky jedna věc, kdysi to nikomu nevadilo, že tam má karavan, prodává tam hamburgery, najednou jel někdo kolem: „Ten tady nemá co dělat. Víš, jakože spousta let to šlo, a pak si toho někdo náhodou všimne a najednou to nejde. Takže to je taky takový jako, že když už tak si myslím, že by fakt měli být všichni za jeden provaz a na všechny stejnej metr. "

Takže myslíš, že v tomhle to ti občani mají tady složitý?

„Já si myslím, že jo a spousta občanů taky vůbec neví, vem si, že on i sám zjišťuje vlastně, když mu přišel ten dopis, co vlastně do toho dopisu má napsat. Aby to bylo dobře, aby on vlastně věděl, co a jak, že jo. A to ti občané taky neví. Když teda se v tom nepohybuješ a nezajímá tě to, nebo vem si že já bych to taky třeba nevěděla jako že... nebo má sice barák postavený, je to jeho pozemek, ale teď si vem, že by tam něco chtěl vybudovat nebo něco, ale vlastně když by začal, tak by potom třeba když už by to měl postavený, tak by někdo řekl, tohle byste měl zbourat. „No jo, ale já jsem to nevěděl“ "

No a neměl by s tím složitějším spravováním majetku počítat, tím, že žije v NP?

„No to určitě, tím že žije v NP tak s tím musí počítat, to každopádně. Že žije v NP a musí dodržovat vyhlášku. A hlavně sledovat, když se mění ty územní plány v těch vyhláškách i v NP Šumava, tak vše sledovat, aby člověk byl v obraze. Což je druhá stránka taky, to je

ono. Ale vem si taky, že je to nějaký starší člověk a vem si, že ty starý lidi, vidím to na našich rodičích, jako že prostě je to úplně někde jinde. Mladý to pojme jinak a starý člověk už vůbec. Třeba ho to za prvý nezajímá, nebo na to má léta, mají prostě na všechno jiný názor nebo to toho starýho člověka vůbec nenapadne, že se něco změnilo, že si myslí, že to je daný na papíru, tak je to tak napořád, jenže ono to tak není, že jo.“

No a poslední dobou, se v parku řešilo velké téma, a to kůrovcová kalamita. Jak bys to řešila ty? Seš spíše pro kácení, nebo bezzásahový režim?

„Já bych si zvolila, jestli můžu ten bezzásahový režim.“

Všude?

„No. Já, když jsem to třeba viděla na tom Březníku, když jsme tam s hasičema pořád něco měli, a i když jsem teď jezdila na ten Poledník, tak ty stromy tam rostou. Obrůstá to. A nikdo tam nezasahoval, nikdo tam nic nedělal. A na tom Březníku krásně to jede jako jo.“

Takže myslíš, kdyby byl všude bezzásahový, že by to fungovalo?

„No to si myslím, že zase ne. Protože když si vezmeš, tak tam strašně záleží taky na tom podnebí. Já si myslím, že všude by to určitě nefungovalo, že někde to jde někde to vyroste, ale někde vyloženě, pokud tomu lidi nepomůžou, tak asi by to nevyrostlo.“

Jmenuj tři hlavní oblasti střetu (pokud existují) mezi ochranáři a lidmi, kteří tu žijí/pracují.

„Neinformovanost.

Návštěvníký řád NP, i si myslím, že ten nikdo nečte, takže v podstatě ani neví, co můžou nemůžou.

A za třetí... nevím.

Myslím si, že někde ty lidi můžou všechno a jsou na to tak zvyklý a nepřijde jim to. Já si myslím, že spousta lidí i sem, tady se tě třeba nikdo na nic... spousta lidí se tě zeptá, protože přijdou, jsou tu nový, neví, jak to tu chodí, ale spousta lidí se vůbec neptá. ‚My víme od těch, že to... my máme s sebou i granule. ‚Jo a prostě ‚my to víme od tutěch‘ a neptaj se a automaticky... víš, že si myslím, že je to takhle: ‚Já jsem slyšela, jedna bába povídala ‚a ‚my jsme to mohli, kempovat, a tak... a nás tam nikdo nechtyl, my už tam byli třikrát.‘

A teď už nesmíš jako v návštěvníkém řádu, my nesmíme mít napsáno slovo ‚zakazujeme‘. To slovo nesmíme. Musíme ten řád sestavit tak, že tomu návštěvníkovi nesmíš nic zakázat, ale jen doporučit.“

A co to je za novinku?

„No to přišel nějaký nesmysl. Nemůžeme nikomu nic zakazovat. Je to složitý, stává nad tím rozum stát, někdy si říkáš...“ (smích)

Myslíš, že by pomohlo, kdyby si každý návštěvník ten řád musel přečíst?

„Myslím si, že jak jsme tu měli takhle ten dotazníček, upozorňuji tě, že spousta lidí tě pošle někam, spousta lidí je slušnejch, spousta lidí ‚Tak mi to dejte, my si to vyplníme doma‘, ale ty holky to tady potřebovaly na štontu, ne si to odvízt. A spousta lidí, hlavně prostě ti chlapi, no spousta by to i vyplnila, ale zase manželka začne na něj jako, že jsou to mladý holky a bla bla bla. Nebo opačně, taky jsou tady takovýhle incidenty, že prostě

to nevyplníš z tohohle důvodu. Že to není jenom ten důvod, že buď je to nezajímá ,neobtěžujte nás‘, spoustu lidí to bere tak, že je obtěžuješ. A my nechceme být obtěžovaní, my se k tomu nebudeme vyjadřovat.

A to je tady lidí mrak. Jenom tady v létě lávka praská, 150 lidí na lávce. Parkoviště máme tak narvaný, že to stojí směr Srní, směr Modrava. Těch lidí je tu takový masiv, že za ten den, seš ráda, že přijdeš domů a nic po mě nikdo nechtějte, jakej je to...Když jsou lidi milý, někdy se stane, že se nesetkáš se žádným blbečkem, ale někdy je to den... hlavně že to parkoviště stojí 50Kč na hodinu. To jsme tady zažívali krutý chvíle, to musím říct, že tady po mě házel lístkem a nadával mi sprostě, musím říct, že než se to všude napsalo...Protože oni to taky změnili ze dne na den a nikde nebyla informace, to je taky prostě... to mě třeba u toho NP mrzí, že s tou informací jde až po. Proč se to nedělá všechno do předu, proč se to v klidu nepřipraví, nedá se to na ten web v čas, aby ty lidi byli informovaný, abych já mohla v klídku říct, ale na tom webu, musíte chodit na web NP Šumava. Tam musíte chodit. Vem si, že je spousta, oni nás mají zkopírovaný, ale ty informace nikdo neaktualizuje, jak otevíračka, všechno. Ty lidi koukají na jiný weby, a to v podstatě taky vykládáš, musíte přímo koukat na stránky NP Šumava a tam se dozvíte úplně všechno. ‚Kam můžete, nemůžete, co můžete navštívit‘ – od toho ty stránky jsou, si myslím teda.

Jo je pravda, že možná tam toho není tolik, co by tam mělo být, ale ten základ, ten střed tam určitě je. Všechny ička, všechny lesní správy, o lese, vyhláška, řád. Myslím si, že je tam toho dost, ale myslím si, že to ty lidi nechtou. Spousta lidí to prostě nechte. Já to vidím tady, máme tady informační cedule, oni se přijdou zeptat, spíš je zajímá to, co my máme ve výběhu, což chápu, asi by mě to taky zajímalo, jak to funguje, ne co se píše všeobecně jako o vlčích. Tak si myslím, že projdou – první, co je zajímá, je automat na kafe, WC, pak jdou na to kafe, obejdou to takhle, kouknout na vycpaného vlka, kouknou, jaká je to liška a jdou ven na lávku. Málokdo opravdu to prostě pročte, slyšíš, že to s dětma pročtou.“

To je škoda vid’?

„Je, myslím si, že je to velká škoda. To je prostě, my jsme tady měli přednášky, jakože přijeli i ty zemědělci, já zrovna nesloužila, ale Olda to tady vyprávěl, jako ty se tady málem poprali. To bylo prej strašně hustý, hádali se tu strašně, že ochránci a teď ta druhá strana. Já to jako chápu, sežrat mně z tři sta ovcí sto padesát, tak by asi taky bylo ouvej, tak jako...“

Myslíš si, že mají mít šelmy v krajině své místo – tady na Šumavě?

„Myslím si že jo, vem si, že si ho našly i. Když si vezmeš rys byl taky takový otloukánek, když sem přišel. Taky ho neměli rádi a najednou hele, sžil se s přírodou, s lidma a najednou nám to přijde normální, že občas někdo někde potká rysa. To samé vlka, jen si na to ty lidi musí zvyknout, protože do teďka tady nebyl, že jo.“

Jak si myslíš, že ho vnímá veřejnost?

„Myslím si, že ta veřejnost ho vnímá fakt jako zvíře, který vyskočí z křoví a rozsápe ho. Ale fakt jako. Tady to tak vnímají. Oni pořád, jak tady pracujem, tak si myslím, že spousta těch lidí za tu sezónu, hlavně v tý sezóně; takhle mimo sezonu sem tam se někdo

zeptá; ale v tý sezóně se ptají hodně, že pořád je zajímavá, jestli už nám tam někdo spadl a co by se stalo... anebo to i slyšíš, že ty rodiče... mě překvapuje, že i ty rodiče těm dětem řeknou ‚No, kdybys tam spadl, tak tě sežerou.‘ Tak už tohle mě vždycky, jó, já to nekomentuju, protože nechceš shodit ty rodiče, jenom to slýcháš, někdo přijde a řekne: ‚Hele to je hezká liška‘, tak si říkáš, ještě je tam cedulka. Ale taky nic neříkáš, nechceš shodit rodiče. Ale myslím si, že spousta lidí to vnímá tak, že si myslí, že když tam spadne, nebo že když ho potká někde v lese, že toho člověka rozsápe. Protože teď to samé s tím psem, ale tam nikdo neví, co se tam vlastně událo, když si to tak vezmeš. Nikdo to neví. Našli psa, kterej měl obojek kolem krku a byl holej no. Ale je pravda, že ty vlci, když si vezmeš, když je jich víc a cítí se ohrožení, ty psi si myslím, že je to pro ně novinka a že se jenom bránili, a tak ho prostě rozcupovali. Bylo jich víc, troufli si, ti naši pitomci, kdyby utekli tak půjdou tady hned do vsi a budou chtít, abysme je nakrmili. Myslím si, že až v nouzi by něco někde odchytili, ale jinak jsou vyloženě od malinka v zajetí. To je jako každé zvíře, kdyby si vypustila psa, domácího mazlíčka a teď by... taky by se motal kolem baráku, nebo někde prostě, aby ho někdo nakrmil, nebo aby si ho někdo vzal domů.“

A ty si myslíš, že je důvod se té šelmy obávat? Jako celkově v přírodě, nechme teď stranou tyhle ochočený.

„Já si myslím, že ne. Protože, když si třeba vezmeš, když se občas zeptáme Oldy, když ho tady odchytneme, jak se věci mají, tak říká, že je smečka na Železnorudsku, tady a tady třeba. A tuhle jsem se ho právě ptala a co si myslíš tady na tom Povydrí, mají mladý? ‚Hele neviděli jsme‘ a jak říkal Olda, vem si, že třeba mohli mít, ale mohla jim to vzít voda, mohlo to zmrznout, nebo nějakého parazita, takže ona je sežere. Samozřejmě, když ta matka cítí, že to, tak ona je sežere, protože ví, že by je ta smečka stejně jako nepřijala a stejně by je zabili, takže si myslím že, přemnožení nevím, jestli hrozí nebo nehrozí, ale zatím to tak není. Vidiš, že se pohybují a když si vezmeš, kdekoliv srazí vlka, tak většinou ten vlk je z ciziny.“

A obávat jako ty, že by si měla strach, kdyby si ho potkala?

„Asi ne, nebo možná to беру tak, jak tam já chodím, jak se staráme tady my o ně. Věčně tam běháš pro ty telefony, čepice, všechno možný. Nebo jsem s nimi od začátku, co se přivezli ten dominantní pár, a jsou to jejich potomci. Možná jak tam chodíme, tak mi to nepřijde. Ale možná, že kdybych tu nepracovala, tak bych ten strach měla, ale to já nevím. Ale vzhledem k tomu, že mám doma zvířata, ten hovězí dobytek mě hodně zajímá, nemám z něho strach, nevím. Ale říkám, myslím si, že bych se asi možná taky bála, kdybych něco viděla ve zprávách nebo v televizi, tam se to potom hrozně omíjí. Vem si třeba o té válce, že ty lidi jsou úplně zblázněný, ale skutek je třeba trošičku taky jinej si myslím, než oni to prezentují.“

Dokážeš se vcítit do role místního hospodáře?

„Jo, dokážu. Dokážu, protože si myslím, že určitě, vem si, kdyby mně taky sežrali to hovězí, tak bych byla na ně našťvaná, ale z druhé stránky už vím, jak pracuju tady, ale já pracuju tady no, vím, jak tady kluci jsou vědátoři a už vím co a jak nebo prostě mám na to jiný náhled. Ale myslím si, že spousta těch zemědělců na to nemá pohled jako já.“

Protože tady nepracují, nemají spoustu informací a myslím si, že to je taky stejně jenom o těch informacích.“

Že jako nevnímají tu důležitost vlka si myslíš jo?

„Přesně tak, a myslím si, že prostě oni to vnímají tak, že to je pro ně škodná a tím to končí. Já to chápu, dotace je jedna věc, pak staráš se o to od rána do večera, to je druhá věc. Fakt tomu věnuješ hodně času, to vím a pak přijde toleto a tuna papírů, že vlastně a teď se řeší. Jestli to měl zabezpečený, co všechno pro to udělal, aby mu to ten vlk nesežral a už to jede. A vem si, že ten farmář má hlavu takovouhle, nasranej a ještě když je nákej takovej ten, že se v tu ránu vytúruje, nejradši by to všechno postřílel... takže si myslím že... a spoustu ale farmářů třeba takový nejsou. Opravdu jsou někteří, řeknou ‚Já to tak беру, jsou tu, jsou tu s námi. Je to hezký zvíře.‘ Naopak. Se setkáš i s takovýma, že to tak berou no. Ale chápu je prostě. Ale nechtěla bych být ten, co jim to bude vysvětlovat, když bych tam přijela, brala vzorky, a nechtěla.“

No to se tě zrovna chci zeptat, jestli se dokážeš vcítit i do té druhé role, do toho ochránáře, který to pak musí komunikovat no.

(smích) „Takže to bych asi nechtěla, asi ne. Protože, když to takhle slyšíš a to, tak mně by to bylo asi líto, z toho důvodu, že oni chudáci, že jako my za to ministerstvo nemůžeme. Nebo za to, jak to funguje tyhle instituce, co všechno nařízení a takhle. Za ty papíry, za to prostě nařízení, že jo. Za to nikdo nemůže. Když si vezmeš, tak i ten úředník, i já, bych jenom dělala to, co máme nařízený a jak to máme dělat, aby třeba dostali to odškodnění. Tak by si se snažila jim pomoci, aby to dostali, že jo, jenže některý to prostě berou špatně, protože je hlavně dneska v moderní době jde všechno přes počítač, všechno online nebo, a to si myslím, že taky je taky jako...že spousta těch farmářů, jó, já chápu, už jsou dnes ty weby farmářský, všechno, ale spousta jich je si myslím určitě, jako že to dělají za ně děti nebo.“

Ty máš doma myslivce, tak určitě taky na to máš nějaký názor z tohoto hlediska. Jak si myslíš, že je vlk vnímán právě myslivci.

„No myslím si, že třeba když je, když ho mám třeba doma, tak on je rád, že tu ty vlci jsou. Ale když mluvíš s myslivcema z jiného sdružení, ty by ho nejradši postříleli a sprostě mluví, a myslím si že, nebo slyšíš: ‚Já ho potkat, v tu ránu bych mu jí natřel.‘. Jo, že spousta mluví takhle. U nás v NP si to ty kluci už z toho důvodu si to nedovolí, protože za prvý, kdyby někdo chtěl, udělal pitvu a teď samozřejmě by se poznalo a myslím si, že z toho důvodu by to jako určitě žádný hajný od nás z NP neudělal. Nebo si myslím, že v dnešní době, je ta doba vyspělá ve 21. století, že si myslím, že by tu ostudu asi nechtěli.“

A myslíš, že to je jen kvůli tomu? Nebo že jsou třeba i informovaný o tom, že tady ten vlk nějakou roli má a vlastně je to dobře?

„No myslím si, že spousta to vnímá úplně opačně, že i ten hajný by chtěl to zástřelný, ne ten vlk. Když to sem tam někde slyšíš, tak... ‚Ta svině mi to rozehnala a nic mi tam týden nechodí‘, ‚Já už jsem měsíc nic nestřelil.‘. Já si myslím, že to mamka nebo kdyby ses jí zeptala, co říkají kluci, tak taky ti to řeknou, že třeba tam chodí, projedí, ale nic tam nepříjde, protože jsou tam třeba stopy a ví, že je někde poblíž vlk a vlastně ta zvěř tam

poblíž nepůjde vid'. Hele i Marek přijde kolikrát z lesa: ,No je to rozehnaný, už jsem celý týden nic neviděl, ani nohu. ' Takže si myslím, že si zvyknou. "

Kdybys mohla ovlivnit dění kolem vlka v NP, podpořila by si jeho rozšíření nebo naopak?

„Určitě bych podpořila rozšíření. "

A nějaký nový opatření bys zavedla?

„Možná bych zavedla, ono by to bylo asi těžký, ale na těch dálnicích, aby byly ty opatření proti té zvěři, že si myslím že ten vlk, jak migruje, tak si myslím, že toho opatření proti tůtomu je málo. "

Jako lépe zpřístupnit, aby mohli lépe procházet tou krajinou?

„Nějaký ty koridory udělat tak, aby, to si myslím, že to je málo. Že když si vezmeš, tak je, až je to neuvěřitelný, že ten vlk je tu krátce a už je přejetých tolika kusů. Nebo jako docela často, že až to člověka překvapí jo. A teď to bylo jako docela v krátké době i. "

A připadá ti ten celkový návrat toho vlka na Šumavu kontroverzní?

„No myslím si, to jsme se tady i s Pepou bavili, že je to až neuvěřitelný, že ze dne na den je tady máme a teď, uvěřit tomu, jestli opravdu jsem migrují, nebo je někdo někde vypustil a oni jsou tu. To by mě strašně jako někdy zajímalo, jako že spoustu vzorků, ono i když se vlastně někde srazí, tak nejhorší na tom je, že my už se třeba nedozvíme, když se vyloženě nezeptáme... Mě by to zajímalo, já tady sbírala trus, moč a chodilo to na rozbory ještě, než tu byli vědátoři. Zajímalo by mě, jestli jsou mezi nimi vlci, kteří jsou opravdu jako od nás. Že nepřišel z Francie, nebo z těch Alp, to by mě zajímalo, jestli, anebo jestli náš vlk, který pochází tady ze Šumavy, že ho třeba našli někde v té cizině mrtvého, nebo přejetího. Ale to se bohužel nikdy asi nedozvíme.

Mě by třeba i zajímalo, že někteří ty potomci, jak se odpojí potom, aby si vytvořil tu svoji vlastní smečku, jestli odejde někam úplně do ciziny a kam jako až a tak... Určitě se pobav s Oldou, on má ty data. Je jasný, že každý má na to jiný názor. On nám moc neřekne tady, já se ho vyloženě musím ptát, když mi něco zajímá. Jan Mokrý sem jezdí jednou za čas, tak se ho vyloženě ptám ,Hele, jaký máš poznatky, hele je tu trus, a to... ' , protože to má své pravidla, i to sbírání... A pak ani nepřijde a neřekne: ,Hele, byla to ona, nebo nebyla, nebo kam až chodí' To by mě zajímalo, když má ten obojek, jak daleko a jaký okruh dělá. Víš, že mě třeba mrzí, že máme zaměstnance, ale třeba se nedozvíš nic, až z nějaké prezentace, třeba lesáci. My, který tu pracujeme, se to nedovíme a pak lesáci mají třeba nějaký ty přednášky a pak jim to oni řeknou. Já se kolikrát dozvěděla víc od Marka, kde měl nějakou přednášku, a já se to dozvěděla pak od něj. Víc od lesáka, než... Možná to berou tak, že my tady pracujeme, a že asi nemají prostě, nechtějí nám to říkat, nebo prostě když se nezeptáš tak buď ti neodpoví, nebo prostě nemá čas, nebo nechce abysme to věděli, což si myslím že ty informace by měly jít ven. "

Myslíš i třeba více pro návštěvníky a veřejnost, že by to mělo být víc zpřístupněný.

„Jo, myslím, že i ta smyčka by tu mohla jet. My máme sice videa, ale spoustu z našeho výběhu. Ale myslím si, že i kdyby tady jela ta smyčka, bylo by to jako i tím vědcem

napovídáný, jak se věci mají, myslím, že by se u té obrazovky spousta lidí zastavila a opravdu by si to poslechla. Protože spousta lidí to zajímá. V létě, když se dělají přednášky a dělají nám to tu brigádnice, tak spousta lidí se ptá, hodně se ptá. A zajímá je, jestli jim ublíží vlk, když ho potkají v lese, anebo když by šel k nám, co mají dělat. Většinou jim říkám určitě nevyndávejte telefon a nedělejte si selfie. “

A přijdou ti tyto otázky na strach nejčastější?

„Jo. Jestli můžou mít psa na volno, protože už viděli v médiích, že tam rozcupovali psa loveckýho, jo... a už mají takový ty, že se prostě bojí. Pak se hodně ptají, že když budeme v lese a děti tam budou běhat... jako je pravda, že ani my to nevíme, nemůžeš nikdy vědět. Můžeš zrovna jít do lesa a zrovna tě může napadnout. Bude mít vzteklinu, slintavku, bude nemocný, postřelený, a to zvíře bude ve strachu a bude útočit, ale bude to z nějakého důvodu. Takže nemůžeme jenom říkat: ‚Né, nemusíte se bát.‘, ale vždycky je lepší dodat, že může být nemocný, postřelený, vždycky tam něco může být, může tomu zvířeti cvaknout, je to zvíře prostě. Ale nemáš ten prostor to tady říkat každému jo. Když potom tady něco povídáš, tak ona se sejde skupina a říkáš, ale to nejde celý den, abys tady... pak se setkáš s lidma, že opravdu tam je někdo sprostěj, napadá tě, celý NP, že jsme všiváci a takovýhle, že je informovanej od těch myslivců ze spoda a tomu tam túten vlk udělal, a tohle, a vy nemáte pravdu a už to jede takhle a už se to takhle nabaluje. A musím říct, že většinou to končí tak, že spousta lidí se k tobě přidá, tak naštěstí ten pán kolikrát nemá šanci. Jo, že ty lidi naopak, ta veřejnost ty vlky tady vítá a jsou rádi, že je tu máme. A jsou nadšený, že je máme v tom výběhu tak jako obězňi. “

Takže myslíš jako že jsou rádi, ale na druhou stranu mají strach?

„Jo, mají strach. “

A myslíš si, že tady ten vlčinec pomáhá k lepšímu vnímání vlka na Šumavě?

„To si nemyslím, protože ze začátku, první dva roky to tak bylo. Protože pak se změnilo vedení, a teď jsme tu dva zaměstnanci, a myslím si, že těch informací mezi ty lidi moc nedáme. Protože když si vezmeš, že jsem tady, stojíš tam jako P a děláš tady jenom píp, píp. Narvaný barák, něco se pokazí na parkovišti, běžíš na parkoviště. Ucpe se záchod, nebo se stane úraz, takže běžíš, zachraňuješ, nebo spadne do výběhu něco v tom masakru tady narvaným baráku. Teď se tady někomu udělá špatně, protože ten barák, jak je ekonomickej, tak tady se nedá dýchat, vypadne klima a v tu ránu to zjistíš, protože tady je v létě nedýchatelno, hlavně když máš barák a je tu přes padesát lidí, nedá se tu ani hnout. Takže někdy se ten den jeví pohodička, říkáš si tyjo, dnes se nic nestalo. Ale ono se to většinou všechno semele a nemáš ten prostor, teď už nemáš. Od té doby, co jsme tady tržiště, tak vyloženě nemáš ten prostor. A hlavně byli jsme čtyři zaměstnanci, takže kdysi jsme se střídali u té obrazovky, pouštěli jsme videa, říkali jsme lidem spousta věcí, zjišťovali se novinky i jsme tady dělali přednášky, bylo hodně lidí, ale teď na to prostor není. Teď se to obrací tak, že patříme pod Martinu Kučerů a ta hlavně dělá programy pro děti. Takže my tady čtyři hodiny šaškujemem, s dětma si hrajeme na louce, ale veřejnost neinformujeme už. Od toho my tady nejsme, od toho máme vědecký tým. Jenže ty s barákem nemají nic společného. Olda se stará jen o ty vlky v tom výběhu, má kancelář nahoře, a to je všechno, bohužel. “

Oni vám tedy zkrouhli stavy jo?

„No, my jsme tu dva. A vem si, když někdo omarodí. Údajně dostaneme brigádníky,

ještě nemáme nikoho, protože sem nikdo nechce jít. Vždycky když je tu někdo nový, tak jen jednu sezónu, už jsem znovu nejde. Kdybys viděla ten narvaný barák, parkoviště... já je chápu, ty brigádníci, hlavně ty holčiny, ten kluk to tak nějak, ale myslím si, že i mladý Oldík jeden rok koukal. Jo, že jako byli lidi oškliví a že mu taky sem tam někdo vynadal. Víš, že taky to nebylo jenom parádní a ty holky to vnímají jinak a pak ti tady slzej.. já se vždycky směju a říkám: „Kliid, děvčata, to se podá. Já to vyřeším, nechte to, v pohodě.“ Nebo když něco špatně nedej bože udělaj, tak oni jsou z toho tak vystreslí, protože ty návštěvníci jsou protivný. A nejhorší na tom je, že ty musíš udržet ten strnulý úsměv, ať se děje, co se děje. Nebo píšeš vyjádření potom jako já. Když tady paní ztropila scénu po zavíračce v sezóně a šli se psama nahoru. Ona cedule zákaz vstupu psů 50x50 a ona ji neviděla? A jenom pro to, že byla vlivná paní, tak já jí neměla právo oslovit a neměla jsem právo, aby si dala psa do boudy? No, ty kráso. I kdyby sem přijel prezident a měl s sebou dogu, tak ji dá do boudy a hotovo prostě.“

A když si říkala, že nepomáhá, tak myslíš, že ani to, že lidi mají možnost vidět ty vlky, že to nepomáhá?

„Jo, ale oni přijdou, ale když se na nic nezeptají, třeba ani ty cedule si nepřečtou, tak já vlastně vůbec nevím, jak tyhle je vnímají. Spousta lidí přijde ze shora: ‚Jé, my jsme jich viděli.‘ a začnou povídat, začnou se ptát, tak to vidíš, že to vyloženě ty lidi zajímá, jak ty vlci fungují. Hlavně je zajímá to, když tam něco spadne, a teď nás tam vidí v tom výběhu tak na tebe houkají: ‚A vy se nebojíte, že vás sežerou? A vždyť vás napadnou a vždyť na vás naběhnou.‘ ... a jo, mají scénáře fakt úplně jako z hororovýho filmu jo. A já jim vždycky říkám: ‚Klid, za prvé musí člověk, který se jich nebojí...‘ a říkám, my od začátku jsme s nimi a víme, že my jsme jim do teďka vlastně nic neudělali, jídlo mají, voda tam teče ze studánky, oni nemají proč. Je pravda, jsou to zvířata v zajetí a donedávna jsem taky jako tam chodila, nebo nepřemejšlela jsem o tom... ale jak dostali tu antikoncepci, vlastně samcům podvázali vejcovody, tak už taky na to koukám trošičku jinak. Jako nepřemýšlím, když tam jdeš, ale už taky v hlavě mám, hele mají antikoncepci, vím to u žen, když ji mají, že je náladová, není v rovnováze, a to samé je u zvířat. Tak mi taky jako hlavou probleskne: ‚Hele dávej větší pozor‘, ostražitost.

Takže se snažím každému říkat, ale zase, nikdy neříkej nikdy, může se stát, že nás někoho napadnou. Jo, chodíme tam s Pepou často, děláme tam ohradník, přes čtyři hodiny, oni se přijdou podívat, protože si myslí, že máme maso. Jsou zvyklý na ty naše hlasy, traktor, vrznutí branky, prostě jsou to zvířata a zvyknou si. Přijdou se podívat, zjistí, že to maso nemáme, otočí se. A minule jsme tam byli čtyři hodiny, zpravovali jsme plot, řezali plot, hele až když jsme přišli dolů, uklízíme to náradí, pily... ‚Pepo, ty vole, viděl si je vůbec?‘ A Pepa: ‚No jo, my jsme je vůbec neviděli.‘ A normálně nám to seplo, že se na nás ani nepřišli podívat a ty čtyři hodiny v tom výběhu my je neviděli. ‚Ty vole máme je tam?‘ Pepa nastartoval traktor a říká nic. ‚Hele tak popojed‘ – reagujou, že až když je traktor v pohybu. Oni na tebe koukaj, jak jim to tam servíruješ, ale nejdou. Čekají, až dřepneš do traktoru a začne se rozjíždět. A až když jsme se teda rozjeli, tak se objevili.

To je ta rutina. V každé profesi, blbá rutina a zrovna se ti může něco stát, protože to bereš automaticky a nepřemýšlíš, že by se mohlo něco udát. Ale já se teda neúčastním, vždycky když se mají očkovat nebo něco a zavírají je a mučí je tam, tak toho já se nikdy

neúčastním, ani Pepa. Nechcem to vidět, a já nechci, aby mě viděli a spojili si to s tím nepříjemným zážitkem. Z toho důvodu, že taky mám červíčka v hlavě, který mi hlodá pokaždé když tam jdu. A je pravda, že nikdy jsem nevnímala, že jsem tam chodila, když jsem měla menstruaci. Beru to jako doma, když jsem chodila k hovézimu, brala jsem to automaticky. Pak jsme měli školení a mluvil tam o tom, a to jen polkneš a v duchu si říkáš: „Toho nakecáš, tady chodím léta.“ Ale pak si řekneš, ukazuje ty záběry, zadumáš se... Takže musím říct, že když tam něco spadne a mám své dny, tak opravdu už asi druhým rokem, tak když můžu, tak zavolám, aby přišel někdo z kluků. Ale nejhorší je, že zavoláš na polesí hasičům. My jako hasiči tam můžem, ale oni se bojí. Že tam sám nepůjde. Takže já to chápu, protože jak s nimi nejsou od začátku, já to chápu, já bych asi byla to samý, asi bych tam dobrovolně taky nevezla, mezi 14 kusů, který mají od 50 do 60 kil, každý, jsou dobře živený. Takže musím říct, že když můžu, tak chodíme ve dvou s Pepou, i on řekne... a většinou se to nahlašuje, že Šrail ví, že jdeme do toho výběhu, aby kdyby se náhodou něco opravdu semlelo, aby se to vědělo, že prostě v tom výběhu někdo je. Ale v té sezóně se tam chodí často. Pak tam chodíme spravovat ten ohradník, protože sem běhají z té volný přírody, hlavně od ledna do dubna, kdy v lednu je to kaňkování a oni prostě z té volný přírody, prostě ta vůně těch samic, tak to běhá kolem plotu. Ale na fotopasti to maj kluci krásně, že si chodí s našima hrát, nepoškodí plot nic, jen se kočkují. Ale myslím, že kdyby se dostali k sobě, tak by jako...“

Dobrá, tak je ještě něco, co by si ráda dodala k celému tomu vlčímu příběhu?

„Myslím si, že to je dobře, že píšeš tu diplomku. A seš druhá, loni nějaká holčina tady byla a zjišťovala, ale myslím si, že by měla být veřejnost víc... protože hlavně ta veřejnost, která... copak my tady na vesnicích, tady aspoň ty lidi mají možnost, že je hajný znají, tůtoho znají, řeknou si to zemědělci, jak se tu všichni známe, že když něco potřebuje, tak já znám tohohle, tamtoho... Ale když ti někdo přijede Praha, Český Budějovice nebo Klatovy, i to stačí, tak spoustu těch lidí je vyloženě informováno tak, že jsou to bláboly, úplně neskutečné bláboly, že se i divíš, že i nevzdělaný člověk takhle přece nemůže uvažovat. Nemyslím si, že je to o tom vzdělání, ale o té hlavě, o tom, jak se to těm lidem podává, kdo a jak o tom mluví.

A potom když vidíš třeba i ty lidi tady, a když potom jako... řekla by si, že to je liška? To je tolikrát. Tak si říkáš „to není možný“. Takže oni vyloženě neví, jak ten vlk vypadá asi teda, nebo já nevím.

Myslím si, že by to mělo být lepší a mělo by třeba nějaký projekt být, že spousta projektů je, ale asi je to o tom, asi aby se tomu někdo věnoval a víc to jako rozšířil. Že si myslím, že kdysi ten rys byl víc informovaný než ten vlk. A přitom ten rys, nezabíjel tolik ovcí, nebo prostě jako teď dělá ten vlk. Ale já si myslím, že spíš se ten člověk bojí, že se setká jako my tady se setkáváme, že ty lidi budou negativní. „Vám to nesežralo ty ovce, vy to nemusíte řešit, a víte jaké to je, když tam máte mezi tím od malinka tu samici, a teď vám jí sežere a odnese si jenom jí.“

Tak už mám úplně poslední otázku, kdyby si byla v mé roli, jakou otázku by sis ještě položila?

„Položila bych ti, jestli by si chtěla, aby ty vlci tady byli.“

Chtěla bys?

„No já jo. Už díky tomu, že my jsme hodně informovaný a máme na ně úplně jiný náhled. A celkově já si pamatuju, když jsme 2016 prodávali toho vlka do Polska, pojmenovali jsme je jen dominantní pár, já nechci jako, protože to je takový, že v tom máš ty city... a potom, když ti to jede...A to bylo prvně a naposled, protože je nikdo nechce, protože ty zoologické zahrady, tou genetikou je to provázané, oni potřebují čistou krev, aby si mohli vytvořit nějakou novou smečku. Takže si myslím, že je to složitý a myslím, že to je běh na dlouhou trať. Opravdu, uvidíš, co ti řekne Olda, ale myslím, že je to tak. Myslím, že ve spoustě věcíh se s ním shodnu, kort, když on se do toho přímo dostane s těma zemědělcema, tak uvidíš ty reakce, co ti bude říkat.“

1.2.2. Ing. Miroslava Michnová

Datum a místo: 21. 04. 2022, Kašperské Hory

První začneme trochu obecněji, celkově jako o Šumavě. Jak dlouho už tady žiješ?

„Dvacet let.“

A jak bys popsala tvůj vztah k Šumavě?

„Můj vztah k Šumavě je kladný. Tak samozřejmě Šumavu mám ráda, sice jsem se tady nenarodila, ale znám ji od mala, jezdila jsem sem a jsem ráda, že tady žiju.“

Co vás vůbec přimělo se tu usadit, když jste oba s Mírou z Moravy?

„Zaměstnání, Míra tady dostal práci.“

Jakou máš jinak zkušenost s národním parkem kromě té pracovní, tak třeba jako občan.

„No jako občan...“

Nebo klidně i pracovní, jestli jsi spokojená s tím, jak funguje národní park.

„Tak já si myslím, že funguje dobře, že plní ty cíle, který má.“

A co myslíš že je teda hlavní smysl NP?

„No hlavním smyslem je zachovat tady přirozené procesy a umožnit přirozený vývoj přírody.“

Kdybychom se vrátili do roku 1991, podpořila by si jeho vyhlášení?

„Určitě.“

A řekla by si, že jsou s NP spojené spíše výhody, nebo nevýhody?

„Pro koho?“

Obecně. Ale klidně to můžeme vztáhnout na občany.

„Národní park v podstatě tě v moc věcech neomezuje. Krom toho, že se nedá chodit do nejvíc chráněných částí Šumavy, tak ten národní park jediný, co tady omezuje, je nějaká větší výstavba, nějaký větší developerský projekt, s čímž naprosto souhlasím. Takže mě jako občana ten Šumavský park v ničem jako neomezuje.“

A směrem k těm návštěvníkům ti přijde, že jsou ty pravomoce parku silný nebo slabý?

„No, dá se říct, že asi akorát. Ale horší bude nějaká ta vymahatelnost, vzhledem k tomu, jaký je nárůst turistiky a tím, jak začíná tady do přírody chodit víc lidí, který třeba trávili dovolenou, když to řeknu někde v zahraničí u moře a neumí se v přírodě chovat. Tak je potom docela těžký vymáhat to, že ty lidi se mají určitým způsobem chovat. Takže větší nárůst turismu přináší potom problémy, ale jinak si myslím, že...“

Ještě bych se chtěla zastavit u kůrovcové kalamity, jestli si myslíš, že byla dobře řešená. Nebo jak bys to když tak řešila ty. Jestli si spíše pro tu bezzásahovost nebo pro to vytěžení.

„No, já jsem určitě pro tu bezzásahovost. Jo je otázka třeba, jak měly být udělaný zónace a tyhle věci, ale národní park má prostě podporovat přírodní procesy, proto se ty národní parky zakládají. Jako řídit přírodu můžeme všude kolem, ale prostě v národním parku si myslím, že máme nechat přírodu přírodě.“

Jmenuj tři hlavní oblasti střetů mezi ochranáři a lidmi, kteří tu žijí a pracují.

Pokud vůbec nějaký existují.

„Mmm. Tak když to vezmeme k zemědělcům, tak to budou asi ty velký šelmy že jo. Rys a vlk. To může být, ale to si myslím, že se týká opravdu čistě těch zemědělců. U některých lidí to může být třeba, že v některých zemích je omezená výstavba, že si nemůžou postavit, co kde chtějí a třetí může být, že úplně nemůžou chodit, kam chtějí. Což si myslím, že u těch místních, tak jako neplatí, protože když půjdeš někam jen po té cestě tak ti nikdo nic neudělá jako. Někdo třeba může mít ten pocit, že třeba opravdu nemůže si natrhat ty borůvky někde úplně na hranici no...“

No tak když jsme se dostaly teda už k těm šelmám, myslíš si, že mají mít v naší krajině své místo. Konkrétně pak na Šumavě?

„No já určitě no, já jsem pro velké šelmy.“ (smích)

A jak si myslíš, že je vnímá veřejnost? Možná máš i nějaké zkušenosti...

„Tak co mám zkušenosti tady z informačního střediska, tak ve větší míře asi kladně. Spíš se ty lidi jako na to ptají.“

Vyložene na vlka?

„Na vlka i na rysa. Protože prvně to byl rys že jo, to bylo návrat rysa, takže to bylo: ‚Můžeme se s ním potkat? Je to nebezpečný? Máme se ho bát? Jak je veliký? Je ten je hrozně velikej. Je ten je hrozně malej.‘. Jo? Takže těch dotazů bylo opravdu šíleně a lidi se ze začátku trochu báli i toho rysa, ale jenom malinko prostě. No teď toho vlka občas někdo: ‚Jé to bych se bál.‘ Ale když s nima mluvíš normálně a řekneš, že jsou plachý, že nemají šanci se s ním potkat, tak běžný turista si myslím, že s tím taky nemá problém. Ty problémy jsou opravdu jenom, když přijde cíleně člověk, že on sám je zemědělec, nebo že zná nějaké ty příběhy od kamaráda zemědělce, tak potom jako je to špatně, protože vlci nám potrhají ovce no. Ale prostě když se změní hospodaření, tak si myslím, že se dá i hospodařit v oblasti, kde jsou vlci, zrovna Buršíkům se to daří. A kolem Horské Kvildy, tam ty smečky jsou, tam je ta Srňská smečka celkem velká, takže jde to, ale chápu, že už se nedá hospodařit tím způsobem, jak byli zvyklý, to znamená, že to bylo de facto nechráněný ty jejich stáda.“

No to tady mám otázku, na to si teda v podstatě odpověděla, jestli se dokážeš vcítit do role místního hospodáře.

„Dokážu, vím, švalo by mě to taky hrozně, ale zase vím prostě z těch zkušeností lidí, že to jde no. Že to chce nějakou změnu, je otázka, jak je dobře nastavená ta legislativa,

jestli opravdu na to dostávají dost peněz, ale vím právě zase od Evy, že ty projekty na to byly. Že se daly získat i peníze na ty sítě, všechno. Je pravda, že od těch lidí to chce nějakou aktivitu navíc, docela asi dost, peníze sice potom za ty kusy dostaneš, ale dostaneš je zpětně a když tam přijdeš a staráš se o ovečky a přijdeš a máš je tam mrtvý, tak to by asi každému jako vadilo.

Jediná cesta, je opravdu jim vyjít co nejvíc vstříc. Některý ty projekty byly opravdu i ve vztahu s parkem jo. Že Eva získávala ty peníze pro ty zemědělce, že nemuseli oni sami, že to udělal někdo za ně. To by bylo taky jako super. Kdyby třeba ta agentura prostě... “

Já jsem se bavila tento týden s paní Volfovou z Hnutí DUHA a ta říkala, že tohle nabízejí, ale že o to není moc zájem.

„Možná by bylo lepší, kdyby to nedělala DUHA. Jako DUHU vím, že nemá tady rádo spousta lidí, i když ne všechny věci, co dělají jsou špatně, ale jsou braný hodně moc jako ekoteroristi, nebo že to dělají moc na sílu. Tak třeba to AOPK si myslím, že by bylo braný líp. Jó, tady prostě když řekneš DUHA tak to je červený hadr, ať je to cokoliv, můžou to být úplně perfektní věci, ale jak je to pod DUHOU, tak to bude špatně. Vždyť to znáš tady prostě. A já si myslím, že Míra je taky hodně, když to řeknu, pro-ochranářský, on taky nemá problém tady s přirozenýma procesama, je to národní park tady, šelmy mu nevadí, ale taky jak řekneš DUHA, tak červeno.“

Já si myslím, že si to hodně zavařili tím, jak se přivazovali k těm stromům tady.

„No, tyhle ty moc radikální věci, ty jako nedělaj nikde dobře.“

Ještě k tomu strachu bych se vrátila. Myslíš si, že je důvod tedy se toho vlka obávat.

„V současný době ne. Já nevím, když potom slyšíš nějaký ty příběhy z Francie, z Itálie z těch hor, že tam potom jako už nějaký velký problémy dělalo. Já si přesně pamatuju tu dobu, kdy tam přesně byl vlk vítanej a měli tam stejný střediska jako tady, lidi se na to chodili dívat, všechno, bylo to super, no a teď to slyším po nějakých deseti letech, že tam jsou velký problémy jo. Že tam nesmí říct slovo vlk, že se přemnožili do takové míry, že už tam jsou prostě i nějaký asi potom konflikty s lidma no. Tak nevím prostě. V současný době si myslím, že je to úplně v pohodě, tady normálně, běžně na něj člověk nenarazí že jo. Dá se to nějak domluvit i s těma zemědělce..“

Takže ty, když jdeš do lesa, tak nemáš strach?

„Ne.“

A k tomu přemnožení v Itálii, myslíš, že teda je to nějaký riziko, že by se tu mohl přemnožit?

„To já nevím.“

Protože zase na druhou stranu oni mají spoustu regulačních procesů, že to mě překvapuje, že se tam takhle přemnožili.

„Kdyžtak si o tom zjistíš, ale tam vím, že o tom hodně mluvili, že tam, na těch hranicích Francie Itálie, tak tam. Víc informací o tom nemám.“

Ještě by mě zajímalo, jestli se dokážeš vcítit do role myslivce. Jak si myslíš, že oni to vnímají.

„No to záleží, jaký je myslivec (smích). Když si vezmu myslivce jako Míry, tak úplně snadno, ten na to má názor jako já. Když si vezmu myslivce jako člověka, co třeba má hlavu rysa v mrazáku, tak do té hlavy se fakt jako nemůžu vcítit, protože to je pro mě totální blbec a jako.“

A čím myslíš, že to je ovlivněný? Že někdo to vnímá tak, někdo tak?

„No tak někdo umí vidět věci v souvislostech a zajímá ho, jak to funguje v přírodě a nejenom vztahy mezi lidma, někdo vidí jenom to svoje no. Někdo vidí to, že já jsem ten pán tvorstva a já budu rozhodovat, které zvíře tady může žít a které ne. No a někdo to vidí jinak no. Někdo si myslí, že je součástí přírody a přemýšlí v souvislostech okolo no. Je to taky jednoduchý jo. Vezmeme si, budou tady velký šelmy, tak takovej myslivec má strach, že on už tu potom nebude potřeba, takže dneska se nějakým způsobem obhájí ta lidová myslivost, neměli jsme velké šelmy, kdo jiný by reguloval zvěř. Teď tady máme velký šelmy ha, už myslivců nebude třeba.“

A kdybys mohla ovlivnit dění ohledně vlka v národním parku, podpořila by si ještě více jeho rozšíření? Zavedla bys nějaká nová opatření?

„Opatření teď k čemu myslíš?“

K tomu, aby se tady lépe zabydlel.

„Myslím, že tady není nic třeba dalšího, že tady má úplně optimální podmínky. Zatím si myslím i ochrany v celku, jo, a je tu i ta propustnost území, horší je to potom dál v republice, vždyť víš, že většina potom jich končí pod autama a to... ale tady na Šumavě si myslím, že má úplně optimální podmínky.“

Přijde ti to téma kontroverzní? Téma vlka ve společnosti.

„Tak asi jenom ve vztahu k těm zemědělcům možná. Tam určitě, tak tam je to jasný. To je věc, která opravdu to jejich hospodaření ovlivňuje, ať chceme nebo ne a negativně.“

A nevnímáš jinak rozdíly třeba právě pan Červený mluvil o tom, že to hodně rozčleňuje společnost na ty měšťáky a na ty obyvatele tady.

„Ne, já si nemyslím ani, že většina lidí by tady s tím měla problém.“

No, tak už jsme u konce. Je ještě něco, co bys chtěla dodat k tématu vlka? Na co jsem se třeba nezeptala a měla bych.

(ticho)

Nebo nějakou příhodu, na co se tě tady lidi ptají.

„Z mé zkušenosti, nemyslím si, že by to lidi brali jako velký problém. Jako problém mi to opravdu přijde jen ve vztahu k zemědělcům a tam si myslím, že by pro dobro všech se jim mělo co nejvíc pomoci, jakoby aby neměli pocit, že ten stát, nebo ta společnost je hodila na druhou kolej. Ale myslím si, že těch pár blbců, co bude zabíjet ať už to máš rysa, vlka, vždyť to dělají s orlama, víš s timahle dravcema, tak to jsou lidi, které prostě nezměníme a podle mě to jsou lidi, který mají sami nějaký problémy se sebou.“

Ještě mě napadá, děláte vy tady nějaký vzdělávací projekty na téma velkých šelem?

„Mm, děláme, máme programy a máme programy pro školy a pro veřejnost se dělají potom... přímo na vlka pro veřejnost my teda neděláme, ale spolupracujeme na těch, co dělají na NCKách, takže to v podstatě vymyslíme my jako střediska a pak se to dělá u

nich na NCKu. Vždycky to je takový ,den s vlkem‘ a ,den s rysem‘. Dělali jsme jich několik za léto a bylo to docela oblíbený, že se udělali tam stanoviště různé, kde se ty lidi seznamovali ještě víc jako s tou tematikou a hráli si tam, dělali různé aktivity, ale fakt je to jako bavilo.“

A co tam chodilo za lidi?

„Rodiny s dětma, byly tam aktivity pro děti, dospělí, pro všechny.“

Ještě poslední, co mě napadá je, jestli si myslíš, že vlčinec ovlivňuje to povědomí lidí a přispívá k té osvětě o vlkovi a pak ho přijímají líp.

„To asi jo. Jo, pokud to nevezme někdo jen jako atrakci, tak si myslím, že těch informací je tam dost a že když ho vidíš, tak že k němu určitě získáš nějaký vztah.

Jo to, co tam je to jelenárium, to asi není úplně dobře, ale ten vlčinec má své opodstatnění, i když s tím je spousta kontroverzí. A líp se ti udělá stejně i ten program, když opravdu, my tady uděláme program jakýkoliv program pro děti, ale oni to nevidí, máme jen obrázky, filmy, nebo tak. Ale oni tam je vezmou rovnou se podívat na ty vlky tak to je super, to se pak dělá daleko líp. To je stejně když děláme s dětma program přímo v terénu, máme o jezerech, tak jedeme k jezerům a ukážeš jim to v reálu. Ale všechno tu mít zavřený nemůžeme. (smích) Ani bych to nedělala, to je blbost. Za mě, co všechno je přirozeně, ohledně přírody, tak si myslím, že to do národního parku patří, proti tomu nemám nic.“

1.3. Rozhovory s hospodáři

1.3.1. Hospodářka X

Datum: 21. 04. 2022

(xxx) – rozhovor je anonymizován, proto jsem některé části vynechala a označila (xxx)

A jakou máš zkušenost s národním parkem?

„Jo a někdy mám pocit, že kdyby tu nebyl NP, že by to možná bylo lepší pro tu oblast. Myslím si, že jak se z toho stalo děsný politikum, tak že to není moc dobrý no.“

Politikum, v jakém slova smyslu?

„V jakým slova smyslu? No že už tady nejde o faktickou věc mnohdy, ale o boj různých stran. Která zvítězí.“

Myslíš, že to můžeš konkretizovat, boj, jakých stran? Ochrana vs. obyvatelé?

„Hm. Já bych ani neřekla ochranáře, já bych řekla Hnutí DUHA, svého času jako versus ostatní. Oni to jsou že jo, obyvatelé, to je takový ten národ se rozděluje, pak už se to, později se to přerodilo městští intelektuálové vs. takový ty selsky uvažující.“

Přitom, když si to tak vezmeme, tak Hnutí DUHA nemá jakoby s parkem nic moc společného.

„No, ale Hnutí DUHA to bohužel, svého času si myslím, že tady udělalo velmi špatnou službu no. Jako nemuselo se to takhle hrotit.“

Myslíš třeba konkrétně ten ků..

„Kůrovec, ano. Pak by třeba se na něčem dohodli a nemuseli tady vzniknout vlastně ta válka no. Já si myslím, že to bylo jejich jako, fakt negativní tady úloha.“

Jaký si myslíš že je cíl a hlavní smysl NP?

„Ochrana přírody.“

A ve smyslu takové ty divočiny? Zachovat tu bezzásahovost?

„To už je jak si to, kdo definuje. Já si to osobně nemyslím, že tady asi, a to už je zase pak o věci výkladu jako, ale jak radikální divočina, ale já si myslím, že jsme natolik osídlené oblasti, že jakoby ta divočina tady není úplně na místě. Že nejsme Kanada, nejsme Rusko, kde jsou rozsáhlé placy. Že tady ta Šumava má, i ten NP tolik obcí, že to je tak jakoby kontroverzní no.“

No, ale jistěže že jo, národní park je ochrana přírody, a pak záleží na tom právě, jak se to pojme, ochrana přírody je strašně širokej pojem že jo.“

No tím bych chtěla navázat na kůrovcovou kalamitu, kterou jsme trochu načaly.

Myslíš si, že byla řešená správně? Jsi spíš pro tu bezzásahovost nebo naopak vykácení?

„No to si teď řekla dva dotazy. Jestli byla řešená správně, tak to si myslím, že určitě ne. Tam byla tak těžká bezkonceptnost, že to škodilo všemu si myslím.“

A jestli bezzásahovost nebo zásahovost. No asi zásahovost, a pak už právě záleží na té ochraně přírody, jak to pojmeš. Jak citlivě. Nejsme teda tady jako ta krajina běžná, takže pak s ohledem na ochranu přírody ta zásahovost. Nějaká citlivá.“

Převažují za tebe výhody nebo nevýhody spojené s vyhlášením NP, jako pro občana?

(ticho)

Dokázala bys vůbec jmenovat nějakou výhodou NP?

„Jo, tak když to vezmu obecně ne to, co se konkrétně, jak se tady postupovalo, tak určitě má výhody. Jako je to přesně ta ochrana přírody jako nějaké regulace, regulativ výstavby, regulativ obhospodařování. Jako určitě to má výhody.“

A nevýhody?

„Nevýhody NP, no, když to je právě. Mluvíme obecně anebo tady k tomu?“ (smích)

Zůstaňme v té obecné rovině.

„Jako žít jako obyvatel v NP. No trochu bych řekla, že NP je takový ten punc pro ty turisty, že to pak už zase koncentruje zase moc lidí.“

A kdybychom se vrátili do roku 1991, podpořila by si vyhlášení NP?

„Ježiši, s tím, kdybych věděla, co se bude dít, tak ne. Kdybych to nevěděla, tak určitě. Pozor, to je právě sem říkala, šumavský NP je specifikum, já bych, za normálních okolností, já nevím jestli, KRNAP bych asi nevnímala tak negativně. Tam to běží v celku bych řekla normálně, takže jako kdyby to tady šlo standardně, a ne to co se dělo, ta vyhrocenost...“

Skrz tu DUHU teda myslíš?

„No to právě jak se z toho stalo to politikum právě. Buď divočina anebo smrt jo, já nevím. Anebo opačně. Tak kdyby to proběhlo nějak klidně, normálně s nějakou dohodou, vždyť se tady nikde ten park s těma obcema nedohodl, že jo. Někakou dohodou, tak vznikne nějaký konsenzus nějakého středu, pak to určitě je pozitivní jako.“

Myslíš, že v tom KRNAPU je to řešený líp?

„No my jsme tu specifický, KRNAP nemá v sobě obce, KRNAP se Špindlu vyhýbá, je vedený zatím. Jsme specifický no. Myslím si, že to tam funguje mnohem, co jsme pozorovali, tak se tam nikdy neděly tyhle vyhrocenosti jako tady. Takže si myslím, že kdyby to nebylo tak nešťastně uchopeno, tak asi to mohlo být báječný. A ještě navíc já nevím, regulativ výstavby tady úplně nezafungoval kupodivu. Jo jako vždyť já úplně nechápu proč, ale za Krejčího se tady povolily na Kvildě na Modravě koneckonců Filipka, strašnej boom, Borovka, výstavbovej, ale už takový přemrštěný jako. Viz. Kvilda jako. No to jako k čemu ten park byl pozitivní?“ (smích)

Kdybys měla jmenovat tři hlavní oblasti střetu mezi ochranáři a obyvateli NP, přišla bys na nějaký. Když vezmeme teda teď už konkrétněji ty nevýhody nebo střety obyvatel které tu žijí.

„Takže kůrovec je jasný, to znamená jakoby les, management lesa. To je asi jasný střet.“

Myslíš, že to vnímají ty obyvatelé toho kůrovce? Že fakt se tím tak zaobírají?

„Už jsme si zvykli, už to nikdo moc neřeší, ale svého času to velmi řešili, když schly lesy v naší blízkosti. Určitě to každý řešil.“

Takže kůrovec, ještě nějaký střet tě napadá?

„No, pak jsou takové ty rozvojové střety. Když vezmu teda ty obyvatele žijící v tom parku. (xxx) Taky rozvojový je Březník že jo. Přejít přes Březník. Tak jako asi tohle, to jsou takový ty věci. Takový ten rozvoj nějaký, když už je tady třeba to množství turistů, tak že jo, nějak, dělat nějaké zázemí jako. Ostatně ty lidi tady z toho povětšinou žijou, tak by měla jako k těm turistům, nějaký podmínky. Tak to bývají ty jakoby střety. A jinak, mě asi nic nenapadá, to je vše, co si vzpomenu na ty konflikty. Tak já nevím, já jako takový to ochránářský vs. takovej nějaký ten, co to je, život. Já nevím. Když se řeší, že rolbou se nesmí jezdit po tmě, co to je, jak to jde říct obecně. Jo jako že přes den, když jedou, tak se tady stalo že spadl lyžař pod rolbu, tak jezdí po tmě a už byl zase střet s parkem, že po tmě ne.“

Ty podmínky k životu no. Je to prostě omezení.

„Tak ono se to většinou točí kolem těch turistů, je to nějak spjatý ty stopy se najíždějí jako taky, asi kdybysme tady neměli turisty, tak nevím, jestli se budou vůbec najíždět stopy že jo. Pro těch pár lidí, jestli by to někdo financoval. Takže je to takový nějaký jako určitý rozvoj obce, což já nejsem taky pro nějaký takový to, výstavby a takový to extrémní rozvoj, ale takový nějaký umírněný rozvoj, tak tam se naráží jako. Jinak park vs. lidi.“

Jestli už tě nic nenapadá

„Ne, když vezmu nějakýho vlka, tak to neřeší jenom park, ale celá republika, takže to není jenom. Hm, asi mě nic jiného nenapadá.“

Ale tak to není, že se to řeší všude, ale jestli to vnímáš jako spor NP vs. lidi co tu žijou toho vlka zrovna.

„No to už je spor ochrana přírody vs. zemědělci.“

Takže myslíš, že zbytek obyvatelstva to tolik nevnímá?

„Ne, samozřejmě že ne. Tam to třeba zase část lidí vnímá pozitivně, že jo toho vlka. Ale zemědělci...“

Já měla za to, že i spousta obyvatel mají strach jít do lesa, s pejskem.

„Já nevím, jestli se tak daleko ty lidi staraj, nevím, ale určitě ty zemědělci, ale to bych neřekla, že je výsada NP, ale už ochránáři vs. lidi, protože to je opravdu záležitost i mimo NP že jo.“

Když se teda už přesuneme k tomu vlkovi, myslíš si, že má mít své místo na Šumavě?

(ticho)

Že tu má zkrátka být.

„Že tu má být? Ne, já bych to jako uměle nenavazovala, aby tady byl (smích), ale nicméně otázka zase na druhou stranu, jestli se tomu dá zabránit, když se vlastně tou Evropou šíří, a on tak migruje. To pak jde o to, jestli by se střílel, nebo nestřílel. Tak to vezmeme návrat velkých šelem no. Tak asi si myslím, že ty lidi měli nějaký důvod, proč je vyhubili. Na druhou stranu je jasný, že ten ekosystém nějak narušili no. Tak jako úplně bych nebyla asi, úplně vyhroceně, když vezmu ty dotazníky, řekla bych spíše ne. Neřekla bych určitě ne, ale spíše ne.“

Takže myslíš, že by se třeba mělo povolit zase střelení vlka?

„Já si myslím, že ta regulace je, že stejně na ní dojde si myslím. Že střílení vlka ano. Já nevím, tak já to neberu hypoteticky, že jsme ve vakuu, prostě vlk je tady, je to chráněný živočich, je v celý Evropě podporované, tak si nebudu myslet, že tady to tak nebude. Tak to je, a to je fakt, že z něj nejsem nadšená? Nejsem. Ale je to fakt. Ale regulace si myslím, že určitě, jo jako jednak těch jedinců nevhodně se chovajících počtu, pokud se usoudí, že v tom území jich je moc třeba. Oni by třeba měli migrovat, ale i tak jako. Samozřejmě vím, že to je obtížný no, určitého jedince odstranit není jednoduchý.“

Jak si myslíš, že vlka vnímá veřejnost?

„Já to moc nesleduju, tak nevím.“

Tak tvoje bublina třeba?

„Jak vnímá veřejnost vlka. Tak odhad můj jo? Nesleduju to, ale řekla bych, že to je nějak jak vůči kůrovci, cca půl na půl. Bych si myslela.“

A čím si myslíš, že to je ovlivněný, že někdo jo, někdo ne, když pomíneme zemědělce.

„No to samý jako je postoj k těm ochranářským otázkám. Jako intelektuálové zvláště mladí z města jsou takový teoretici, takový vnímají ten pohled, teď říkám svůj názor, pohled na přírodu je takovej polidštěnej, takovej dětinský bych řekla jo? A tak z tohodle pohledu no, to samozřejmě vnímají pozitivně.“

Bez zkušeností si to idealizují.

„No, no, bez zkušeností s tou realitou, ano.“

Myslíš si, že je důvod se vlka bát?

„Jako člověk nebo jako zemědělec?“

Jako člověk.

„No, zatím ne.“

Ty, když jdeš do lesa, tak nemáš třeba strach, že bys ho potkala?

„Zvykla jsem si. (smích). Jako jsme srabáci, takový ty, napadá mě, co třeba psi. Protože vím, že tady jsou a když jdou na volno a běhají po lese, tak mě to napadá, že by mohlo k něčemu dojít. Syn se bál, když to přišlo jako novinka, tak fakt jako dítě se měl, jeden čas se bál chodit do lesa jako sám.“

To opadlo?

„Jo, taky si zvykl. To je o tu myšlenku no.“

Kdyby si popsala vlka z tvé role jako hospodářky.

„No tak to je problém. Ohrožuje to to stádo no.“

Ale tobě teda ještě nevzal žádnou ovečku, je to tak?

„Vlk ne, rys ano, vlk ne. Neměli jsme fakt nic, ale samozřejmě vím, že to je takový, tenká hranice no, možná i otázka času.“

Myslíš si, že to je třeba i tím, jak to máte zabezpečený?

„Určitě, o tom jsem přesvědčená. Až budou mít všichni opatření proti vlkům, tak pak to začne být průšvih, pak možná začnou chodit i k nám, ale prozatím si myslím, že jdou tam, kde to mají snazší, tak ta elektrika je asi nějakou měrou odrazuje, takže zatím je pokoj. A fakt jakoby no, tomu věříme, že to, takže na to dbáme. Jo furt to tam měříme.“

Myslíš si, že ta finanční podpora od státu za náhradu je dostatečná?

„Myslím, že ano. Oni to hodně zvýšili, jestli to mezitím nezměnili, já to nesleduji, když to nevyužívám, nepracuji u parku, jako před cca třemi lety to hodně zvýšili. Já, když jsem měla s rysem tak mi dali, já nevím 1500,- teď dávají nějakých 6000,- za ovci, to si myslím, že je teda dostatečný.“

A dokážeš si představit, že by se to dalo ještě nějak zlepšit směrem k vám hospodářům? Ta podpora od parku, aby se vám tady líp hospodařilo.

„Od parku nebo nějakýho státního orgánu?“

Tak jsme v parku, tak spíš...

„Ten žádný nedává, ani náhrady.“

Jo to jde od státu vše, tak od státu, ale klidně i ta podpora od parku třeba, že by vám pomohli vyřizovat ty dotace a takové věci.

„Já asi od parku bych nic nechtěla, tam vím, jak to všechno nefunguje (smích), tam bych se asi ničeho pozitivního nedočkala.“

A od státu?

„Hele já nevím, zatím nic takhle přes park nejde, tak si to neumím představit. (xxx) Ale ono je to asi jedno, jestli by to šlo od parku nebo od státu ve výsledku. Já nevím, no tak jako.“

Víš, jestli by třeba šlo udělat něco, abys byla spokojenější hospodář, aby se ti hospodařilo líp.

„Hele to, co tam navrhovala ta paní Jelínková, zaplatit nějak ty vícepráce, to by jistě potěšilo jo. Ale já teda ty ovce budu mít i bez toho musím říct. Ono je to nějaký způsob života. Já i když mě nebudou dávat žádný dotace, zmenším stádo, stejně budu mít ovce. Mě to nějakou měrou živí. Jo, takže já nejsem zemědělec, kterýho to živí jako hlavní obživa. Pak asi ten pohled zase je jinej. A takže by to jako potěšilo jo.

Zajímavý na rozhovor by byl Bradáč, tomu už vzali hromadu ovčí.“

Jo o tom vím, ale mám vytipovaného pana Jílka, ten mi přijde více kontroverzní, Bradáč to bere celkem v pohodě.

„Jo ty to zatím brali tak, že se s tím musí počítat no. No ale taky nicméně ho to živí. Já už vím přesně který zemědělcí, to je ještě Štěpánek na jihu, to je takový, on vyrůstal v Německu, přišel sem po revoluci, je to fotograf, a to je takovej člověk kterej má jako hrozně na tu politiku parku pozitivní k tomu postoj. Tak to by byl druhej, teda asi nejextrémnější, který by byl pro. A jinak ze zemědělců asi bych nevěděla nikoho. Olda je takovej, tak ten ještě, ten je smířlivej takovej.“

Jo, tak ten pan Jílek si myslím, že bude právě naštvanej na vlka.

„Tak oni jsou všichni, až jak říkám tady na ty výjimky, tak jsou samozřejmě všichni proti. Jo já taky asi jsem trošku případ (xxx).“

Ale stejně spíš bys byla radši, kdyby tu nebyl?

„No jasně, můj muž, ten by byl úplně jednoznačný. Je to prostě samozřejmě komplikace. Jako nejde o to, že jako zemědělec, který dostane náhrady a bude spokojený je nějaký divnej zemědělec. Jo jakoby člověk to nechová jenom pro prachy, nebo já nevím. Pro mě to je samozřejmě část tý obživy, je to... pak to jako má další rozměr, že mě to teda částečně živí, ale prostě člověk má k těm zvířatům nějaký vztah, zodpovědnost, já nevím,

i když dostane tu náhradu, tak to není jedno nějak, bych řekla. Nebo jsem zase malochovatel, ty velký to zas vidí jinak, já nevím. Nějaký zvíře sem, nějaký tam. Ale já těch ovcí mám dvacet a je to no, jo. Je to takový osobní no.“

A dokázala by ses vcítit do role toho ochránáře, který to tady musí komunikovat a snaží se toho vlka ochránit?

„(xxx) Já se pohybuju na obou stranách, já bych klidně dělala ochránáře, ale ne v NP Šumava, v té organizaci. (xxx) Ale myslím si, co podporuju agenturu a ty jiný ochránáře, tak ty nejvěrohodnější mi vždycky přišli ti smířlivější, takový ty radikální jsou ujetý a ta jejich ochrana je divná jako.“

Já přemýšlím, jestli tedy z tvé strany existuje nějaké řešení, jak vám jako...je tedy tím řešením regulace vlka, abyste měli možnost si ovečky ochránit? Představ si, že by si byla v té roli ochránáře a chtěla si těm hospodářům vyjít co nejvíc vstříc.

„No jasně, tak jestli-že vezmu jako fakt, že tady ten vlk bude, tak samozřejmě se musím jakoby hledat tu rozumnou cestu, to znamená že kusy, který jsou problematický, tak prostě odstraňovat. To už se děje léta v Německu jo, prostě regulovat to. Další můj názor je, že by se v nich měl vyvolávat strach z lidí. Takže bych dělala něco jako střilet po nich gumovými projektily. Něco, co jim neublíží, ale budou mít strach z lidí, kterej asi vždycky měli, ale postupně ho asi nějakou měrou ztrácí, protože fakt někdy se pohybují nějak kolem těch lidí podivně blízko.“

Ta regulace těch problémových kusů se dá přece i dneska, ale je to komplikovaný, takže by si to chtěla ulehčit ten proces?

„No jasně, jako myslíš tu legislativu?“

Jo.

„Samozřejmě, ano nějakou pružnost to musí mít, jinak to nelze ani v tom současném, když dají výjimku na nějakou dobu a za tu dobu to nestihnou jako... no a pak teda, když už to člověk vezme jako fakt, že tady ty vlci jsou, tak se proti nim musí nějak chránit, takže vymýšlet a vymýšlet a oni se všichni snaží že jo, něco účinného. No a pak už je teda jediné řešení opravdu podporovat ty ochranné opatření, aby to pro ty zemědělce teda bylo co nejdostupnější a nějak jim to snažit se to podporovat, aby to chtěli dělat tu komplikaci, že jo.“

(xxx)

Ještě by mě zajímalo, jestli se dokážeš vcítit do role myslivce. Jestli i myslivci toho vlka vnímají.

„Já se nechci vcítovat do myslivců. Myslivci jsou prostě trochu ujetá skupina, protože často jsou to taky ty lesníci. A tam už jsou ty zájmy proti sobě. Ochrana lesa a vysoká řekněme, anebo ty pře-stavy, velký stavy, to jde proti sobě. Ale tam to jako těžko kočirujou. Ta mysl, ta vášeň je někde tak veliká, že vlastně ten les jde až na druhém místě mě připadá. To je trochu problém jo. (xxx) nemám proto úplně takový pochopení, protože mi přijde, že to občas, většinou přehánějí tu svoji vášeň. Kdyby se to trochu ztlumilo, tak by to bylo dobrý no. A jak pak myslivci můžou koukat na vlka? No samozřejmě asi negativně, že jo.“

Myslíš, že mají nárok na to koukat negativně?

„Myslivedkému sdružení jde i o jejich peníze že jo...“

Nevím, já pro tohle nemám pochopení, to není jejich majetek prostě. I když to ty honitby jakoby jim z toho peníze jdou.“

Myslíš, že oni by neměli být ti co si stěžují?

„Myslím, že ne no.“

A tohle už jsme asi zodpověděly. Kdybys mohla něco ohledně toho vlka v NP změnit, jestli by si zavedla nějaký nový opatření, tak to je ta regulace a vyvolávat ten strach z lidí.

„Jojo. Ano, držela bych asi fakt takovej nějaký nižší počet. Jako další, co mě překvapuje je, že se říkalo, že bude redukovat černou zvěř že jo, která dělá hrozný škody, prasata, a to mi přijde, že se nějak neděje, to je zatím takový určitý zklamání. Obecně, že by to člověk pozoroval, že ubývá prasat, tak vůbec.“

Tak možná je to otázka času, zatím je tolik tý vysoký...

„Ovcí dost.“ (smích)

A přijde ti to téma návratu vlka kontroverzní mezi veřejností?

(ticho)

Jestli ji to třeba rozděluje.

„Myslím si, že se to zas tak neřeší jako. Řeší se to? Jako určitě skupina zemědělců, ano, tam je to velmi kontroverzní. Ale jinak když vezmu všeobecně veřejnost, tak mi přijde, že to není tak žhavý téma.“

Takže části veřejnosti, tý zemědělský, to je jasný.“

Je ještě něco, co bys chtěla tomu dodat. Co jsem se třeba nezeptala, co tě ještě napadá.

(ticho)

Jak moc tě ten vlk štve.

„Tak já to beru jako fakt, nemá cenu bojovat proti něčemu co nemůžu změnit. Takže jakoby to přijímám, že to je fakt a nějak s tím pracuju. Hele víš co, kdybych byla zemědělec, kterej už přišel o deset ovcí, tak asi budu mluvit radikálněji, že mě to asi zatím nezasáhlo, tak jakoby to. Možná nevidím tak palčivě jo. Ale jako to, jak tam vlastně říkali ty počty, jak to tu nabývá, tak to je fakt takový jako, že to člověka děsí, že už jich tu je tolik. No a co mě ještě napadá, já jsem ještě dostala tu dotaci na síť, ale jako jsem z toho úplně zamotaná po uši, což způsobila ta složitost jako.“

(xxx) tím že tam byla kromě teda toho vyřizování, to jsem jako už pak v určitý moment jsem říkala, já bych snad radši pracovala křovinořezem, než tady takhle získávat, jako fakt to bylo hrozný jo. (xxx) To mě stálo stovky hodin jako. No, takže jako když už teda chtějí toho vlka, vědí že tady ty zemědělci jsou, i když řekneme v parku do budoucna možná nebudou, co já vím, ale v tý krajině ty zemědělci jsou a vědí, že teda notabene ještě stát pak platí náhrady, takže to stát stojí peníze a vědí že s téma zemědělcema ten vlk teda musí být v nějakým soužití, tak by vlastně měli se ten stát snažit to nějak podpořit nějakou formou schůdnou, což se někteří určitě že jo třeba ta agentura snaží, ale jde to všechno hrozně pomalu, hrozně těžkopádně. V tuhle dobu už to měli ty zemědělci mít. My je učíme špatnému modelu a oni to naučí zase tu smečku a už to tam

je a pak by je mohli vystřílet všechny, který mají ten špatný model. Protože ta smečka už to jednou umí a předává ty zkušenosti. Takže se tomu mělo předcházet hned z kraje, když přišli ty vlci a pak ta kampaň a nějaký snadný poskytování těch ochranných těch. Jenomže oni sami v tu dobu asi nevěděli co. Tak se zjišťovalo co. Jako ten park nějakou tu snahu vyvinul, v tu dobu jsme nakupovali ty sítě jako že se budou půjčovat zemědělcům, ale to mělo být na celostátní úrovni asi, nějaká celostátní kampaň a nějak to jakoby snadno umožnit těm zemědělcům, a teď ještě ta pracnost že jo. Do toho se opravdu nikomu nechce, když je zvyklej to dělat nějak. X násobně si zvětšit tu pracnost. Takže tam asi taky to mělo být nějak motivovaný no. Jo? V tuhle chvíli, ano asi to nějak půjde, ale v zásadě tam kde ten vlk dosud neřádl jako tady CHKO mimo park, tak zatím nikdo nic nedělal, protože k nim se to ještě nedostalo. Teprve až se dostane, tak se budou ptát, co máme dělat, ale ono by to mělo předcházet, ty vlci by se tohle neměli vůbec učit.“

Ty si říkala, že ten jeden hospodář bude od vás nejspíš končit. Tak myslíš si, že vlk přispívá k tomu, že ubývá hospodářů?

„Oni končí s ovcema a přecházejí na krávy, co já vím.“

Takže spíš tenhle trend bude teď?

„No, někteří už to tak, že jo Melcher na Stodůlkách prostě zrušil ovce, když viděl, že to nepůjde. Dokonce měl i maringotku s hlídačem, ale nějak to vyhodnotil, že to prostě nejde no. Takže Melcher, Jílek to je dvojka, tak ty vlastně, že si pořídí krávy, ty Galloveje. Kdo je další, ale to se jenom říká je Jánošík, jestli to nezruší, ten to taky nedokáže nějak chránit.

No, takže možná, že ubyde chovatelů ovcí, takhle. Jestli jim to budou opakovaně napadat, tak to ty lidi nebaví že jo.“

Ještě mi napadá, co si myslíš o psech hlídacích?

„Není to tady možný. No, ty ovčácký psi, a tak to už asi moc nikdo nerazí, to už si uvědomují všichni, jako je to možný dělat to v Rumunsku, v těch horách, kde moc nepřijdou lidi. I tak je to samozřejmě určitý nebezpečí, ale v turistických oblastech to není možný jako. Nebo v osídlených si myslím, že to už by musel být magor, který to takhle udělá, další je, že to nemůže mít každý zemědělec, ten člověk musí s těma psama umět pracovat. Já osobně jako nejsem ten typ, ale ani by to nešlo, ale to fakt řekne asi každý. Mít psa ve stádu, když to stádo může za určitých okolností, za prvé utéct, za druhé víme, že některý lidi vůbec to neznají a dělají nesmysly, tak je to pak hrozně nebezpečný. Jo jako přijde vichřice, na síť ti spadne strom, takže ti to přestane fungovat, ovce utečou i se psem. Teď se teda pohybují volně a teď je otázka, kdo k tomu stádu přijde, než tam přijdeš ty, a to už může být zřejmě teda problém. Takže to si myslím, že nejde. Jako mají tady, Bradáč má tyhle pastevecký nebo ovčácký, ne pastevecký, ale u stáda je nemá, co já vím. Má je u baráku a je to, Pichl, ten má u Borovky, ale ten má krávy, ten říká, že mu berou telata. Ale ten říká, že mu to funguje tak, že tam ty psy, že když něco cítí, začnou vyvádět, štěkat, a že to nějakou měrou funguje, ale k tomu stádu, co já vím, tak je taky nedává jako. Takže pes ne tady.“

1.3.2. Jaroslav Jílek

Datum a místo: 02. 05. 2022, Hartmanice

Popsal byste mi Váš vztah k Šumavě?

„Normálně, žiju tady celý život no.“

A pozitivní vztah?

„No pozitivní samozřejmě, jinak bych tady nežil.“

Jakou máte zkušenost s NP?

„Takovou nějakou víte jakou? Vždyť v něm žijete v tom NP, tak víte ne?“

No už nežijeme právě...

„Tak jste žili... to je jak s kým, to je člověk od člověka, s někým si sednete, vyhoví vám, domluvíte se a někomu byste dala rovnou jednu mezi oči jo.“

A celkově, přijde Vám, že Vás nějakým způsobem omezuje?

„No, to asi jo, ale zase na druhou stranu, kde to není jo. Takže to je všude, takže asi tak normálně no.“

A co si myslíte, že je hlavní smysl NP?

„No tak národní park, smysl je ochrana. Ochrana přírody. Akorát by tam měli zakomponovat jako v těchlechte okrajových částech, kde se jako ještě hospodaří tohle, tak to by tam měli taky jako zohlednit.“

Takže i ty lidi tam brát v potaz.

„No určitě no, ne některý jsou jako, že jako by to dovolili a některý by nejradši aby se tady natáhl ostnatý drát kolem dokola a nikdo se tam nepouštěl.“

Rozumím, takový ten obraz té divočiny pro Vás tedy není reálný?

„Odsad' poad'. Já myslím, že už jsme za tím horizontem. Když vezmu, že byl tam vojenský prostor, střílelo se tam všechno, vesměs se tam všechno zachovalo jo... takže při nějakým tom rozumným hospodaření a tohleto, že to skloubit jde. A kort, když máte ty ovce v tom NP, v tom srdci, jezdí se tam, jsou tam hlavní cesty, takže...“

A kdybychom se přenesli do roku 1991, podpořil byste vyhlášení NP Šumava?

„No, podpořil nepodpořil. To je složitý jo. Na jednu stranu jo, na druhou stranu ne.“

Proč ne, proč jo?

„No podpořil bych jo, že jako aby se ta příroda, tohleto zachovalo. Že by se ty developeři, tohleto, ani se to nemůže tak rabovat jako ty lesy. A na druhou stranu právě, že to zase omezuje, všechno má svý pro a proti.“

Jsou pravomoce správy parku měkký nebo naopak příliš silný směrem k občanům a návštěvníkům?

„Já si myslím, že to je o té vymahatelnosti. Myslím si, že pravomocí maj až moc. Ale... (smích) Já bych řekl, že jo, protože nemůžou mít takové pravomoce třeba jako policie nebo tohleto, jo určitě... na tohleto, když se někde udělá nějaký přestupek, tak ta policie má dojezd všude, takže na to není problém zavolat je, když je nějaký větší prohřešek“

nebo něco s někým jo. A takhle třeba když já jedu traktorem a teď on mě tam zastaví a vysvětluje mi, co tam dělám a kde mám výjimku, a vysvětluje mi a říkám, že na traktor výjimka nemůže být, že v parku mi to říkali... No, takže vlastně ani neví, že na traktor výjimka není, že jo. Tak já tam asi nepojedu na výlet s traktorem že jo... v monterkách. No to je... Jako já myslím, že těch pravomocí je dost, akorát kdyby to taky vymáhali... protože kolikrát to vidím a ani nemůžu projet vlastně na louku, cedulky si daj, zákaz zastavení, ale on projede v džípu, auta tam stojí a on ani nezastaví, aby jim něco řekl. Na druhou stranu, kolikrát se člověk ani nemůže dostat na pozemek, jak tam stojí. Třeba co mám švagra tak jeho kamarád ze Sušice, ten si zajel na houby, postavil tam auto, zákazovka, přijel ochranář jo, já vám nic nedám tohle. Zastavil tam auto, zavolal policii, dostal pokutu a bylo to. A on každý, když už zvedne ten telefon, že zavolá tu policii, tak on 90 % si dá domluvit, než aby tam čekali třičtvrtě hodiny nebo tohle.“

Ještě jedna věc by mě zajímala, na Šumavě byla velká kauza ohledně kůrovce, jak by to podle Vás mělo být správně řešený? Jste spíš pro tu bezzásahovost nebo to vykácet?

„Zase odsad' poad' jo. Jako nemá cenu něco tady, tady máte les, tady je druhý les (pán ukazuje na stole), tady nesmím nic a tady můžu všechno jo. To je absurdní, protože ten kůrovec to stejně přelítne jo...“

Takže?

„S rozumem bych to jako tohle.“

Ale jak tedy pak udělat tu kombinaci? Nebo je za Vás v pořádku? Nebo by to mělo být jednotné, buď všude zasahovat nebo nikde?

„Já bych udělal ochranný pásmo, třeba já bych řekl od Prášil ty kopce nahoru, tam to ponechat, a pak udělat nějakou nárazníkovou zónu, kde by se ten kůrovec vytěžil, aby to nepřelítávalo do vnitrozemí těm soukromníkům na ty lesy a tohleto...“

Jmenujte tři hlavní oblasti střetů, pokud jsou, mezi ochranáři, kteří žijí a pracují v NP.

„Tak to je určitě ten rozdílný pohled, když to vezmu za sebe, na tu ochranu tý přírody. Protože já třeba logicky. Já tam můžu pást ovce, mám tam určitý kusy, tohle. Musím to hlídat. Vedle přížene Bílek, čtyři sta krav, zmrskaj to tam a vlastně nikdo nic neřeší jo. Takže všichni jsme si rovný a někteří jsou rovnější. V té smlouvě je, že já můžu mít na hektar, já nevím kolik, asi třicet dva kusů, tak oni, když si to a na výjimku, že jich tam můžu mít víc. Tak výjimku беру, že tam můžu mít o pět, sedm kusů víc jo, a ne že tam bude pět krát, sedm krát tolik skotu a tohleto.“

Takže rozdílný pohled, ještě něco Vás napadá.

„Rozdílný pohled a že NP s těma jejich minitendrama a s tímhleťím vším, jako teď jsem se třeba hlásil na ty invazní druhy, to je lejster a ve finále to stejně nemám, protože já nemám žádnou historii, že jsem to už nedělal třeba tři roky před tím. Neberou v potaz, že třeba tahal jsem s koňma pro NP, že pasu už deset let, dvanáct let pro NP, to ne, nemám prostě invazní druh, tak se do toho nemůžu hlásit, nemám historii. A přitom jsme vysekávali podmáčený louky všechno. Tím vlastně oni vyhánějí ty malý soukromníky, který by to dělali odsad' a natahují sem velký firmy a pak z toho mají hlavu v pejru, že ty

velký firmy nemůžou dohnat, že to neudělaj dobře a tohleto no... vlastně oni si to sami komplikujou a tohleto.

Ty velké firmy to dělají pro byznys, vy to taky děláte pro byznys, ale když to musíte dělat, tak protože tu žijete, když mu to tam uděláte tomu hajnému naprd, tak za prvý vám udělá ostudu po všech hajnech a už vás potom nikdo chtít nebude že jo, no. “

Myslíte si, přesuneme se k tomu vlkovi, že mají mít šelmy jako vlk svoje místo na Šumavě?

„Já jsem toho zastání, že jo. Protože kde jinde by ten vlk měl bejt než v NP. “

A jak si myslíte, že ho vnímá veřejnost?

„To je asi padesát na padesát. Ty, co mají nějaký vztah k tomu hospodaření, nebo tohleto, tak ty asi by toho vlka nechtěli a takový ty pražáci, co se jezdí dívat na Srní na vlky, tak ty určitě by ho chtěli že jo. “

A jaké máte zkušenosti s vlkem jako hospodář?

„No, tak já s vlkem zkušenosti mám, že mi roztrhal ovce, ale zase to bylo před dvouma lety a loni vlastně nic. I přesto, že jsme viděli, že kolem ohrady chodil, že tam byly stopy, myslím si, že psi by to nebyly nebo tohle, protože to bylo zrovna takový zapadlý, takže asi tam chodil a neměl asi potřebu, anebo jsem to měl opravdu tak dobře zabezpečený, že mu to nestálo za tu námahu. Jako já nakonec proti tomu vlkovi nejsem, akorát kdyby ten park nám trochu víc vyšel vsťříc nebo něco. Sedí jich tam na štábu jako hnoje, ty dotace na ty sítě a všechno je tak složitý jo, tak kdyby, vždyť těch hospodářů je tu víc, tak kdyby tam vyčlenili jednoho toho pracovníka, přišel jo, pro všechny tam sedneme, uděláme tohle, on má víc času jo... jo třeba vysokoškolský vzdělání to já nemám, takže já, než abych se zabýval nějakýma papírma a toto, tak radši o to nežádám. Takže i takhle z týchle strany, že by nám park pomohl, že bychom opravdu ty sítě vybudovali a tohleto no. “

Jo, mě překvapila docela ta schůze, to jsem si říkala, že je hezký, že vám ty informace dávají.

„To ano, ale to je jednou za čtyři roky. To bylo jednou, to je já nevím tři roky zpět, když to tu začalo ten první vlk. A že budou informovat, kde vlk napadl ovce a tohleto, jejej, jeden email přišel asi za čtrnáct dní, že támhle někde u zvonku je napadl a od té doby se slehla zem. Nikdo nekomunikuje nic jo. A vlastně když mě roztrhali první ovce, tak přijel Mokrý a ten hledal všechno kolem, jen aby to nebyl vlk. Jo, no to se mi nezdá, to se mi nezdá. No a nemá tu někdo psa? Tam Hlavsa pase, nemá tam psy, nemohl to být tam on? No říkám, ten tam psy nemá jo... no naštěstí pak přišel Olda a říká, jo to je na vlka jo. Oni byli kouslí pod krkem a na prdeli, tak jako že to nebylo typický prostě roztrhání... “

Kdybyste mohl ovlivnit to dění ohledně vlka v NP, podpořil byste ještě víc jeho rozšíření nebo naopak nějak ho spíše zreguloval?

„Mně by stačilo, když ten vlk se mi přiblíží ke stádu nebo mi tam skočí, a někdo ho uvidí. Třeba gumovým projektilama, ale aby věděl prostě, že když tam vleze, že se mu tam může něco stát. Takhle on, když ví, že když se mu nic nestane, tak tam vleze. Já na druhou stranu je chápu, oni taky jsou svázaný, jako když jsme byli na tý schůzi a on vám tam říká, jo tyhle peníze že dostane, no ale tak v roce 2024, výhledově, do té doby se změní dvě vlády a nějaký, teď tady nemaj lidi na plyn a oni nám budou dávat něco na hodinu jo...“

Na tohle já už jako vůbec nespokojím, já říkám slibem nezarmoutíš a... mně stačí to jak to je jo... ale aby prostě to tak bylo... Ono to je složitý i s téma projektilama, blbě ho střelíte, zlomíte žebra a pojde jo... je to složitý.“

Připadá Vám návrat vlka kontroverzní?

„No, kdyby zůstal tam kde byl, tak by to bylo asi lepší jo. Ale zase něco jinýho je, když ty naši předci toho vlka vymlátili a něco jiného je teď. Ty na tom byli závislý, ten měl pět ovcí a byl na tom závislej, jestli mu rodina přežije přes zimu. Já na tom závislej nejsem, že jo. Já tam mám ty dotace na pasení tohleto. Kvůli tomu to dělám, já to nedělám kvůli obživě. Takže proto oni ho vymlátili no tak, zase na druhou stranu, když vidím ty louky rozmrskaný od těch prasat, tak když bude chodit jenom po tomhle, tak taky dobře že jo. No jenže to je pro něj nebezpečný, pro něj jsou ty ovce no... ale tak uvidíme no, ty sítě zatím to funguje jakž takž, ale jenom do časů, já říkám, než začne mít hlad, protože potom si poradí se sítěma.“

To je otázka no, myslíte si, že je důvod se ho bát?

„Tak asi takhle je plachej jo. Záleží nedostane potom nějakou vzteklinu nebo tohleto no. Potom jako nevím, potkat ho v lese, jak by se zachoval jo ten vlk.“

Měl byste strach?

„No klacek bych si do ruky vzal, to vám řeknu na rovinu. To si vezmu, i když se tam potuluje pes a nebudu ho znát. Takže kdo řekne, že by strach neměl, tak to kecá.“

Dokážete se vcítit do role toho ochránáře, který to tady komunikuje a snaží se to těm hospodářům nějakým způsobem zpříjemnit?

„Asi jo, říkám jsou lidi kterej vám jako bude se snažit vyjít vstříc, protože ví že taky... a pak nakápnete na týpka, že nic nejde, všechno špatně... jsou i názory takový, byl jsem v Plzni za asociaci soukromých zemědělců, tam byl taky ohledně vlka na krajském úřadě a odtad jsem odjížděl s tím, že jsem blběj, že nic neumím, a že si za to můžu sám. Prostě mám blbě zabezpečený ohrady, a já mu dávám příležitost tomu vlkovi a tohle jo. To záleží opravdu člověk od člověka jo...“

A když se takhle pohybujete mezi hospodáři, jak vám přijde že oni celkově takhle vnímají toho vlka? Já jsem třeba čekala, že vy budete více naštvanej...

„Já? Já ne... Já jsem zase takovej trošku zelenej jo... takže já todle. Naštvanej, naštvanej... když přijdete a před týdnem mi roztrhá ovce, tak budu naštvanej no... To je jak kdo jo... vesměs když to, tak jsou rozumný, že to berou. Ten vlk tu je, my s tím nic neuděláme. Je tu, bude tu, tak se na to musím připravit no. Sice nás to omezuje, já vlastně teď musím pást na sítě, mám tam daleko víc práce, musím to přeto a... Takhle“

jsem oplotil ohrady, osm hektarů, dal jsem tam tři provázky a měl jsem na měsíc klid, jenom jsem to zkontroloval. A byl tu rys a v životě mi nic nevzal. Teď tam musím jezdit i dvakrát denně, takhle jsem tam jel vždycky na večer, zkontroloval vodu, zkontroloval ovce, teď tam musím i ráno, jestli tam náhodou nebyl na návštěvě, obejdu elektriku, pak tam jedu večer zase zkontrolovat, přidám elektriku jo... ty náklady jsou daleko větší ještě a tohleto. “

Takže to ani není tak, že by to byli lidi, kteří chtějí vlka zarputile zastřelit, ale spíš to berete, že tu je, ale máte k tomu nějaké připomínky, co by se dalo udělat líp. Je tak?

„No. A jako ono asi nic víc se neudělá. Ty ochranáři tam hlídat nebudou celý dny, já tam taky nemůžu být celý dny... “

Ale tak třeba s tou administrativou, jak jste říkal nebo takhle.

„S tímhle jo no, na tyhle ty dotace jo, sami to říkaj, ví že to je prostě složitý a tohleto. Takže opravdu ty lidi se v tom tak trochu pohybují, tak kdyby s tímhle tím nám někdo pomohl na ty dotace, tam sedneme, kdo bude mít zájem udělá si já nevím pět žádostí no a ten člověk, my si to třeba i sami pošleme, ale na tohle, tamto, tohle... i když na to určitě už taky nějaký agentury jsou, ty jsou dnes pomalu už na všechno. “

Jste myslivec?

„Ne. “ (zarytě)

A dokážete se vcítit do role myslivce v této problematice vlka?

„Asi ne. “

Myslíte si, že to nějak řeší a jsou to třeba ti, kteří jsou na vlka naštvaní, že jim „leze“ do rajónu?

„To já nemůžu posoudit. “

Ani neznáte tady žádné myslivce?

„Znám myslivce, ale tady vesměs toho spodku jo, tak ty s ním nějak do styku nepřijdou nebo tohleto. A tady z parku ty myslivci tak ty co? Střílet to nemůžou jo tohle, a možná jsou i některý i rádi, že jim to neožírá ti jeleni ty stromky a tohleto. “

Máte ještě něco, co byste k vlkovi rád řekl? Co Vás napadá, na co jsem se nezeptala?

„Nevím, co bych k němu řekl no. Ať se drží svého a neleze do elektrických ohrad. Ale to je všechno o zvyku, když to bylo ze začátku, tak to byla panika, protože opravdu my jsme pásli na ty provázky, a to ho nezastavilo. Teď furt to člověk zlepšuje, zdokonaluje, ale jako já pasu na sítě a oni mi říkaj, ještě abys to zabezpečil, tak ještě dvacet cm před ty sítě dávat lanko, no to už nemůžu, to je celý den jen tohleto dělat. To už tam můžu rovnou bydlet, ještě tohleto, když každý dva dny přetahuju sítě, no takže to nejde prostě už. “

No a teď nehledě jo, že vlastně my musíme mít zabezpečený sítě, teď jak to budou zpříšňovat, tak počítám, že nám za chvíli budou chodit i kontrolovat, jestli nám ty sítě thučou, jo a tohleto, a tadle půjde pást na jeden provázek krávy, tam přijde vlk, roztrhá

jim telata a dostanou ty peníze taky, zabezpečení veškerý žádný, jeden provázek pár korun, mě ta síť stojí pomalu tři tisíce jo a ta práce s tím, a vlastně ani to není tak rozdělený jo, že by to...

Já taky jo, mně ještě roztrhá párkrát ovce a skončím s nima. Joo, to zase jak se mi tam naučí chodit někam, já nemůžu to stádo vzít a převézt ho o pět kilometrů dál. I když tam tu pastvinu mám, ale já to tam musím dopást kvůli dotacím ze ZIFU a všechno, já to tam musím udělat. Takže já mohl bych to vzít a přetáhnout to o pět kilometrů, jenže on, když udělá padesát km za noc, tak těch pět km on je ucítí na tu vzdálenost, on není blbej a má to dobře zmáknutý ten terén, takže on je najde. Když ne druhý den tak za tři dny že jo...

Myslíte si, že ubyde hospodářů?

„Už ubylo.“

Nějak razantně?

„No tak tady na Šumavě už pasu jen já a Bradáč, tady už nikdo jinej nezbyl. Mně to ještě dvakrát roztrhá a jdu taky od toho a zbyde tu jenom Bradáč.“

Já to беру tak, že jako kdyby šel trhat tady do vnitrozemí, tak to jsem naštvanej, to si ho zredukujte tam, hlídejte si ho nějak, ale když je to národní park, tak kde jinde.“

Ještě poslední otázka, jak se Vám líbila ta schůze ve Vimperku?

„Já jsem se tam nic nového nedozvěděl, abych Vám pravdu řekl. Jak to nejde, jak to nepůjde, co plánujou, ale stejně z toho nic nebude, takže tohle všechno tyhle informace já vím jo. Že ten vlk je tady zrovna v té lokalitě, kde já pasu, ale nijako konkrétní věci. Jenom od těch hospodářů, že to je složitý vyřídit tyhle... ta Nováková, jak tam mluvila o těch ohradách a tohleto. To je taky ty ohrady, já to nemůžu v parku udělat nějakou naháněčku tam kam je můžu na noc zavřít. Já tady mám osm hektarů, udělám síť, já tam nemůžu budovat nějaký vevnitř. To je absurdní. A ještě z čeho jo? Když to udělám zase ze sítě, tak si nepomůžu, pletivo já tam dávat nikdy nemůžu, a abych to předělával. No nějaký zábrany a tahejte to jo... to je abych tam jezdil traktorem. To už jsou zase náklady, to už opravdu je lepší jít do Německa támhle někam do fabriky na osm hodin... jenže to by člověk umřel, když je zvyklý celý život na toto... ale jako já jsem tahal celý život s koňma v lese a skončil tohle začaly minitendry, rok jsem ještě vydržel a skončil jsem, protože já nebudu nikomu dělat blbce jo. Protože abych se sám hlásil, musel bych si sám kácet, mít traktor, koně... no tak se udělala parta, no jenže to víte jeden je málo, dva jsou moc. Každý určitý svazek peněz, teď každý chtěl tohleto, takže to taky nešlo. Ale mohli udělat ty minitendry na tu kalamitu pro ty velký, ale u každého hajného mohli nechat já nevím tři lidi, nějakýho těžaře, traktoristu, kočího, který to obchází, jako to bylo jo... a ten by je měl kmenový, nemusí vysvětlovat, běhat tam... řekne Franto támhle, támhle, támhle, ten člověk tam má za celý rok práci jo, uživí se. Když přijde nějaká kalamita nebo něco, tak přijde firma na minitendr. Ale kdo tam dělá dnes? Tam když přijdete, tak se nedomluvíte to, aby hajnej uměl čtyři řeči.“

1.4. Rozhovor s myslivcem

1.4.1. František Ostádal

Datum a místo: 21. 04. 2022, Klášterský mlýn

Jak byste popsal Váš vztah k Šumavě?

„Tak vztah určitě kladnej, že jo. Jsem se tady narodil, z Modravy pocházím. Miluju to tady no.“

To je krásný. A jakou máte zkušenost s NP Šumava?

„Národní park (smích), tak v podstatě respektuju to, že tady byl vyhlášený národní park a tím to víceméně pro mě hasne, protože nemám možnost cokoliv ovlivňovat, co se týče kolem dění v národním parku, v podstatě respektuju to, že tady byl vyhlášený.“

A kdybyste se mohl přenést do roku 1991, podpořil byste jeho vyhlášení?

„Jo.“

Jo?

(ticho)

Omezuje Vás NP nějakým významným způsobem jako občana?

„Ne.“

Co si myslíte, že je jeho hlavní smysl?

„To jsou takový, že člověk jako by slyšel tisíckrát v televizi ale... smysl národního parku... já bych to řekl takhle všeobecně no, zachování té přírody no. Tak ale nevim...“

Pokud bychom to přirovnali k velké kauze kůrovce, která tu byla, myslíte si, že byla řešená správně?

„Samozřejmě vyber si potom z toho, co chceš, ale já samozřejmě když jedu tady z Rejštejna a vidím ty suchý lesy, tak se mi chce brečet, ale to že to uschlo třeba kolem, na těch pohraničních kopcích, tak s tím už jsem se nějak smířil a jelikož jsem se tam byl podívat, věřím tomu, že čas všechno zahojí.“

Takže kdybych se zeptala konkrétně, jestli byste byl spíše pro tu bezzásahovost nebo pro to kácení v tomto sporu?

„Asi pokud byl národní park vyhlášený, tak jiný řešení nedává smysl než to nechat být. Ač teda mi to trhá srdce.“

Řekl byste, že převažují výhody nebo nevýhody spojené s vyhlášením NP?

„Výhody, nevýhody, já bych to tak jako rozdělil na půl no. Spíš bych řekl, že převažují výhody, ale jak pro koho. Protože mně třeba, protože jsem se narodil, jako vyrůstal jsem na Modravě a jak se Modrava změnila v Disneyland, tak mně to jakoby není jedno no. Hodně, hodně lidí no.“

Takže to je za Vás jedna velká nevýhoda. Tu výhodu vidíte v čem?

„Výhodu. Pro mě osobně řečeno, z mého pohledu teda jo. Tak na nějakou výhodu si úplně vzpomenout nemůžu. Ne. Pro mě osobně teda jo.“

Přijdou Vám pravomoce správy NP Šumava směrem k občanům a návštěvníkům měkké nebo naopak příliš silné?

„Pravomoce parku jo?“

No, řekl bych, pravomoce příliš silný. Co prohlásí park, přes to nejede vlak.“

Ale zároveň jste říkal, že Vás neomezuje jako občana.

„Mě ne. Mě ne. Protože já jsem mimo park, mám víceméně, úsek mám v parku, ale hospodaříme po nějaký domluvě podle platného hospodářského plánu, mě osobně, jak říkám, mě osobně to neomezuje, ale vidím, to je spíš jakoby aktuální se zeptat těch lidí, kterých se to týká, co tam bydlí že jo. Starosta modravský by na to asi měl úplně jiný názor že jo. Pan Schubert.“

Jo, s tím jsem chtěla mít rozhovor, ale on je teď nemocný.

„Jo, on marodí. Ten by, ten jako, ten zase ten, ten by vám k tomu řekl určitě víc.“

Tak to mě mrzí. Myslíte, že ten je proti?

„Hm hm, ten to těžko skousává Tonda. Protože hodně, hodně, tam se to týká ty Modravý že jo.“

Jmenujte tři hlavní oblasti střetů mezi ochranáři a lidmi, který zde žijí nebo pracují, pokud existují.

„Já bych nerad tady mluvil nějaký bludy, protože mě, jak říkám, co se mě tejká, tak já žádná omezení nemám, ani v pohybu v lese, ani co se týče teda, ani vlastně nemám. Střety mohou být mezi turistama a parkem, to by vám řekl, nějaký turista. Můžou být střety s obyvatelema, který tam v tom parku bydlí.“

Vy o žádných teda nevíte?

„Já teda osobně co se mi týká, já žádný střet s ním nemám.“

A co se týče okolí Vašeho? Co víte o ostatních?

„Tak tady třeba, já nevím no, co se týče třeba Rejštejna, co se týče územního plánu, určitě je to pro Rejštejn dost velký omezení, že co se dělal územní plán, co si třeba pamatuju, tak chtěli mít parcely tady na té straně nahoře, což nešlo že jo, kvůli NP, to je určitě takový aktuální téma.“

Tak se přesuneme k těm šelmám. Myslíte si, že mají mít své místo na Šumavě?

„Co se týče vlků?“

Hm.

„Tak já nechci posuzovat, jestli tady mají místo, nebo nemají místo. Ale já s tím mám velký problém. Mně to prostě vadí, že ta zvěř je těma vlkama stresovaná. Že třeba když vidím stopy vlků, tak mám strach o psa že jo. Takže za mě, jsem proti tomu, aby ty vlci tady byli.“

Nevnímáte tam ty pozitivní stránky toho...?

„U vlka? Ne.“

Tam teda žádné pozitivum není?

„Ne.“

Jak si myslíte, že ho vnímá veřejnost?

„No tak samozřejmě jak která, já si nedovedu před...nebo jakoby nedovedu odhadnout kolik lidí je pro a kolik proti. Spíš bych řekl, že lidi z měst to vítají a lidi co žijí na těch vesnicích a kterých se to dotýká tak mají na to opačný názor že jo.“

Myslíte si, že je důvod se vlka bát?

„Já si nemyslím, že je důvod se vlka bát.“

Ale zároveň jste říkal, že máte strach o svého psa.

„Takhle, jako, že bych se cítil ohrožený vlkem, to já určitě ne. Ale samozřejmě mám strach o psa že jo, protože v tom lese se pohybuju a psa mám puštěnýho, že jo.“

Ale vy sám strach nemáte, když tam jdete a víte, že se tam pohybuje?

„Ne, ne.“

Myslíte si, že právě ta veřejnost má strach? Nebo ty lidi, co tady žijí?

„Tak já, pokud vím, tak někdo má představu, že by ho vlk mohl sežrat a někdo to se taky nedá takhle říct jo.“

Můj názor je takový, že se ho nebojím, ale jsou lidi, jsou i z Rejštejna, který znám, který mají strach.“

Čím myslíte, že to je ovlivněný? Že jsou třeba špatně informovaný a nasávají mediální informace typu vlk rozsápal na Šumavě psa...?

„No tak možná že jo, jsou lidi, který si berou z takovýhle zpráv. Ale nevím, kde by tadyhle někoho rozsápal vlk.“

No myslím tu kauzu s loveckým psem.

„Jo, to jo, to jo. Ale o tom já se nebavím. Já se bavím o lidech, který se bojí vlka, že by je nějak napadl. Ale nerad bych se teda mýlil, ale to neznamená, že se nemůže někdy něco stát.“

Dokážete se vcítit do role místního hospodáře?

„Jako chovatele?“

Ano.

„No tak samozřejmě, to se dovedu. A to je jeden z důvodů proč mě to tady štve. Protože vím, že mám kamaráda z Radešova, kterého chov ovcí vlastně živí a vím, jaké s tím má problémy, že jo.“

Vidíte zde nějaké řešení?

„Řešení teď není, no, ty stavy redukovat nějakým způsobem. No, ano. Tím by se zvýšila třeba i plachost tý zvěře a dát možnost těm chovatelům, aby si mohli ty svoje stáda zabezpečit i tím, že ho odstraší nebo zastřelí.“

Vy ste tedy myslivec tady v honitbě NP.

„Ano.“

Jak na vlka nahlížíte tedy čistě jako myslivec?

„No tak já jsem v podstatě to řekl no. Nahlížím tak, že tady je a musím to brát jako fakt.“

A co se týče třeba té vaší myslivecké komunity? Jste tam na něj spíše našťvaný na vlka, že v...

„Já neznám nikoho, kdo by byl pro, aby tady ten vlk byl.“

Berete ho jako konkurenta? Co se týče té myslivecké role?

„I tak.“

To se tedy asi ani nemusím ptát, mám tu otázku, pokud byste mohl ovlivnit dění ohledně vlka v NP, podpořil byste jeho rozšíření, nebo naopak.

„No naopak no, to jsem vlastně řekl.“

Zavedl byste nějaké nové opatření? To je teda ta redukce.

„Já si teda nemyslím, že by jako by tady bylo neomezený množství vlků na Šumavě, spíš to má vliv, že ten vlk se odsad' šíří dál. Ten vlk má obrovský teritorium že jo a on si ho hlídá, takže bude tady určitý počet vlků, který tu bude a ty mladý prostě se budou přesouvat dál do kraje.“

Připadá Vám to téma návratu vlka kontroverzní?

„Kontroverzní, v jakém smyslu?“

No, že to vzbuzuje kontroverze třeba i ve společnosti, třeba jako samotný covid že jo.

„Jojo jo, kontroverze jo.“

Je ještě něco, co byste chtěl k tomu dodat?

„Nevím.“

Co Vás třeba napadá, co jsem se nezeptala.

„Nevím, nevím, co bych ted'kon řekl od stolu.“

U Vás tedy to všichni berou špatně, což jsem si myslela, že...

„Jak říkám, s téma lidma, co se člověk baví, co myslivost dělají, tak neznám nikoho, kdo by ho vítal.“

Myslíte si, že v tom parku, je to právě o to náročnější, že jste v tom NP, že se zde vyskytuje více než v jiných honitbách?

„Náročnější v čem?“

Že Vám to tady ten vlk třeba více redukuje...

„Tak ono to náročnější není že jo. My prostě akorát, jak říkám, já tady mám revír, kde je vlastně přirozený zimoviště tý zvěře, kde se na zimu stahuje, my to tady krmíme, fakt se o to snažíme starat a vím co to dokáže prostě, jak to dokáže tu zvěř vystresovat, když se tam ty vlci objeví a vlastně nějaký kus tam vezmou no.“

To je pak asi velký problém, když se do přezimovací obůrky dostane vlk co?

„No tak to je jasný, to je problém. Já si myslím, že oni dokonce ted'kon už ty přezimovací obůrky jako ruší, vím že tady Beránky už nechali otevřený.“

To měli problémy no, že se tam dostali vlci, a to pak ta zvěř nemá vůbec žádnou šanci.“

2. Rozhovory s experty – II. Struktura

2.1. Rozhovory se zástupci Správy NP Šumava

2.1.1. Ing.Oldřich Vojtěch, Ph.D.

Datum a místo: 09. 04. 2022, Prášíly

Takže první otázka zní, kdybychom se přenesli do roku 1991, podpořil bys vyhlášení NP Šumava?

„Já asi jo. Udělal bych to jinak, ale proč ne NP.“

Jak jinak?

„To je strašně složitý, na to nemáme tolik času. Prostě moje vize byla třeba taková, že jsem si myslel; a na začátku to tak vypadalo; že ty hořejšky, nahoře ty kopce, budou bezzásahový, že tam bude divočina, a kolem obcí budeš mít nějaký pruh, kde se bude hospodařit. Ale hospodařil bych to, ne harvesterama, ale koně, těžaře, hrát si s tím, sázet tam nějaký stromečky, něco oplocovat, takovou tu vzorovou lesařinu. A tam by mohli lidi sbírat borůvky, houby a chodit kde by se jim zlíbilo a nahoru, kdo by chtěl divočinu, by vzal batoh, vylezl by nahoru, a tam by měl divočinu. Což samozřejmě jakoby je takový jako zjednodušený systém a ono to úplně taky není, některé cenné věci jsou dole, některé méně cenné nahoře, což by se taky nechalo to... A dneska se to tlačí k tomu, že to bude asi všechno bezzásahový, což si nemyslím, že je úplně dobře. Když to udělám bezzásahový a pak tam do toho pustím ty lidi, tak je to takový divný no.“

Tím si mi odpověděl i na tu druhou otázku, chtěla jsem se zeptat, jak vnímáš NP. Jestli spíš jako nedotčenou přírodu, divočinu ve smyslu preservation, nebo chráněnou oblast, kterou může využívat i člověk, snažící se o udržitelnost ve smyslu conservation?

„U mě je to složitý, tím že mám lesnické vzdělání, celoživotní a umím dělat i klasickou lesařinu, kterou tady už nedělám, tak to беру trošičku jinak. A z pohledu třeba návštěvníka, mně by se líbilo, aby se udržovaly; což s tou divočinou moc nekoresponduje; aby se udržovaly ty louky, to bezlesí, aby ta příroda zůstala vlastně jakoby pestrá. Aby ty lidi, když procházejí tou krajinou, aby nechodili zarostlým lesem, protože to není tak jakoby hezký – Ale jsou místa, kam bych nikoho nepustil. Sice jako oni říkají, celosvětový názor je takový, i z toho IUCN, že pokud do toho NP nechodí turisti, tak je zbytečný. Je to branný tak, že je to nejenom jakoby ochrana přírody, ale je to, vlastně i to má být pro ty lidi. Proto se ta příroda vlastně chrání, aby to bylo pro ty lidi, aby si to oni mohli užívat.“

Jo vnímáš to tak?

„No tak jako pokud se někdy dožijeme toho, že budou lidi, který budou dodržovat základní pravidla nejenom slušného chování, ale i dodržování všech nařízení, který tady jsou, tak to tady bude fajn. Ale pokud si bude někde rozdělovat ohně v rašeliništi někde uprostřed slatí jenom kvůli tomu, aby měl hezký večer, aby to bylo romantický, tak pro to já nejsem.“

A co se týče kůrovcový kalamity, zvládla se podle tebe dobře?

„Hele tam to je na dlouho. Protože v té chvíli jsem dělal zrovna parkového zoologa, entomologa a měl jsem na starosti tyhle věci, a to že se to takhle nechalo, to mi asi přesvědčili, propaganda mě přesvědčila, že to tak mělo být. Protože ve chvíli, kdybychom to všechno vykáceli, vytěžili to, co popadalo, tak bychom se asi opravdu dostali prostě do stavu, že by 50 % toho území neodpovídalo národnímu parku. Takže to tam muselo vlastně zůstat. My jsme to udělali, tak nějak jsme to, dělalo se těch sedm speciálních managementů, a tak nějak jsme to jako by ořezali, postupně se zpracovávalo, jo, s čím jsem nesouhlasil bylo třeba že se honem rychle všechno zpracovalo, i když to dřevo ještě nebylo nalitý kůrovcem, tak honem rychle se to zpracovalo. A když jsem jim říkal, ať něco nechají hned u cest a takový lehce zpracovatelný dříví, kdyby zůstalo u cest a připravilo se to na další rok, aby mohl ten kůrovec nalítnout a pak by se to mohlo odvést, tak by se nemuselo třeba tohle stát. Pak jsou problémy v tom, že se řeší spousta věcí alibisticky: ‚aby nám nemohl nikdo říct, že jsme neudělali maximum‘. Takže jestliže do vyvrácenýho dříví, do vyvrácený kalamity nastrkáš feromonový lapače, který mají chytat brouka nebo tam strčíš lapáky, což je uřízlý kmen, tak prostě to je neskutečný lákadlo pro toho kůrovce, a on nenalítne jen do toho lapáku, ale i okolo. Takže my jsme do té hmoty obrovský toho kůrovce ještě pozvali, takže on tam nalít jo a potom ten kůrovec funguje tak; v rychlosti to řeknu jo; funguje tak, že máš ohnisko, to ohnisko, když je vlastně to rojení tak se rozprskne a někde 500 m až kilometr se udělají takový zase malilinkatý ohniska po té krajině, a takhle ten kůrovec vlastně postupuje pořád, pořád dál, protože když si to sežere, tak vlastně nemá co žrát a chcípne. Takže vlastně musí jakoby tou krajinou postupovat z jedné strany na druhou, a zase se pak vrací, a takhle jakoby cestuje. No a my jsme nahoru dali 25 tisíc trojnožek jakoby opěrných opatření, což je 25 tisíc feromonových sáčků. Takže když ten brouk vylítl a snažil se letět někam dolů ze Šumavy do té krajiny volný, do té hospodářský krajiny, kde by ho samozřejmě hned ty lesníci chytli, vyřízli a zlikvidovali, tak on vždycky když vylítl, tak ho ty feromony upozornili, a vrátil se vlastně zpět, a celý ten hřeben uschnul kvůli takovým blbostem alibistickým, který se tam dělali. Ale to je třeba můj názor, někdo to takhle nevidí, necítí, všichni si myslí, že jsme udělali maximum. Ale prostě vychází, je studie z vysokých tater a tam vlastně byla kůrovcová kalamita a byla v polských tatrách a ve slovenských tatrách a Poláci jsou takový, že řekli je to NP tak my tam neuřízneme strom a nechali tam prostě toho kůrovce, ať si dělá, co chce a Slováci proti němu bojovali. A závěr je takový, že všichni měli škodu, akorát s tím, že to množství, co uschlo v tom polském, tak to Slováci vykáceli. Ale měli tam paseky, neměli tam nic, kdežto Poláci tam měly ty suchý stromy, který dělají lepší klima pro další ten vývoj toho lesa. A to je to podstatný. I když bojuješ, je to jako s chřipkou, je to sedm dní. Můžeš si vzít jakýkoliv lék chceš a trvá to sedm dní a u kůrovce je to sedm let. Takže pan Mánek dostal medaili za to, že zastavil kůrovce, protože se dostal k ředitelování sedmý rok, co byla kalamita a kdy to samo začalo odeznívat a ten brouk se tady odsud už dostal do té části, kde se zasahuje, a kde jsme ho začali kácet a asanovat, a to množství jsme začali redukovat, až jsme to dostali do nějakých stavů. To je prostě složitý. Může za to sucho, nepůvodní lokality pro smrk a podobný věci. A samozřejmě my máme

první zóny, z kterých nám to létalo do těch zásahových, a ty lesy dole mají prostě soukromníky, který v restitucích mu vrátili les, který má hektar, on bydlí v Praze. Má to někde na Vysočině, má tam tři stromy, co já s nima budu dělat, na topení to nepotřebuju, nikdo to nekoupí, tak čeká, až když je tam na celý auto, třicet kubíků. No a takhle se to prostě rozjelo a bylo to. To je neoficiální verze, oficiální verze je, že Šumava může za všechno, za globální oteplování, roztávání ledovců...“

Tak jo, teď k vlkovi, jaký je tvůj názor na návrat vlka na Šumavu?

„Jsou to hrozný mazlíci, já je mám rád. Jsou to neskutečně chytrý, učenlivý, čistotný zvířata, prostě vidíš, že se minimálně po nich nachází strženiny, protože oni všechno dožerou, dočistí, nenechávají zbytky... prostě jsou takový bioeko.“

Máš odhad, kolik jich tu je?

„Hele naposledy jsme jich spočítali asi třicet. Čtyři smečky a dva páry, který mohou mít další jakoby štěňata, a u těch smeček je to různý, ale průměrně počítáme šest až sedm zvířat. Což se samozřejmě mění, protože ty mladý odcházejí a jsou různě za tu dobu, už se vlastně srazilo našich vlků asi pět vlků s autem, za tu dobu, co to...“

A kolik jich máte o-obojkovaných?

„Hele máme tři holky, protože ty nejsou žádný srágoři, takže ty prostě nám do toho vždycky šlápnu, jdou se podívat až nadrc, co to tam vlastně je no a dva obojky nefungují, protože ta elektronika bohužel není tak to ..., a už nám funguje než jeden.“

Možná pro tebe taková zbytečná otázka, mělo by se takové zvíře vyskytovat na území Národního parku Šumava?

„No samozřejmě. Až když jsme vylezli třeba na Železné Rudě nahoře na Plesné, a tam jsme zkoušeli, protože můžeš dělat i hlasovou provokaci že jo, tak když jsme zavili a oni se nám ozvali z protějšího údolí prostě, tak to ti naskakuje husí kůže a říkáš si: ‚Jo, konečně jsem v horách.‘, protože ta Šumava, to je fakt pidi pohoříčko. A teď ty Slováci je tam maj, v Alpách, všude ty velký hory je mají, takže konečně jsme vlastně světový. A ty velký predátoři by tady měly být. Nemyslím si, že by měl být účel toho, aby lesní personál tady za každou cenu střílel zvířata a snižoval jejich počet, protože proč by ty návštěvníci; a teď ještě se to vlastně díky covidu, a díky tomu že se říkalo chodte do přírody, buďte v přírodě, tak ty lidi se naučili hodně tu Šumavu okupovat, a různě stanou, táboří, lezou všude možné; a sice třeba myslivecké sdružení, tam taky je pohyb lidí že jo, ale ten chlap když si jde sednout na posed, tak ve většině případů kouká do místa, kde nikdo jakoby není, je to udržovaná krajina, je to přehledný, je tam vidět, je tam všechno. Ale kdežto tady, když ten chlap si jde do lesa na lovy, tak prostě proti němu je změť rozpadlýho, a může se stát, že se netrefí, nebo něco a může dojít k nějaký fakt špatný nehodě, což bych nikomu nepřál. Takže si myslím, že ty hořejšky není nutný, aby tam prostě... pak ty myslivci tam musejí dojet autem, zas tam jede auto navíc a prostě takový jako, jo...“

Je bezpečné nechat v krajině rozmnožovat vrcholového predátora?

„Určitě, to je ten největší důvod.“

Oni se regulují mezi sebou, pak nemoci a největší regulace jsou ty auta, to v každém případě, to pro všechnu zvěř je největší regulátor auto. A nesdílím s Jardou ten pocit, že

by to tady zvládli myslivci, protože se říká, že za přemnožení prasat můžou myslivci. Protože když je to společenství prasat, tak ta bachna udržuje ten rod, lončáci běhají okolo a ona je nepustí do té říje. A ve chvíli, kdy oni vystříleli tyhle ty velký, tak ty teenagaři tam zůstali sami, jo neskutečná párty a pak dochází k tomu, že jsou bachyňky co mají 40 kilo, vyvede 5 selat a tím se to všechno zvětšuje, množství. A to právě třeba dělají ty super odborníci, mistři přes myslivost. No takže, asi by to mělo význam, kdyby lovili profesionálové, a kdyby to mělo úroveň nějaký tý... Ale u lido-lovců, kteří nejsou schopný poznat siku od srnčího, tudy cesta asi nevede.“

No on Jarda ještě říkal, že tu té zvěře není tolik, že dřív to bylo daleko horší, že teď najednou všichni říkají, jak je tu přemnoženo, ale dřív toho tady bylo daleko víc. „Ale kdy dřív?“

Třeba tak před dvaceti, třiceti lety.

„Jo protože, a to je přesně ten mysliveckej ten, kdy prostě aby měl, aby ty lidi přišli do lesa a hned ulovili a šli domů, tak se ty počty že jo dávaly, vlastně se uváděly nižší počty, aby tady byly no. To jsou zase ti myslivci že jo. Kdežto vlk to nevidí že jo, to je oportunista, takže ve chvíli, kdy tady bude hodně vysoký, tak bude lovit hodně vysoký, až klesne na nějakou hranici, tak se pustí třeba do něčeho jiného, třeba do těch prasat. A tak postupně a až tady bude všeho tak akorát pomálu, tak ty smečky se zmenší, děti odejdou a zůstane tady třeba jeden manželský pár, pak se potkají mezi s sebou, pobijou se a prostě se to tak ustálí na nějaké hranici.“

Jo jako jeho argument byl, že ta zvěř není zas tak špatná, že se to tu zvládlo i s větším počtem a není to zas takový problém.

„Ano, protože Jarda je zemědělec, ten by choval kravičky v kravíně. Ale jde o to, že ten les podle toho vypadá. Ty zvířata sežerou to, co nemají že jo a v tom Yellowstonu, co tvrdí, tak že vlastně ty vysoký stavy té zvěře tam spásaly vlastně úplně všechno, že ty řeky byly vlastně úplně na drn, všechno vypasený a ty vlci udělali to, že to začalo zarůstat, vrátili se bobři a ten ekosystém se trošičku porovnal.“

No, když jsme u těch bobrů, myslíš že se dostanou vlci k tomu, že začnou lovit i bobry?

„Hele už máme tři hovínka, a byly v tom už bobří části.“

Obešel by se NP bez této šelmy? Nebo: lze srovnat stav Šumavy před návratem a po něm?

„Hele nemyslím si, tak jako, že bychom ho tady vysazovali, to asi ne, to je nesmysl. Ale na tomohledstom vidíš, že se prostě mění celkově filozofie lidí, protože tohle si myslím že před dvaceti lety by vůbec neexistovalo, vystřílel by se. Před čtyřiceti lety už vůbec ne, a prostě jak se to všechno mění a ten přístup těch lidí i v těch chráněných územích a celá ta mentalita se mění, tak vlastně ty šelmy mají šanci se rozmnožovat a putovat zpátky jakoby tou krajinou jo a osidlovat ty místa, které jsou pro ně ideální. Samozřejmě nepředstavuji si, že kolem Horažďovic bude lítat smečka, to asi ne. Ale tím, že my jsme stát, který má uprostřed; jsme ohraničení horama; takže si vůbec nemyslím, že by tam ty vlci neměli kolem dokola být. A tady jestli něco bude jedna smečka na Brdech, protože to je zase velký komplex velkého lesa, tak s tím taky nemám problém. Ale rozhodně jsou místa, kde to zase není úplně ideální. No ale zase, na druhou stranu, jestliže tamhle

Plzeň sever nebo kde to je, jestli že tam běhají někde ty sikáci a jsou tam stáda prostě osm set devět set kusů, a ještě je to přizpůsobivý Asiat, zvíře, které tady nemá co dělat, tak ať se na mě nikdo nezlobí, tam bych ty vlky nechal, ať se živí. Tady prostě furt přežívá takový ten, že ta myslivost je fakt lidová, že to je lidový koníček, což venku neexistuje. Tam si to prostě zaplatí lidi, který mají velký prachy a skoro žádný zvířata tam nejsou. A on skoro každý ti řekne, to já jsem rád, že já, když jedu a vidím ty srnky kolem silnice, ono to je vždycky do té doby, než ta srnka mu vltne před to auto a toho med'oura prošmelcuje na srajdru a nikdo mu nic nedá. Pak řekne ‚zasraná zvěř‘, ale to je vždycky, když to neobtěžuje tebe, tak jo. Lidi z města, který nemaj ovce tak ‚my chceme vlky‘ a ty který mají zavřený ovce v salaši, malý jehňátka, ty se tam s tím pipláš, vstáváš k tomu v noci, lítáš kolem toho všechno, dáš to na pastvinu a oni přijdou kluci a ne že by si vzali jednu, ale v rámci té lovecké vášně jich pár zakousnou a pak sežerou jednu, tak no. Na toho rysa si zvykli, ten vezme jednu ovečku a jde si po svých, kdežto ty vlci prostě, a ve chvíli kdy učí starý vlci ty mladý, tak je to třeba třináct kusů najednou.“

A myslíš, že to jde takhle znát, ten rozdíl město vesnice? Že ty měšťáci podporují fakt ten návrat víc?

„Já si myslím že jo. Já si myslím, že je v tom hodně velký rozdíl a pak bude asi věkový rozdíl, protože ty lidi, který žili v tom socialismu a vzpomínají na jiné doby, tak tam byla tendence všechno vlastně ovládat a měnit a upravovat podle sebe. Takže tyhle soudruzi mají hrozný problém s tím, že necháváme tu přírodu, že si dělá všechno sama. To není normální, vždyť my to umíme lepší, my bychom to udělali lepší, a to je prostě... ještě i naše generace že jo, já mám dvacet let života v tomhle režimu, takže vlastně moje generace ještě jakoby až vy byste se tohodle mohli zbavit. Ale zase se najednou objeví ty, co uvěří dědečkovi, jak to bylo všechno hrozně fajn.

Takže to jsou tam i politický aspekty, protože jsou samozřejmě lidi, kteří chtějí něco ovládat, něco opravovat, něco dělat a NP, viz Mánek na Březníku luxusní restaurace. Proč? S kýmkoliv se baviš, tak zjistíš, že je to možná pár zbohatlíků, který by si to tam dali, ale tři čtvrtiny lidí se těší na polívku a klobásu, protože si jí nikde jinde nedaj, nikde je nenapadne si doma opíkat klobásu, ale tohle patří k tomu, že prostě oni jsou ty turisté, jdou nakonec, tam je čeká ta klobása, to pivo a jdou zpět. A vůbec nikdo, co jsem se takhle bavil, nikdo nepotřebuje tam luxusní restauraci, protože když chce luxusní restauraci, tak tam nechce přijít zpocenej, špinavej, že jo prostě, chce se oblíct, dojít tam a má to nějakou kulturu. Jako když jdeš do národního divadla, tak tam nejdeš v trenkách a v tričku. Ten zážitek tam je potom poloviční. Takže ten plný zážitek si užili ty, co tam jezdili autama, který byli VIP. Takže je to takový všelijaký.“

Dobře, tak jaké problémy jsou s ním spojené?

„Hele, s vlkem, tu karkulku, tu mu nikdo neodpustí. Tu sežranou karkulku se starou babičkou, to prostě, to sociální citění v tomhle národě je, že prostě na děti a důchodce se nešahá. Kdyby tenkrát sežral maminku s tatínkem, tak by se to asi zkouslo, ale jako problémy nejsou. Já s nima trávím s těma vlkama spoustu času, dohledáváme kořisti, vlezu jim do pelechu, mám takový ty zážitky, kdy jsme si tam dávali fotopast, já ji šel vyndat, stáhnout fotky a pak když jsem se kouknul na GPS, tak ta Zina s celou smečkou

sedm zvířat ležela padesát metrů ode mě, a já tam šoural fotopast a nic. Neutekli, ale ani se na mě nešli podívat, prostě žijou s námi jako každý jiný zvířata, takže nějaký vypouštění, to prostě je nesmysl. Všechny ty zajáci, co mi tady sežrali letos zahradu, to srnčí, ten jelen, co chodil tady po jahodách, to by všechno muselo být vypuštěno. Prasata, co ryjou pod Prášilema hned vedle baráku, to prostě ta příroda nemá jinou šanci než tady s námi být. To znamená, že; a je to třeba vidět; teď si všichni stěžují, že se ta prasata natáhla do měst a dlouhý, dlouhý léta to vlastně bylo vidět na těch mezopredátorech: kunách, liška, tchořích, to všechno žije ve městech. V Brně, když jsem byl na škole, tak když jsme šli večer, tam si neviděla kočku, ale běhaly tam kuny mezi autama po ulicích, když jsme šli pozdě večer.

Já v tom problém nevidím. Může se všude, v každé společnosti se najde problémový jedinec, to je pořád, to je furt dokola, takže se může stát, že bude nějaký problémový jedinec. U těch vlků je blbý, že se to blbě poznává, u toho rysa by sis třeba podle fleků mohla říct, jo tenhle ten je agresivní, škodlivý, dnes to každý vyfotí, nafotí, tak bys mohla. Ale u těch vlků to není takový, takže odstřel problémových jedinců, to vidím dost problematicky.“

A ani to, jak žerou hospodářům ty ovce nevidíš jako problém?

„Hele, my jsme celý léta byli zvyklý na to, že nemusíme nic dělat. Já mám ovce támhle nahoře, tam jsou ovečky, ale prostě to se nedá nic dělat. Ono ti ten vlk udělá to, že ti vyfiltruje ty lidi, který to myslí vážně a který tomu chtějí dát tu energii a vlastně tu... z toho zase vylejzá, že nebude mít každéj ovečky na zahradě jo, ale budou to dělat lidi vlastně jakoby specializovaně a budou se tomu víc věnovat a může to vést třeba k tomu, že ty chovy budou lepší, budou mít lepší veterinární péči... Takže kdo má dobrý ploty a stará se o celkově ten chov, tak samozřejmě tam nenechá chodit nemocný, neostříhaný zvířata, jako ten Soukup na tom Srní no.

Takže to prostě bude takhle, zvykli jsme si na to, že, já mám ovci pár, ale když ti to třeba vztáhnu ke včelám. Do roku 87 než se tady ukázal ten roztoč, tak ty strejdivé včelařili tak, že postavil úl na zahradu a měl klid. Nic neřešil, každéj rok vytočil med, tak si s tím jakoby hrál, bylo to super. A 1987 se tady objevili první roztoči a začal tenhle maglajs. A dnes bez toho, aniž bych stál u těch včel a léčil je třikrát ročně a staral se o ně, tak... a kolikrát je neudrží. A co mám dělat, komu si mám stěžovat. Prostě dostáváme dotaci na to, že ty léčiva jsou drahý, ale prostě je to tak. A takhle to bude i s tím vlkem, pokud se tady udrží a zabydlí, tak prostě ty lidi udělaj maximum proto, aby do toho nevlezl, což na té Šumavě se už docela povedlo, že si pořídili vlčí sítě, anebo to zavírají někde na noc do pevnější ohrady, anebo budou mít třeba i psy, takže se sem dostanou zase nový mazlíčci, budou tady chodit obrovský zabijáci.“

Takže myslíš, že když se chce, tak to jde?

„Jo, ale samozřejmě počítáme, že z těch devadesát procent útoku se to srazí třeba na deset. To znamená, že někdy se to sejde tak blbě, že prostě přijde zvíře, které umí přeskakovat ohrady, tak bude. Nebo o říji jeleni, problém velký. Kdyby tu nebyly, bylo by to jednodušší. Si můžou říct zemědělci. Protože jelen, kterej je v poblouznění z holek úplně je z toho steif, tak on jde, porazí jim ty sítě a v tu chvíli ty vlci mají šanci se tam dostat. A ten sedlák tam v noci není u toho že jo.

Tady byl problém ten, že ty stáda nebyly zabezpečený od začátku, tak těm vlkům jsme

dali velkou šanci si tam dojít a ono je to pak návykový. Ale ve chvíli, kdybychom to tu měli od začátku zabezpečený v sítích a já nevím co, tak si myslím, že by k tolika škodám zdaleka nedošlo, protože ten vlk by dostal ránu a nezkoušel by to znovu že jo. Ale když si tam, jo, takže se stane třeba že ty potřebovali zdroj někde jinde, odepli sítě od zdroje a druhý den to tam měli vypáskovaný. Ty zvířata hned cítí, že v tom není proud a prošli dovnitř... takže za prvé jakoby bude muset být nějaké takové zabezpečení, a za druhé budou ty vlci, ty sedláky nutit k dokonalosti, aby byli fakt precizní, perfektní, každou lajdačinu jim velice rychle splatí.“

Co se týče těch kompenzací, přijdou ti dostačující?

„Hele za 3500,-, teď se to může změnit, protože se mění všechno že jo, ale za 3500,- by si asi jehně prodala těžko no.

Za ovci je 6000,-, za berana 15000,-, za dojící ovci, protože ty abys jí rozdojila, tak to je hodně práce, tak to dávají 20. Jo takže já si myslím, že v pohodě.“

A nepřijde ti s tím spojená moc velká byrokracie?

„Já myslím, že tady to mají zažitý a ne. Tím, že my přijedeme rychle, sepíšeme protokol, pak přijede veterinář sepíše druhý protokol a pak už vlastně jen dokládají všechno co mají, co už potřebují dokládají elektronicky, že ta pastva byla jejich, že ovce mají v evidenci a všechny tyhle věci už jsou schopný dodat elektronicky, a pokud to někdo udělá jednou dvakrát, tak už ví co má dělat.

Prvotní je šok a pak už jakoby ví. U Bradáčů jsme to, a pak měl třeba tři útoky za sebou, protože právě přišla ta říje a ten ostatní byl masakr, protože ty štěňata už byla velká na tolik, že se učili, jak lovit. To ale poznáš, když je to takový poštípaný ta ovce, taková jakoby poraněná, ale jen drobnými zraněními nic drsného a pak je zardoušená, tak je vidět, že máma, když už vidí, že to fakt nedávají, tak aby se ta ovce netrápila tak tam dojdou, kousne a zabije jí. Ale to je zase otázka ty, co pasou v národním parku a nemají to jako pan Panenka, který to má v ohradách u baráku, tak třeba Bradáč, tak ty by měli využívat toho, vlastně by to mělo korespondovat s tím co se děje v té přírodě. To znamená, že třeba na Stodůlky nedávat teď ovce po jaru, počkat až zvěř vytáhne nahoru na hřebeny, až tam za nimi vytáhnou vlci a pak dát ovce na Stodůlky. Ale ve chvíli, kdy dáš; teď je ta zvěř tady dole na těch Stodůlkách, a když do toho postavíš ohradu a dáš tam ty ovce, tak samozřejmě když přijdou vlci, tak zvěř se sebere, odtáhne, ale zůstanou tam ty ovce mezi vlkama osamoceny, takže oni tam mezi ně vlezou. Takže musíš, bude to alchymie. Bude to o tom, že si prostě musí vypořádat, to už jsme se s Fatimou bavili, že třeba v tomhle období tady pasou a neměli tam žádný útok, takhle tohle období tam příští rok zase musí pást.“

Ubude hospodářů?

„Hele ubývají, rozhodně. Což zase nevádí některým, protože jestli máš čtyři hospodáře, kteří se tím mizerně živí anebo jednoho, který se tím bude živit dobře, tak to a bude obhospodařené stejné množství pastvin, tak to zase nemusí být tak špatný, to je jako, zase se vrátím k těm včelám. Český svaz včelařů říká, že ubývají včelaři, ano ubývají starý včelaři, chlapi, dědové, kteří měli tři, čtyři úly, ale když si to někdo pořídí nově, nověj kluk mladej, tak má najednou dvacet, třicet včelstev že jo. Takže jakoby množství včelstev si myslím tolik neubývá. Samozřejmě statistiky neznám, ale vidím to a je to jen

takový odhad co se dívám tady po okolí, jak to jakoby je. Takže díky tomu roztočovi se ty včely tlačí k tomu profesionálnímu chovu jakoby víc, že ty lidi kolem toho musí víc skákat a víc se snaží. Pak jsou takové ty bio, protože včelaření je známka toho, že jsi permakulturní, a že si prostě.... miluješ tu přírodu, srdcař a ekolog a všechno. Takže si to pořídí třikrát po sobě a pak toho nechaj, protože třikrát po sobě jim ty včely umřou a pak toho nechaj. Ted' je to období módy.“

A jak je to s potvrzením z kafilérky, to si musí hospodáři platit sami?

„Hele jo. A tam já si myslím, že co se týče těch vlků tak ono kolikrát máš problém abys tam do té kafilérky měla vůbec co dát že jo, protože ty vlci to žerou dost na čisto. Pak samozřejmě jsou zakouslý zvířata.“

A to nenadávají, že to musí platit?

„Oni to mají v těch náhradách. Máš 3500,- a když to chceš, tak musíš dodat, zavolat nám, já přijedu udělám protokol, zavolat veterináři, ten udělá protokol, doložit že to bylo na tvém pozemku, že to byly tvoje ovce a že si to odevzdala na kafilérku. Protože jak oni by jinak věděli, že, aby ti mohli něco vyplatit, tak musí mít nějaké důkazy o tom, že ta ovce vůbec existovala, že sis to nevyčucala z prstu. Takže tyhle věci, a za to jehně potom dostaneš 3500,-. Což znamená, že třeba kafilérka je třeba deset korun za kilo, takže jestli že to bylo deseti kilové jehně, tak je to 100,-. Takže tvoje náklady, protože my jim to děláme zdarma, dojedem jim tam zdarma, veterináři většinou mávnou rukou a vlastně jim to neúčtují, takže jediný je ta kafilérka, kdy on dostane 3400,-. A když je to ovce veliká, tak ta bude mít třicet kilo že jo, protože oni většinou ty vlci aspoň něco sežerou, vnitřnosti, takže ti zůstane tak třicet kilo, což jsou 300,- z 6000,-.“

A ještě taková myšlenka, myslíš že by ocenili místo té finanční kompenzace naturální?

„Hele to by bylo strašně složité. Za prvé bys je musel chovat někde, kde nejsou vlci, nevím, kde takové místo se najde, vlk žije po celém světě od pouští až po Sibiř. To je jedna věc, a druhá věc, spíš jde o veterinární věci. To znamená si do stáda pustit cizí ovce, jo, ted' by to museli garantovat, pak se ti tam náhodou dostane nějaká nemoc, a vymydli ti zbytek, prostě každý si to stádo drží v nějakém souladu. Navíc pokud ti to vezme starou ovci, za kterou bys na jatkách dostala 800,-, protože tu nikdo nechce anebo 6000,- když ti je vezme vlk, tak to je rozdíl. Když ti to vezme tu dojnou, tak to by pak mohli mít takový názor, ale jinak.“

Jak si myslíš, že vlka vnímá veřejnost?

„To už jsme se bavili, to záleží na tom, jestli to je komunista, nebo není komunista a jestli to je mladý člověk anebo je to důchodce a starej. To prostě tak je. Pak jsou samozřejmě děti, který nemaj za nic odpovědnost, po městě jezdí uberem, nemají ani auto, takže neví ani co to...: , Vy se máte, tady na té vsi tak krásně, já bych tady chtěla bydlet. ‘ Jo přesně, tohle by si si přála.

Takže tyhle lidi s tím, když ho nepotkaj, tak s tím nemají problém. Pár vyděšených bylo: , Ježiš tady jsou vlci? ‘ Tak jim říkám: , Jo a držte si toho psa, nebo vám ho sežerou... ‘ Jo, takže jako pár lidí je samozřejmě, si představuje vlky, protože samozřejmě zná tu karkulku a pak jsou samozřejmě takový ty, dneska už to můžeme klidně říct, proruský weby jakoby jak ten vlk zabíjí ty lidi a psy a všechno a jaký je to zabiják, a ted' vlastně

že jo, zabili toho jagoše na tom, při té nahánce, no tak to je taky. Ty chlapi potom z nich vypadlo, že věděli, že vedou stopy do té leče, že věděli, že tam jsou vlci. Stejně tam ty psy pustili jo, takže zkoušeli, co to vydrží no a žádnému jinému psovi se nic nestalo, ale prostě jagoš nemá mozek, takže ten hrášek, co mu lítá v mozku takhle tam a zpátky, tak snad ten majitel i přiznal, že se vysíral na vlčáky, že když šel kolem a viděl vlčáka tak... no a tohle byli jiní vlčáci. A nebyla sežraná, roztrhaná, nebyla nic. Byla zmáčknutá prostě od vlka. Ono, když ti vleze někdo do rodiny, i když je takhle malej, tak se s ním prostě vypořádáš, protože to byla smečka se štěnatama. Tak jestli tam nějakého toho vlka kousla do zadku, tak táta přišel kousl ji do zadku... “

Myslíš si, že je dobře zvládnutá osvěta kolem tohoto tématu? Jsou lidi dostatečně informovaní?

„Já si myslím, že asi jo, protože je tisíce knížek. Láska vlka, všechny ty holky, co si pořídily, co je chlapi nechťej a oni si pořídily vlky místo toho, tak mají napsané ty knížky a mazlej se s těma vlkama. A prostě teď píšou, jak je to úplně skvělý a úžasný, a jak jsou to nádherná zvířata. Kec tam zval lidi někde od Prahy, který měli vlky v zajetí. Ale já si nemyslím, že by měl někdo chovat vlka. Ani si nemyslím, že by měl někdo křížit vlčáka s vlkem, to už je asi šest plemen, který jsou takhle vyšlechtěný, že to úplně stačí. Nikdo na nic světobornýho nepřijde znovu, stačí už co jsme jim udělali těm psům, podívej na tu naši...“

Takže podle tebe jsou informovaní dost.

„No, je to zase to, že kdo chce tak si ty informace najde a kdo nechce, tak věří tomu, že vlci zabili deset ovcí, jako v dokumentu, kde to pán říká, brečí, jak má o deset ovcí míň a za ním stojí kamion na jatka... To se koukni, těch dokumentů je víc. To bych použil jako ucelení toho pohledu na věc. Protože ono ti to vyjde úplně stejně. Natura Viva je myslivecká výstava, včelaři myslivci, rybáři v Lysé nad Labem a před asi pěti lety jsem se jí se Štěpánkou jako strážkyní zúčastnil. Byla tam společná expozice pro všechny národní parky ČR, takže se udělala společná výstava a pak tam byl každý den někdo jiný. Jednou z Podujetí, jednou ze Švýcar, jednou z Krkonoš a pak my ze Šumavy. Celou dobu jsem se těšil, že to bude myslivecká výstava, tak jsem fakt čekal, že se tam to... a neskutečná nuda... ty lidi mě fakt zklamali jo... protože ty myslivci chodili a: ‚Je, vy to děláte dobře, to je skvělý, super národní park‘ a já na ně koukám: ‚Co je?‘. Tak když jsem se potřeboval s někým pohádat, aby to bylo trošku zábavnější, tak jsem slezl aspoň dolů k těm prodejcům těch zbraní, protože oni: ‚Já bych to vystřílel ty rysy a vlky‘. A já si řekl: ‚Jo, konečně si můžu...‘. Jo, protože já se těšil na tu argumentaci, že oni mi budou říkat svoje argumenty, proč by neměla být divoká příroda a já budu říkat proč by měla a ono nic takového nebylo. Ono v podstatě všichni si prošli tu expozici, říkali, že to máme hezký, děláme to dobře, prostě mi s tím trošičku zaskočili, to jsem nečekal. Bych čekal, že ti myslivci budou víc jakoby radikálnější, co se týče národních parků.“

Přijde ti, že jak se stýkáš s těmi hospodáři, že si uvědomují tu důležitost vlka v přírodě?

„To zase asi úplně ne. Hele jsme na Šumavě, furt by se to v té diplomce mělo objevovat,

že tam je ten NP a ta CHKO, což je, jsme úplně někde jinde než v normální krajině volné, kde je to na hospodaření a na to... tady musí počítat s tím, a spousta z nich hospodaří na parkových pozemcích, takže to v podstatě musí strpět. A za druhé musí počítat s tím, že jsme v NP, tady ty vlci budou. A jestli se shodneme na tom, tak tady budou vždycky. Bude to tu území, kde bude napsáno, že tu vlk smí být, a to je celý o tom. Tím, že si si vybrala chráněné území a národní park, tak to se ti musí objevit, že to je specifické území.

Já si myslím, a proto ti to říkám, proto my jsme s Honzou nastavili to, že jedeme hned, pomůžeme, když tam přijedeme, tak já mám nosič za autem, tak ty zbytky ovce, on už tam nemusí, svezu mu to k baráku, nafotíme to. Jedeme hned, protože ty ovce jsou na dálku, pak tam jede veterinář, tak aby tam to zvíře bylo co nejmíň, protože pak tam chodí lišky, krkavci, to jsou zase dvě zvířata, který je připravují o malá jehňata. My jsme jeden rok měli na pastvině z deseti jehňat dvě, protože osm zabili a odnesli krkavci, protože když to jehně je dvoukilový, tak ten krkavec, to je děsná bestie. Takže ty i straky nadělají škody. Samozřejmě kdyby to šlo někam zavřít, tak to zavřu. My třeba máme zase to specifikum, já chci končit, letos už asi naposled a pak končím, protože ty pozemky jsou obce a tady mi starosta dal jasně najevo, že pokud on nebude chtít, tak mi zruší nájem a já skončím, takže tam nemůžeš nic postavit, lepší zabezpečit, nic, a mě to prostě nebaví.“

Myslíš si, že je důvod se vlka obávat?

„Myslím si, že ne. A když si na internetu najdeš statistiku, kolik lidí zabili a zranili naši domácí mazlíčci psi a kolik lidí zranili a zabili vlci a dal bych to tam. To ti ukáže za všechno jo. Samozřejmě je různé množství těhle zvířat v těch poměrech, to je jasný, ale prostě, jestliže ti dokáže pes, který je tvůj vlastní, zabít tvý vlastní dítě, protože má pocit, že se mu do smečky dostal někdo cizí, tak jako... tohle ty vlci nemají. Vid' tenkrát Oldíku (pozn.: syn, sedící v kuchyni) jak posílala nějaká spolužačka odkaz, jak vlci zabíjejí ty psy, ty videa, vždycky je tam závora, takže to je nějaký vojenský areál, není tam nic jiného než bílá pláň, tak tři metry sněhu, ze které vylézají budovy, na tom stojí bouda na tom je vlčák na řetězu, no a přijde pět vlků a vezmou psa i s boudou a zmizí za rohem a zabijou ho. A přes to jsme se nějak dostali, k Polákovi na videa, který tam měl stažený videa, jak vlci zabíjejí psy plus videa, jak psi zabíjejí vlky a tam každému říkám, že to byl dost velký rozdíl. To si vždycky viděla, jak přišli vlci a toho psa prostě zabili a sežrali, nemilosrdně sice, ale zabili a sežrali. Ale ty videa, jak ti obrovský psi zabíjejí vlka, tak to bylo hrozný, ty si to užívali, a ty ho nechtěli hned zabít, ale ty si to fakt užívali, chytli toho vlka, překousli mu nohu, pustili ho, tak on se snažil utíkat, zase doběhli, zas mu něco udělali, zas ho pustili, skákali kolem něho, a to zvíře trápili. Což je ten rozdíl, když zabijí psi a když zabijí vlci.

Jo, když zabijí osm ovcí a jednu sežerou, tak je to trochu ta lovecká vášeň, ale je to tadyhle kousnutý, to znamená, že se to snaží rychle zabít, a to není za účelem zábavy. Za účelem zábavy je, když přijdeš a ovce má otrhaný celý zadek a ve předu žádné zranění, tak víš, že ji tam honili psi. Vlk zabijí tím, že za tím zvířetem běží, běží a až se unaví tak z boku na slabinách ho škubne a je to stejný systém, jako ty, když se řízneš do prstu. To není smrtelný zranění, ale na tu chvíli se ti zatočí hlava, jak ti klesne tlak, jak ten

organismus zareaguje na to říznutí, tak to je přesně ono. Oni to naškubnou, to zvíře najednou zpomalí, protože ten šok, a to všechno se na něm projeví, buch, chytanou, udusí a je to. A protože chodím dohledávat ty kořisti tak vím, že to konečné zabíjení je na kousičku, to není žádný mordování, dobře, tak ho třeba půl hodiny ženou, ale pak už je to fakt jakoby rychlý.“

Jak přijímají myslivci vlka v krajině?

„No je tam pár normálních, ty normální se sdružují kolem mě, Jardy Červených, Marka Drhů, a tak jako. Že prostě, tou masáží a tím, že my jim vlastně říkáme ty naše poznatky a oni nás berou jako bernou minci, to znamená, že nám věří, že si nevymýšlíme, že to není žádná propaganda, že jim to říkám, jak to je. Že jim říkám i takové detaily, které ani na veřejnosti netlačí ven. A tak tyhle lidi jsou, no nejsou nadšený, ale respektují, že to tady asi bude.

A pak jsou samozřejmě, viz. ten pán, kterému našli v mrazáku rysa, dostal devadesát tisíc pokutu. My děláme stopovačku každý rok, stopování vlků, a já už byl dvakrát tam na té straně se podívat, a tam jsou prostě; nedělám si iluze; tam je mraky zvěře, srnčího, protože tam jsou lovecký revíry, srnčího, vysoký, prasat, krmeliště rozšlapaný, všechno... a nevidíš tam stopu ani od vlka ani od rysa. Takže to prostě, nemůžu to říct, nemám důkazy, ale absence těchto zvířat, znamená, že tam není něco v pořádku.

Protože to je u státní hranice, kouty zapomenutý bohem, tam sice vede turistická trasa, ale tam ty lidi projdou jednou za uherák. To třeba tady loni byl s vlkama klid do té doby, než přišel Cyril a Metoděj. Prodloužený víkend a najeli všichni lidi a vyjeli nahoru, a teď se nechtějí potkávat se sousedem, ti Pražáci se nechtějí potkat se sousedem se kterým bydlí v jednom vchodě, v tom paneláku, tak aby se nepotkali s Frantou, tak jdou přes les prostě mimo turistický trasy. Takže ten neklid a to všechno, ta zvěř sešla dolů a za ní sešli vlci a odnes to pán na Čeňkovo pile, kterému to odneslo asi třicet ovcí, tři dny po sobě. Radil jsem mu, ať tam dá síť anebo to odveze. Až když stoupl číslo, ze šedesáti ovcí na třicet mrtvých, tak teprve potom je naložil a odvezl. Většinou je potřeba, aby to ty lidi vždycky na tu chvíli odvezli, protože ty vlci se vrátí většinou.

A to si myslím, že je i s tou zvěří. Že ve chvíli, kdy je tady mraky lidí, to se dostáváme k tomu, proč by ty lidi měli chodit po turistických trasách. Protože na to si ty zvířata zvyknou. Ta laň může ležet deset metrů, může být zalehlá v husíáčku od turistické trasy a nemusí s tím mít problém. Ale takové to, jak tam ty milovníci přírody vezmou ty batohy a vlezou jim přímo do ložnice, tak dochází k takovému stresu pro tu zvěř, že se radši sebere, a vtipný na tom je to, že když slezou dolů do kraje, tak jsou tam... kdo chodí do lesa? Všichni, co chodí venčit psy, tak jdou většinou někde po louce, do lesa nechodí, protože myslivci na ně štěkají a chodí tam lidi makat do lesa, takže oni slyší traktor, pilu, to jim nevadí. A když nerostou houby tak tam nikde nikdo nic neproleje, to je prostě úplně úsměvný. Takže potom ta zvěř se natáhne, dneska už je vysoká Nicov, Vřetenice a už se úplně jakoby uvnitř tam, kde nikde nebyla, Velhartice jsou plný vysoký, protože sem přišli vlci, což asi nějaký drobný stres bude, ale fakt drobný, protože tyhle stádový zvířata mají prostě, jejich obranný systém je takový, hele vlk tak běžíme, pak se začnou ohlížet a koukají, jéžiš, hele, ta nemůže, jo dobrý, my to nejsme

tentokrát a běží dál a ten poslední kus to prostě odnese. Jo třeba, to prostě neříkám, že musel být nemocnej a slabej, ale třeba udělá chybu, někam vběhne, kde je měkký povrch, zaboří se mu nohy... hele je to o té přírodě prostě. Takže se začínají shlukovat do větších stád ta vysoká, což samozřejmě znamená, že ty lidi mají pocit, že tady je míň zvěře, protože ve chvíli, kdy oni chodili na ty posedy a na každé loučce vyrazila laň s kolouchem a se špičákem, tak najednou prostě tyhle všichni se zcukli dohoromady, dělají skupinku patnáct kusů a ta je na téhle louce, jeden den tady, druhý den tady, a tak jakoby putuje po tom prostředí. A to znamená, že on, když jde dvakrát za týden do lesa, tak vůbec nemusí vidět, protože zrovna si sedne na ten posed, kde byli den předtím a už tam třeba nevylezou. A tím se to všechno jakoby rozptýlí.

Teď Oldík našel nějaký článek z Kanady o tom, jak vlci snižují nehody se zvířatama. To je taky moc zajímavý.

Tam jde o to, že když fakt budou mít pořádný zabezpečení, tak si myslím, že to klesne, že sem tam bude nějaká škoda, nám to sjelo na třetinu za tu dobu, že si nakoupili ty sítě a to všechno. A Panenkovi, teď se šoupla ta smečka, že k Panenkovi asi nechodí. Já už mu tůhle volal, pane Panenka, vy mi vůbec nevoláte, kdy k vám pojedou na kafe? A on říká, „Oldo, oni mě asi nějak vynechávají nebo co“, takže jako, bude se to různě přelívat, bude se to měnit, samozřejmě budou zvířata přibývat, můžou i ubývat, může se stát cokoliv.“

Dokážou myslivci nahradit funkci vlka v přírodě?

„To už jsme se bavili. Celý léta tady ten vlk nebyl a došli k tomu, že ta zvěř se přemnožila, tak asi není něco dobře ne? A pak máš škody na zemědělských plodinách, to jsou věci, který nikdo neřeší. Tady řeší, že se zabije v republice tisíc, dva tisíce ovcí, ale to že prasata a jeleni sežerou někomu pole metrčky kukuřice a metrčky toho, tak to je v pořádku, to je naše myslivost a na tu nám nešahejte, ale ten vlk, ten to nesmí dělat. To je zrovna, to ti pak vylejzá z toho, že myslivec je bůh a jeho pes a ten může zabíjet ty zvířata, ten jo, ale vlk, zabíjet nic nebude... takže to je jakoby...“

Já tím směřovala i na jiné funkce vlka v přírodě, jestli vnímáš i jeho jiné funkce kromě redukce spárkaté zvěře.

„No tak jako to nevím, jak to myslíš.“

No, třeba jak si mluvil o tom Yellowstonu..

„No jasně, je to vrcholový predátor a ta příroda je nastavená jakoby, musí tam být všechny ty položky, aby to fungovalo dobře a ve chvíli kdy tam jedna položka není, tak to dobře nefunguje a tu nenahradí nějaký myslivec. Protože vizuální pohled na zvíře, že mám pocit, že je zdravý a že je v pořádku a že ho nechám a střelím to co stojí za tím, protože to je menší, to se mi zdá, že bude nějaký špatný, to není ono. Kdežto ten lov, ty zvířata, ty vlci, a i ty rysy, když už né zdravotně, že by vybírali ty zvířata třeba ne po fyzické stránce, tak pak po psychické. Protože to musí být fakt hloupý zvíře, když se nechají ulovit, nedávají pozor, nejsou tak ostražitý, nejsou tak fyzicky vybavený na to, aby běželi určitou vzdálenost. Takže tam může být cokoliv špatně, slabší srdíčko, cokoliv. V té přírodě to funguje přesně tak, jako u lidí, ty nejsi schopná, jako já, i když tu zvěř vidíš, jak se chová, dokážeš spoustu věcí odhadnout, posoudit, ale víkendový myslivec ne. A nová éra víkendových myslivců alá termovize a noční vidění nedokážou

odhadnout vůbec nic. Nic. Ty vůbec o té zvěři nic neví, nepotřebují to vědět, přijedou autem, vylezou ven, koukne na louku, vidí červených pět bodů, vezme nočák, opře to, buch jedno, teď neví, co se děje, buch druhý. Utečou, dojde tam, naloží, a jede domů. Za týden třicet prasat střelil, ten je dobrej vid'?' ... 'no úplně skvělej'. Tomuhle my říkáme lidová myslivost.

Takže si nemyslím, že to myslivec byl schopnej nahradit vlastně to... a už jsme s několika lidma shodli, že váhová kategorie srnčí zvěře tady je vyšší, kde je rys než dole ve vnitrozemí. Tam má čtrnáct až patnáct kilo a tady může mít i dvacet, protože ty rysové to udržují v kondici, něco tam je.

Co se týče rozpoznání nějaké choroby, kterou v sobě to zvíře má, to třeba vlci taky neodhalí. Ale nemůže vědět, třeba ty zvířata vysílají nějaký pachový signál, který je cítit, že není úplně zdravý, jako když máš horečku, nebo si nemocná, tak to jde poznat... to ale myslivec nepozná.“

Pokud bys měl shrnout návrat vlka na Šumavu Oldo, to nejzásadnější, v jedné větě. Co bys řekl?

„Skvělý.“

Fakt?

„Ale, mě neber vážně, mě to živý a hlavně jsem s nimi ve vlčinci a poznal jsem, že jsou to opravdu chytrý, hezký, hodný zvířata, tak prostě, všechny ty původní obyvatelé v té Americe a všude kde se dostali s vlkem do kontaktu, tak to bylo zvíře, které uctívali, protože bylo chytrý, silný... ten vlk ne hazarduje, nepouští se do zbytečných nějakých akcí, reaguje úplně jinak, samozřejmě, může se najít zas jedinec, nic není 100 %, to jako víme, ale hele ¾ těch vlků reaguje úplně jinak, fungují jako rodina, jsou si schopný pomáhat, jsou, vnímají toho jedince. Tak já to připodobňuju trochu k rodině – jakoby k lidem, a proto byli první domestikovaný, protože se nám hodně v tom chování podobají, což jim asi některý lidi nemůžou zapomenout a budou jim to vyčítat. Když je ten vlk přelstí, pána tvorstva, tak když z něho udělá blbce, tak to někdo těžce nese. Ale bohužel si myslím, že s tou technikou, co se teď povolila na ty lovy, ty termovize, noční vidění a všechny tyhle blbosti, tak ty zvířata nemají šanci.“

Kdybys byl v mé roli, jakou otázku by sis ještě položili?

„Už mluvím dlouho a moc. Měl jsem spíš říkat ano než se tu rozvádět mýma názorama, je to objektivní moje subjektivně podávaný názor.“

Asi nic, asi ses zeptala na všechno. Jako co, dneska už ani otázka, jestli by tu mělo být víc vlků není potřeba, protože už jsou tady čtyři smečky a další, takže jako v podstatě to беру, že jsme tu nějak zaplněný, že asi už víc ani nepotřebujem, to se uvidí třeba ještě co přibude.“

2.1.2. Mgr.Pavel Hubený

Datum a místo: 21. 04. 2022, Vimperk

Přenesme se do roku 1991, podpořil byste vyhlášení NP?

„No určitě.“

Co si myslíte, že se změnilo od té doby, co bylo CHKO?

„No hodně, tak já u toho byl, takže si to pamatuju docela dobře. Změnilo se hodně, tak oproti roku 1991 si myslím, že se změnilo směřování národního parku, protože v roce 1991 byl ten NP, nebyl úplně chápáný jako v tom mezinárodním kontextu, nebyl cílený úplně k tomu, aby byl divoký. Spíš se pracovalo s takovou jako jinou formou CHKO, kde teda spravuje lesy ta správa. Takže chránily se spíš přírodní hodnoty nějak definované a celkově se k tomu přistupovalo, k těm ekosystémům, jako pečovatelsky, s tím, že se mají vylepšovat, zlepšovat a připravovat se na nějakou divočinu, ale ta divočina zatím byla velmi opatrně pojmenovaná. A vlastně tohle směřování těch parků se změnilo až v roce 2017. Teď konečně NP v Čechách mají ze zákona definovaný dlouhodobý cíl, který odpovídá zhruba té mezinárodní definici.“

A jak vnímáte NP jako takový? Ta otázka směřuje tam, jestli to pro Vás představuje spíše tu divokou přírodu, tu divočinu, která by měla být zachována anebo spíše takové to conversation, chráněné, ale které člověk může nějakým způsobem využívat a jde spíše o udržitelnost.

„Jo, rozumím. Tak já jsem byl od toho roku 1991 zastánce toho, že i když Šumava vypadá jako kulturní krajina a má aspekty kulturní krajiny, tedy lesy jsou převážně chápány jako hospodářské, tak má potenciál stát se divokou přírodou. Takže není to divočina, národní park nezačínal jako divoká příroda, ale z mého hlediska a můj osobní cíl je, aby minimálně na polovině území za mého života působily normální neřízený přírodní procesy, to znamená byla tam divoká příroda. Ten potenciál je pro mě nepochybný, protože většina těch lesů dneska, které máme v parku je vlastně kontinuálním pokračovatel pralesů, které tu byly na začátku 19 století. Ta totální přeměna těch ekosystémů proběhla na menší ploše, né na většinový, jsou tady druhy, které to přežily tuhle epizodu hospodářskou, toho kulturního impaktu, který se teďko mají možnost rozvíjet, takže z tohoto hlediska pro mě je to tak, že jsme typický evropský národní park, takže z něčeho, co bylo dočasně kulturní krajinou vyrábíme divočinu. Ale ne na celé ploše, náš dlouhodobý cíl je na 75 % procentech NP mít divokou přírodu, zatím cílíme k roku 2060, a na 25 % nebo zhruba na 24 % je dlouhodobým cílem druhová rozmanitost. To znamená, těch 24 % je to místo, kde se počítá s tím, že trvale se budeme starat, pečovat o to území a tím hlavním produktem musí být vysoká, relativně stabilní druhová rozmanitost budovaná řekněme původními druhy, nebo druhy spojenými s tou původní kolonizací.“

Přijde Vám, že se tímto snažíme přiblížit Bavorskému lesu?

„Jednoznačně, tak my máme memorandum už dlouho s NP Bavorský les o společném naplňování managementu a o sbližování těch NP v tom přístupu a teď to fakt jako naplňujeme. My máme, co čtyři roky děláme, jsme hodnocení to boundary parks,

děláme certifikát, hodnocení mezinárodní jakoby spolupráce a toho jakoby jak vypadá ten přeshraniční NP, jeden jako by byl a my máme teď z toho posledního certifikátu dokonce společný cíl k roku 2030 mít společně padesát tisíc hektarů v přírodních procesech. Teď dohromady máme čtyřicet dva tisíc hektarů v přírodních procesech, takže nám zbývá osm tisíc, naplnitelný celkem v pohodě. Ale přesto v tom roce 2030 ještě nebude naplněný ten dlouhodobý cíl NP Šumava, ta plocha celková, tý divoký přírody by měla být mnohem větší.“

Tak se přesuneme k tomu vlkovi.

„No jasně.“

Jaký je Váš názor na návrat vlka na Šumavu?

„No já jsem rozradostněn a šťasten. Protože prostě to je vrchol potravního řetězce, bez takto sofistikovaného predátora prostě nikdy nemůže být v tom ekosystému zcela přirozeně srovnaný vztah v rámci potravní pyramidy, a vlastně do tohohle chybí už jenom medvěd, ale ten si myslím, že není až tak důležitý a klíčový jako je právě vlk. Protože působení medvěda není tak plošný, tak intenzivní, jako to udělá vlčí populace.“

Takže otázka, jestli by se vlk měl na území NPŠ vyskytovat je pro Vás zbytečná.

„Jednoznačně, musí se vyskytovat.“

A myslíte si, že je bezpečný ho nechat v krajině rozmnožovat jako vrcholového predátora?

„Je, tak jako ty příklady stačí vidět ve východní Evropě, Rumunsko, Slovensko, Polsko, Slovinsko, tam jsou vlčí populace prostě staletí. Tam nikdy nebyly ty zvířata vybitý a lidi tam s nima normálně žijou, když přijedete na Slovensko a zeptáte se místních obyvatel na vlky, tak spousta z nich je ani nikdy neviděla, a přesto jim běhají za barákem. Takže já si myslím, že je to normální zvíře, pochopitelně mohou nastat nějaký situace, kdy se prostě zájmy těch dvou druhů, člověka a vlka jako střetnou, nebo kdy se v tý vlčí populaci vyskytne nějaká výchylka, na to podle mě jenom jde o to mít správné legislativní nástroje, ale jinak jako co se týče tý populace samotný, si myslím, že je naprosto zdravá a potřebná.“

Myslíte si, že ty legislativní nástroje máme správně nastavený?

„Já myslím, že zatím určitě. Já bych řekl, že zatím nejsou potřeba nějaký specifický restriktivní nebo regulační mechanismy, protože ten vlk ještě neobsadil to území řekněme stoprocentně a ani Šumavu neobsadil stoprocentně, ale teď mluvím teda o celé ČR a o Evropě. Ale například klasický příklad by se dal použít bobr že jo, kdy napřed strašně chráněný živočich a pak najednou velký poděšení z toho, co všechno bobr dokáže a dneska třeba je republika rozparcelovaná prostě na území, kde se bobr normálně dá likvidovat, střílí se, reguluje se. Přesto to není skoro nic platný, protože ta populace si dokáže ty výkyvy vlivu člověka celkem dobře zatím eliminovat. Ale zrovna bobr si myslím, že je až moc jako, na to že je to chráněný druh, ten stát k jeho regulaci přistoupil hodně velkoryse. Myslím si, že u vlka by to takhle velkorysý být nemělo, protože pochopitelně on vyvolává úplně jiné emoce než bobr, a to působení proti vlkovi by mohlo být hodně destruktivní. Ale za daný situace si myslím, že nástroje jsou

v pořádku. Ano působí vlci občas nějaké hospodářské škody, za ty se platí, jsou dotační tituly na to, aby se těmto škodám předcházelo, takže ty nástroje existují, nejsou zatím tady situace popsány, že by vlci nějakým způsobem třeba pronikali do osídlených území, tam lovili psy nebo kočky, nebo ohrožovali obyvatele. Taková situace prostě není, nejsou popsány ani případy, že by vlci byli nějak extrémně jakoby krotký, jako to bylo třeba v tom severním Německu, aby bylo potřeba se na ně zaměřit a regulovat je. Ale pochopitelně, všechno tohleto může nastat. “

Vy jste říkal, že Šumavu neobsadil stoprocentně, myslíte, že tady je ještě prostor pro další smečky?

„Když říkám stoprocentně, tak si myslím, že ne všude jsou kompaktní smečky, ale mohu se mýlit. Dnes je duben 2022, my ty data, s kterými jsme zvyklý pracovat, který považujeme za dost jako ověřený jsou vlastně z toho loňského vlčího roku, to znamená v dubnu 2021 a všechno ostatní jsou zatím pro nás povídačky, než zanalyzujeme všechnu genetiku a než si zjistíme, kde všude jsou štěňata. Ale stoprocentní pokrytí určitě není a nemůže být, protože prostě na Šumavě jsou taky vesnice a tam ty vlci nežijou. To, kdybych byl teda důsledný. Ale myslím si, že pořád ještě není úplně jednoznačný pokrytí smečkou v té oblasti Stožecký, řekněme mezi Novou Peci a Stožcem. Vypadá to, že teď operuje nějaká smečka na Boubínsku, což není teda park a není úplně jasný, jak je pokrytý to Borovoladsko. Jednak si myslím, že ten zbytek NP je pokryt už dostatečně, nebo normálně. “

A máte tedy odhad, kolik jedinců se tu momentálně vyskytuje?

„To je teda, teď nevím. A upřímně řečeno, mezi náma já si ani nepamatuju to číslo k tomu poslednímu vlčímu roku, co mi Honza Mokrý jako říkal. Ale byly to čtyři až pět smeček no. A protože to nejsou velký smečky, řekněme že má do šesti kusů, tak do třiceti zvířat se tady pohybuje. Pochopitelně jsou tady i nějaký jednotlivci zřejmě. “

A obešel by se NP bez vlka?

„No doted' se obešel. Takhle, ono to je nepřesný. Když já jsem nastupoval na správu CHKO v roce 88 tak vlci na Šumavě už byli. Ale byli to jednotlivý zvířata, pamatuji si, že tehdejší šéf Hartmanic Heřman mi v roce 93 ukazoval místo, kde našel stopu vlčice s vlčetem na vysokým hřbetu u Hartmanic. Takže mohlo být dokonce i štěně, ale to jsou údaje, který jsou neověřitelný a neověřený, každopádně vlci tady nějaký byli pořád, ale neměli, netvořili kompaktní smečky, takže neměli ten vliv na ten ekosystém takový jako se ukazuje teď, když už jakoby pracujou fakt jako vrcholný predátoři. “

Jaké problémy jsou s ním spojený?

„Já si myslím, že jsou hlavně mentální jo. Ten strach z vlků je prostě vychovaný. A jak říkám, dokonce ho česká populace, a i třeba bavorská populace místní, má ten strach možná větší než populace lidí, který s vlkama na Slovensku žijou, nebo v Polsku a je to prostě hodně prostě věc v té hlavě. Další potíže pochopitelně, které způsobují, jsou škody na hospodářských zvířatech, to je jasný. Zajímavý je teď ten vývoj, že ty škody byly zatím větší v té době, kdy se ty smečky jako by vytvářely, ale teď když už se nějak stabilizovaly, pravděpodobně mají nějak stabilizovaný teritoria, naučili se lovit ty naše

jeleny, prasata, bobry, tak jakoby těch škod začalo ubývat, tak ten trend je fajn. Ale nedělám si iluze, že nemůže skončit jako vždycky ty vlci si v určité chvíli pro to domácí zvíře přijdou, buď když mají hlad, nebo když učí mladý lovit. Takže to je prostě tak a dá se tomu nějak předcházet jo, tady těm škodám, ale nedají se úplně vyloučit.“

To je zajímavý, že vnímáte to ubývání těch útoků skrz to, že se tu lépe usídlili.

Protože pan Vojtěch mi říkal, že to je spojené s tím, že ty hospodáři už lépe zabezpečili ty ovce.

„Já znám spoustu hospodářů, který je vůbec nezabezpečili a stejně to ubylo jo.“

Mám otázku, jestli se jim dá zabránit. To jste říkal, že dá. Jak si myslíte, že se těm útokům dá nejlépe zabránit? Jaký druh opatření je za vás nejefektivnější.

„Tak já jsem zastávce elektrického plotu a ohradníku, víc než těch psů, který s nima mají být, protože na to je ta Šumava moc zalidněná a přeci jenom ty psi jsou školený k tomu, aby bránili ty stáda. Nemám asi úplně strach, že by ty psi napadali lidi, i když v Rumunsku je to celkem běžný, že ty psi napadnou člověka, ale hlavně jako hodně lidí chodí se psem že jo. Takže to by mohlo být prostě, to by mohlo vyvolávat další střety. A myslím si, že když se dobře udělají ohradníky a dobře se to stádo hlídá, jako jasně, dobrý přizpůsobit se i tu péči o to stádo, tý situaci, to znamená mít ohradník, mít i místo kam třeba na noc to stádo zaženu a tam jsou speciálně ohrazený ještě zvlášť, tak to všechno určitě udělá hodně.“

A spíše pevné ohrady nebo přenosné?

„To je asi podle situace, protože naše pastviny jsou některé tak velké, že si vůbec nedovedu představit, že by někdo sundával a nadával. Stejně se ty dráty musejí natáhnout že jo, po každé zimě, stejně se to tam musí vysekávat, pod tím tráva, aby to mělo nějakou účinnost, aby se nepodhrabali, takže určitě je s tím spojeno hodně práce. Ale na to by měly být teoreticky zase nějaký peníze.“

Určitě. S těmi ohradami jsem narážela na to, jestli to pak nesnižuje průchodnost krajinou.

„Jo, no to asi to snižuje. Ale tak to snižují ohradníky celkově, a to není nic nového. Od té doby, co se v NP změnilo pole a louky na pastviny, tak dnes ta krajina je pro některé druhy zvířat průchodná blbě. Ano řekneme ten čtyřicet cm nad zemí vedený ohradník, asi nezabrání zajícovi ani ježkovi, aby se pohyboval, dokonce ani lišce ne, ale určitě to nějaký vliv má. Ale nemyslím si, že ten vliv bude tak fatální. Jedna věc, druhá věc je, že máme štěstí na Šumavě, že vlastně ty, málokde ty bezlesí plochy, kde se pase, nebo kde se pasou ty zvířata který jsou atakovatelný vlkem zatím, protože do krav zatím moc nejdou, tak vytvářejí spíš jakoby ostrovy, než že by vytvářely vysloveně bariéry. Takže většinou se ty bezlesí enklávy dají nějak obejít jo, pro větší zvířata.“

Když jsme zmínili ty peníze, myslíte si, že jsou kompenzace od státu dostačující?

„To je teoretická otázka pro mě. Nemám ovce, nedělám v tom, takže myslím si, že jsou dostačující. Určitě jsou dostačující proto, protože byly kalibrovány na nějaký cenový podmínky roku 2020/21, ale teď to vidíte sama, inflace tu je, jsou tady prostě věci, které nikdo nečekal, takže je dost možný, že se ukáže, že to nastavení z roku 20/21 je nedostatečný a bude třeba s ním něco udělat.“

Jak si myslíte, že vlka vnímá veřejnost.

„To je různý, ale nedokážu říct jako proporci. Já se hodně pohybuju mezi lidma, který jako mají nadšení z toho, že jsou tady vlci, takže moje vnímání světa je tím určitě zkreslený. A taky se málokdy setkávám s lidmi, který by mě úplně dávali najevo, že to je něco hroznýho. Na druhou stranu vím, že třeba i lidi, který považuju za rozumný a skvělý znalce přírody, tak jsou velcí odpůrci vlků, a dokonce šíří konspirativní teorie, že ty vlci na Šumavě, že jsme je vypustili my a že se chovají divně a tak. Takže nedokážu říct proporci, myslím si, že veřejnost je v tom opatrná, ale protože málokdo opravdu vlka potká, tak si myslím, že se časem prostě tohle mínění., pokud někdo nebude cíleně vést nějakou protivlčí kampaň, tak se to mínění prostě zvrátí v to, co jsem zmiňoval na tom Slovensku, Rumunsku, nebo Polsku, že ty lidi prostě to budou brát, jakože ano, tady asi jsou vlci, ale my jsme je ještě neviděli.“

Takže nedá se určit nějaké měřítko, co to ovlivňuje to přijímání a chápání vlka.

Nenapadá Vás, co by mohlo hrát roli, třeba vzdělání, nebo...

„To právě si myslím že, čistě teoreticky by v tom to vzdělání roli hrát mělo, ale zrovna ten případ toho člověka, co vím, to je asi vysokoškolák dokonce jo, takže to asi... takhle, já očekávám, že u těch vysokoškolsky vzdělaných bude ta pravděpodobnost strachu menší než u těch méně vzdělaných. Na druhou stranu i mezi těmi méně vzdělanýma jsou lidi naprosto rozumný a nadšený, kteří chtějí mít přírodu a chtějí mít přírodu celou a správně nastavenou, tak jak říkám, jako já se setkávám spíš s těma lidma, který jsou nadšený z toho, co se na Šumavě teď děje, takže mám zkreslený pohled. Moje bublina je přírodomilná. Ale tak jsou třeba dělnice od lesů ČR, který dělají u nás v údolí že jo, tak zatím co jejich hajný je propagátorem boje proti vlkovi, tak lesní dělník, který je v lese furt, tak ten je nadšený z toho, že tam vlci jsou. Tak je to takový, jak komu to padne.“

A myslíte si, že je důvod se té šelmy obávat?

„Ne.“

Nemáte strach, když jdete do lesa?

„No, takhle, protože už jsem našel stopy vlka sto metrů od baráku, tak musím říct, že se jako rozhlížím, když jdu okolo domu třeba pro dřevo, nebo... ale nerozhlížím se jako proto, že bych měl strach, že budu napadený, ale proto, že si říkám kruci, někde tady by mohl být, já bych ho mohl vidět. Takže určitě se rozhlížím víc než normálně, ale není to prvoplánově strachem. Respekt, zvědavost.“

A myslíte si, že je dobře zvládnutá osvěta kolem tématu návratu vlka?

„No, když říkám, že pokud ten problém existuje, tak je v hlavách, tak asi ne. Ale celkem se tomu nedivím, protože ten vlk přišel jako na lidské poměry vlastně do těch Čech poměrně rychle, to je otázka posledních dvaceti let že jo. Jak říkám, na Šumavě teda byl, ale tam o něm věděli, prostě pár lidí vědělo, potkalo vlka, nebo vidělo vlka někde v dálce, nebo našli trus. A ty si to tak jako říkali v tý svý bublině šumavský, a nepamatuju si, že by to někomu vadilo, u vojenských lesů tehdy nebo tak. Byla to prostě zajímavost, tím se ta Šumava vymykala že jo, tomu ostatnímu světu a jasně, nadávali hodně na rysa že jo, když zabíjel srnčí, ale i to se časem jako by zklidnilo... taky trvalo

to deset, skoro dvacet let, než ty největší emoce pominuly a podobný to bude s vlkem, prostě si časem zvyknem. Ale protože to zvíře přišlo rychle, podobně jako bobr, tak si myslím, že žádná kampaň, osvětová k tomu nebyla, nemohla být, ale je otázka, jestli by měla nějaký efekt.“

A myslíte si, že tomu třeba přispívá vlčinec na Srní.

„To doufám. Já teda nejsem úplně zastáncem zoologických zahrad uvnitř národních parků. Ale my oba parky vlastně máme zoologické zahrady v našich parcích. Bavorský park má dvě a my máme dvě malý že jo, ale zaprvé se ukazuje, že je to velký tahák pro lidi. Takže ta expozice těch návštěvníků je velmi vysoká tím pozorováním toho zvířete a na druhou stranu ty lidi to učí to, že i když jdou do toho výběhu, tak toho vlka nemusí vidět hned, nebo nemusí ho vidět vůbec. Ten výběh není nějaký velkej. Že se prostě chová přiměřeně plaše, a hlavně si ho tak nakoukají že jo. Takže ono stát se může, že člověk v lese potká na relativně blízko vlka a ono to nebývá tak, že ten vlk prchá v panice, jak jsem slyšel, já jsem ho takhle ještě nepotkal, ale co mi říkali kolegové, kteří se s ním potkali, že to není žádná hysterie ze strachu z člověka, takže je dobrý ani prostě ten člověk nepodlehł té hysterii a prostě se ty dva tvorové na sebe podívali s určitým respektem a zase se rozešli.“

Jste myslivec?

„Ne.“

A jak si myslíte, že přijímají myslivci vlka v krajině?

„Eh, to je podobné, já mám známé myslivce, který mají úplně stejně polarizovaný názory, jako jsem říkal předtím. Znáám lidi, kteří loví a kteří mají k šelmám, jsou to dobrý myslivci a k šelmám mají respekt a prostě jako jasně, oželí, jako štve je, když jim roztrhají toho korunovýho jelena, skoro zlatýho, ale nevyvolává to v nich primárně hněv, nebo nenávisť nebo prostě programovou potřebu to zvíře eliminovat. Na druhou stranu jsou myslivci, který ještě, než vlk přišel už hlásili, že nepřekročí hledáček jeho pušky.“

A myslíte si, že by dokázali nahradit funkci vlka v přírodě?

„V žádném případě. Ale na to jsou důkazy. Jestli že vlci tady nebyli sto padesát let v Čechách, tak se můžeme podívat, co myslivecké hospodaření a chov vyprodukoval v té krajině. A myslím si, že to, co vyprodukoval není úplně dobrá vizitka správného hospodáře.“

Myslíte si, že to je velký problém v NP přemnožení spárkaté zvěře?

„Ne, v NP není zvěř spárkatá přemnožená. Ani nebyla, protože jako přemnožení je slovo, který úplně nepoužívám často a nemyslím si, že by se mělo používat v rámci nějakých ekosystémů, protože pochopitelně k přemnožení může docházet, přemnožení je prostě lidský pohled na věc. Tam ta populace roste podle podmínek, jaké má k dispozici a jakmile narazí na bariéry těch podmínek, tak přestane růst. A ta bariéra může být různě stanovená a může ji stanovit i predátor. Takže ani v době kdy tady vlci nebyli, teda masově, a kdy netvořili toho hlavního predátora, tak si myslím, že zvěř spárkatá tady nebyla přemnožená, a to si pamatuju na Velkém Boru dvěstěhlavý stáda jelenů. A jasně, že na tom lese to někde vidět bylo, bylo hodně spásáno, zkousáno, ale když se

koukneme na to, jak se ten les, jak vypadá dnes druhová skladba lesa a současná a podíváme se na druhou skladbu pralesů, jak byla popisovaná na začátku 20 stol. tak zjistíme že není skoro žádný rozdíl. Takže jestli že není rozdíl mezi pralesem a současným lesem, velký, tak v tom asi ani ty relativně přemnožený jeleni nic, žádnou velkou práci neodvedli. Anebo byli přemnožený i tehdy. Kdo ví. Takže na otázku, jestli mi vadí přemnožená zvěř v NP, tak říkám, není přemnožená a ani nemůže být a pokud tady budou vlci, tak nebude.“

Pokud byste měl shrnout návrat vlka na Šumavu, to nejzásadnější v jedné větě, co byste řekl?

„Národní park se stal celým. Jo. To je asi klíčový.“

To je pěkný.

Je ještě něco, co byste rád k tomu řekl. Kdybyste byl v mé roli, položil byste si nějakou otázku, na kterou jsem zapomněla?

„No já nevím, k čemu směřujete, jaký máte cíl práce?“

Chtěla bych shrnout ty názory na přijímání vlka, sociodemografická záležitost.

„A máte nějakou nahodilou anketu v obyvatelstvu?“

Budu mít, na základě těchto rozhovorů právě zjišťuji, na co se ptát.

„Aha super. No, co mě by zajímalo, jak je rozložený to názorový spektrum v obyvatelstvu a určitě by mě zajímalo, jak to vypadá třeba v Hartmanicích, v Sušici a pak jak to vypadá v Praze a ty tři soubory bych spolu porovnával. A asi bych se ptal na jednoduchý, vyhodnotitelný věci. Jako: Když jdete do lesa, máte strach? Jste rádi, že jsou vlci na Šumavě? Jo něco takového, protože i to se může lišit.“

2.2. Rozhovor se zastupitelkou AOPK

2.2.1. RNDr. Jindřiška Jelínková, Ph.D.

Datum a místo: 26. 04. 2022, Praha

První začneme obecně o národním parku trošičku, a pak se vrhneme na toho vlka. Kdybychom se přenesli do roku 1991 podpořila byste vyhlášení NP Šumava?

„Ano.“

A dokážete říct třeba, co se změnilo od té doby, co bylo CHKO a NP?

„Úplně nemám ten vhled, ale rozhodně si myslím, že kategorie národního parku pro to území je úplně relevantní a správná. Je podle IUCN kategorizace, i ta možnost bezzásahových zón teďka, rozhodně si myslím, že to je dobře, je to dobře i kvůli kůrovcové kalamitě a.“

Když už jsem u ní, jak se díváte na kůrovcovou kalamitu?

„Vůbec to nějak nehodnotím, já to moc jako nesleduje se úplně přiznám, a myslím si, že prostě nějaký razantní zásahy nejsou na místě vzhledem k tomu životního cyklu toho brouka, a že ta příroda si vždycky nějakým způsobem poradí, že to je taková bublina, kterou vytváří, eh nevím, zájmový skupiny různý.“

Takže když se zamyslíte nad tím, jak vnímáte NP jako takový, jestli to je pro Vás spíš taková ta divočina preservation anebo to, že to člověk může nějakou udržitelnou formou využívat ve smyslu conservation?

„No je to pro mě taková symbióza, asi obojího jo. Asi to není ani jeden extrém samozřejmě a nebylo by to dobře, kdyby to byly oba dva extrémy. Takže jestli Vás uspokojím s touhle odpovědí.“ (smích)

Takže tak jak je to nastavený teď, tak je to za Vás v pohodě? Protože je tam jak ta bezzásahovost, tak i kácení.

„Ano, ano.“

Tak jaký je Váš názor na návrat vlka na Šumavu?

„Tak já nemám úplně názor na návrat vlka jenom na Šumavu, ale celkově do naší republiky. Myslím si, že to je prostě v pořádku a myslím si, že prostě, vlastně máme velký štěstí, že toho můžeme být svědky. Je samozřejmě složitý, že se vrací do člověkem významně pozměněný krajiny, do kulturní krajiny a vytváří to samozřejmě obrovský konflikt s chovatelem hospodářských zvířat a bohužel i teda s myslivci, a to je celý. Jo, myslím si, že to je prostě jako parádní. Asi jsme to ani nečekali nikdo, že se vrátí vrcholový predátor typu vlk.“

Takže otázka, zda by se vlk měl vyskytovat v NP Šumava je pro Vás zbytečná.

„Ano.“ (smích)

Ještě občas, jsou takové domněnky, jestli to je bezpečný nechat rozšiřovat takhle vrcholového predátora v přírodě.

„Jestli to je bezpečný jo?“

Ano, že se pak přemnoží, nemá už nepřítele v krajině...

„No jako on se nepřemnoží jo, to je základní náš průšvih je v tom, že toho vlka neznáme, nebyli jsme zvyklý na to, že tady žil. A nevíme, jak funguje. Myslím nevíme jako obecně společnost jo. A jsou nám předhazovány prostě příklady typu kormorána a vydry, a že se přemnoží, a co budeme dělat a pak ho budeme muset střílet. Ten vrcholový predátor takhle vůbec nefunguje a prostě potravní pyramida, eh, ten predátor reguluje sám sebe podle toho, kolik má kořisti. V situaci, kdy máme přemnožené stavy zvěře na naprostý většině území naší republiky, tak ten vlk prostě tý kořisti má dost, a tak se prostě množí. Ale rozhodně se nepřemnoží, je to teritoriální zvíře, prostě maximálně se zahustí to jeho osídlení, jakože bude jedno teritorium navazovat na druhý teritorium, ale rozhodně se nepřemnoží. Jakmile nebudou mít co žrát nebo budou konkurence mezi nimi, mezi smečka nějak velká, tak prostě oni nebudou mít mlád'ata, nebudou se tolik rozmnožovat.“

Když jsme u toho, že to jako společnost nevíme. Myslíte si, že je dobře zvládnutá osvěta?

„Vůbec ne.“

Vůbec? Dá se s tím něco dělat?

„Jo, tak my to píšeme i v tom našem programu péče na vlka, ta osvěta je asi úplně základní stavební kámen toho všeho, aby ta společnost to začala vnímat trochu jinak. Přičemž teda ta společnost z měst bude toho vlka vidět jinak než ty lidi, kteří žijou v oblastech, kde ten vlk se opravdu vyskytuje a je to strašně důležitý vysvětlit jim, jak ten vlk funguje. A zároveň je důležitý dát těm lidem pocit nějaké jistoty, že pokud budou nějaký problémy s konkrétníma vlkama, tak se o umíme postarat jo, jako státní ochrana přírody.“

Takže myslíte, víc se zaměřit na tu vesnici?

„Myslím si, že je důležitý se zaměřit obecně na základní školy, na vzdělávání těch lidí, pak je důležitý se zaměřit i na práci s médii, v dnešní době prostě sociálních sítí a různých hoaxů a tak. Je to běh na hrozně dlouhou trať, ale ty lidi by se měli, ty děti na těch základních školách by měli vědět, že vlk je součástí naší fauny. Už to tak je. A měli by pochopit, jak to funguje v tom ekosystému, když je tam vrcholový predátor. A zároveň bychom měli i tu veřejnost vzdělávat jako turisty, když přijdou do těch oblastí, kde ten vlk žije. Že už to není tak, že můžou pustit psa na volno a nechat ho běhat po lese a spolehnout se na to, že když písknou tak on přijde jo. A zároveň, když budu procházet kolem pastvin, který jsou hlídány pasteveckýma psama, tak je strašně důležitý těm lidem říkat, aby prostě rozhodně tam vůbec jako nechodili jo. Dneska jako situaci, kdy si otevrou elektrický ohradníky turisté a procházejí pastvinou, anebo matky s kočárkama vjedou mezi mámy s telatama, aby se děti jako podívaly na kravičku jo... a to tam ani nemusí být ten pastevecký pes, ale ty krávy prostě zaútočí, protože brání ty telata jo... a my jsme prostě úplný tataři, my jsme si zvykli prostě že, za prvý všude můžeme chodit, na všechno máme právo a nemusíme nic respektovat a když se něco stane, tak za to vždycky může ten druhej. A my se musíme naučit, že to tak není prostě. Takže než se

stane nějaký první průšvih, tak (smích) tak to půjde velice pomalu. Až se stan první průšvih, tak to půjde rychle no, nějaká osvěta.“

Ještě k té veřejnosti, už jste to trochu nakousla, jak si myslíte, že ho vnímá, obecně, vlka?

„No, co to je veřejnost, jako laická?“

Ehm.

„Jakože když prostě bude reportáž v televizi, tak většina lidí řekne asi jako: ‚To je super.‘ Já nevím, to je prostě těžký říct. My jsme žádné takovejdlé průzkum jako sociologické samozřejmě nedělali, ale obecně se má za to, a je to tak z našich zkušeností, že ty lidi z měst toho vlka vítají, protože to je bomba že jo, nějaké waldliffe tady, ale ty lidi, který už tam žijou, tak to tak neviděj. Protože řada z nich jsou buď myslivci, nebo maj myslivce doma, myslivci na něj nadávají, nebo jsou to chovatelé hospodářských zvířat a...“

A myslíte, že i nedotčení obyvatelé, kteří tam žijou, tak že s tím mají problém?

„Myslím si, že problém s tím asi mít nemusí, ale spíš asi mají obavu jako jo. Že prostě, co mám dělat, když se podívám ráno z okna a uvidím, že tam jde vlk. Protože máme zakořeněný v sobě takový to, že ten vlk žije v hlubokých lesích, a že ho jako nikdy nevidíme a ono samozřejmě jak ta populace postupně jako narůstá a zahušťuje se, tak bude se stávat, že ho vidíme i za dne. Ten vlk jako nepotřebuje ty hluboký lesy. Potřebuje samozřejmě nějaké klidový místa na rozmnožování a tak, ale potřebuje migrovat, potřebuje objevovat nový teritoria, takže kord ty mladý vlci ted'ka na jaře, když se budou odpojovat od těch smeček, tak prostě tou krajinou procházej. A je to důležitý, aby ty lidi se teda nebáli. Bud' se budou bát anebo budou říkat: ‚Ha, to je super, ted' jsem viděl vlka.‘ Na druhou stranu, kolik těch takhle viděnejch zvířat jsou opravdu vlci jo. To jako i to poznat vlk, pes. Taky to není úplně jako jednoduchý.“

S kým teda myslíte, že jsou ty největší problémy? Kdo je ten nejproblémovější, jsou to teda hospodáři, říkáte i myslivci...

„Mm, jsou to hospodáři no. Jsou to chovatelé převážně teda ovcí a koz, ačkoliv teda ty škody na těch telatech v loňském roce šly nahoru, takže si myslím, že už i chovatelé masného skotu budou hodně dotčenou skupinou. No a pak jsou to ty myslivci no, který prostě už na řadě případů vlka vnímají jako jejich konkurenta. Ačkoliv je to vlastně taky jako zvěř. A chtějí náhrady škody vlkem na lesní zvěře, což je prostě...“

Jak tohle vyřešit, vždyť to je jen jejich koníček...

„No to je celý špatně, celej koncept zákona o myslivosti je nedobře postavenej, protože je to přesně jejich koníček, mají nějaký plány lovu, chovu a lovu, ty čísla vznikají samozřejmě, víme asi jak. Jestli jste mluvila s Jardou Červených tak není lepšího odborníka (smích), kterej by vám to řekl. I kluci na Šumavě to ví že jo. Jo, takže to je prostě celý fikce a taková hra na schovávanou jo. Složitý. Velice jako složitá problematika.“

A myslíte si, že oni dokážou nahradit tu funkci toho vlka v přírodě?

„No nedokážou že jo. Kdyby dokázali, tak nemáme přezvěřeno že jo. A nedokážou ani přistoupit na to, že by jim mohl ten vlk pomoci jako jo.“

Tak oni nechtějí pomoci.

„No nechtěj, nechtěj. Já chápu, že když vlk jim vymlátí nějaký muflon cenný na Broumovsku, že to jako je pro ty myslivce ztráta, že to berou jako z hlediska genofondu. Ale ten muflon je tady nepůvodní, je to prostě jenom ovce vlastně. A jako prostě se to takhle stalo. Prostě vrátil se vlk, protože se mu zajistila silnější ochrana v Polsku, tam se namnožil, přišel. No jo, tak prostě nikdo jsme na to nebyli zvyklí, ani ta zvěř, takže teďka se to prostě všichni se s tím učí nějakým způsobem žít, a my se snažíme to nějakým způsobem minimalizovat ten konflikt, takže stát platí ty škody, no ale není to dost samozřejmě no. Bude furt řada těch lidí z těch oblastí bude říkat, ten vlk sem nepatří, už tady nemá co dělat, už jsme si tu krajinu udělali nějak jinak, máme úplně umělej ekosystém vlastně, kterej mi furt nějakým způsobem udržujeme, dotujeme a do toho se nám vrátil prostě vlk jo.“

Když jsme mluvily o těch kompenzacích, myslíte si, že jsou dostačující pro ty hospodáře?

„Já si myslím, že jsou dostačující no. Respektive takhle, pokud jde o ty náhrady škod, za ty zabité kusy, tak si myslím, že jsou ty částky jako pěkný teďka. I sami ty chovatelé to jako uznávají, že to jako je dobrý. Ale oni chtějí víc že jo, chtějí kompenzovat i tu práci co mají navíc s tou pastvou, a to jim teda zatím nehradíme z ničeho no. Ale furt jsou na tom státy, který nehraděj těm chovatelům vůbec nic jo, ani jim nedávají dotace na ploty, takže jako v rámci EU jsme myslím, jako že jsme jedni z nejlepších. Si troufám říct, s dotacema.“

To je taky možná dobrý „aha moment“ pro ty hospodáře, že se furt cítí dotčeně a vůbec si neuvědomují, jak to funguje jinde.

„Jo, ale oni, pan Havrlant nevím, jestli ho budete dotazovat, to by vám stálo za to asi, eh, účelově vytahuje informace ze zahraničí a vyzobává z toho to co se mu hodí. A to potom nám prezentuje, že takhle to mají jinde, ale ono je to třeba brát dost jako objektivně. Všude je ta situace trochu jiná, všude je jiná historie i toho pastevectví jiný způsob, takže prostě je to strašně jako komplikovaný. A podle mě, když dáváme těm chovatelům dotace na ploty, jo, je to složitěj proces, bohužel to neumíme líp, a co jim teda nedáváme jsou ty peníze na tu práci, na ty více náklady, to je jako blbý, ale pracujeme na tom. A hradíme škody přímý, takže si myslím, že to je dobrý. Slováci ty nás úplně obdivujou, říkaj, že to je super, co my pro ty chovatele děláme, že se s nima vůbec bavíme jako jo. Ten dialog je naprosto jako nezbytněj, osobně mám pocit, že jsme odvedli obrovské kus práce už jenom tím, že se pravidelně s nima setkáváme, fakt jako posloucháme, už jako nacházíme nějakou společnou řeč. Někdy se asi úplně nedomluvíme, aby oni byli stoprocentně jako spokojený, ale nějakým způsobem si myslím, že to jako jde dobrým směrem.“

A vy se snažíte mapovat hospodáře v celé ČR?

„Hm, hlavně tam, kde jsou ty vlci teda trvale, to znamená celý pohraničí vlastně.“

Tak to se taky dost naježdíte.

„No tak my máme že jo regionální pracoviště, který to tam jako odřou a já to tam jako,

protože garantuju ten program péče o vlka, tak se snažím tam bejt. Protože já mám zase ty informace takový ty politický a o tom, jak je to s těma dotacema, a tak je dobrý, já to musím vědět, co ty lidi říkaj že jo. Musím u toho bejt, abych doplnila třeba ty informace, který v tu chvíli tam třeba jakoby nejsou celý, nebo tak. A je pro mě hrozně důležitý slyšet ty argumenty těch chovatelů, protože se to prostě vyvíjí nějakým způsobem a je dobrý to vědět no.“

Ještě k tomu programu péče o vlka jsem se chtěla zeptat, jak to vůbec funguje. Ten byl vydaný roku 2020 a on se furt nějak aktualizuje.

„No, v březnu 2020 byl schválený. My jsme si mysleli, že ho vydáváme na deset let, to tak bývá u záchranných programů. Tak se píšou tyhle strategický dokumenty na deset let, ale vlastně chovatelé a myslivci volají po tom stanovení toho kolik těch vlků tady jsme schopný mít, tolerovat jako stát. A chtějí abychom to do toho materiálu napsali. Takže jsme jim jako slíbili, že letos uděláme aktualizaci. Takže letos děláme po dvou letech od schválení aktualizaci toho programu péče a musíme se postavit k tomu hodnocení tzv. příznivýho stavu pro vlka, což je terminus technikus ze směrnice o stanovištích, kterej je takovej hrozně vágně pojatej vlastně v tej směrnici, příznivý stav druhu z hlediska ochrany, což znamená, že ta populace se musí samovolně tady udržovat, přirozeně rozmnožovat. A my musíme říct, kolik jich tady bude. Což je strašně těžký samozřejmě, protože prostě my nevíme, kolik má která smečka členů, my nevíme, jaká je úmrtnost těch mláďat, my nemáme kameru v každé noře, my ani nevíme, kde ty nory jsou. Ale prostě jednou je to kriticky ohrožený druh, je to prioritní druh z tý směrnice o stanovištích, máme ho nejprísněji zařazenýho, takže musíme dělat jako maximum proto, aby tady mohl normálně existovat. Co jsme asi schopný přistoupit na nějakou debatu o tom, kde budou. Oni nás tlačí do nějaký zonace, myslivci a hospodáři. Jako máme u bobra jo. Ale jako ta debata na tohle téma zatím z naší strany vůbec nepřipadá v úvahu. Chtěli by říct, kde bude stoprocentně chráněný a kde ho můžou picnout. Jenomže prostě to teritorium toho vlka je prostě, já nevím dvě stě km². Takže prostě tady ho budeme chránit, ale jakmile překročí ten stejnej vlk nějakou hranici, tak tam ho zastřeje? To je prostě špatný jo. Ale jako určitě se tomu si myslím nevyhneme jo, já nevím, v nějakým horizontu deseti let, ta debata určitě bude na stole, bude na stole furt.“

Přitom to je i těžký, kolik jich tady má být. I co jsem se bavila, tak Olda mi řekl, že Šumava už je kompletní, už tam není potřeba více smeček. Pan Hubený zase říkal, že NP ještě není pokrytý...

„Já si myslím, že se na Šumavu ještě vejdou no, třeba dvě smečky. Nevím, ted' to nemám v hlavě. Oni si to jako vyříkají že jo ty vlci. Oni prostě... a my to nejsme schopný, fakt to nejsme schopný predikovat. Do toho máme samozřejmě úmrtnost na silnicích, do toho pytláctví, který stoprocentně existuje, jenom o něm máme malý důkazy. Do toho máme různý nemoci jako prašivinu a podobně, to všechno tu populaci ovlivňuje a nevíme, jak se to bude vyvíjet jo. My jsme schopný udělat nějaký model habitatovej, to znamená, který ty biotopy si ty vlci primárně jako vybírají k tomu kde trvale jsou. Ale pak potřebujou chodit tou krajinou jako jo. Aby mohli prostě chodit z Karpat, aby mohli chodit z Broumovska na Šumavu a ze Šumavy na Broumovsko a Kokořínsko. Špatný, špatný. Takže blbý jako. A domnívám se jako že budeme vždycky daleko od toho,

abychom říkali, „až tady bude 358 vlků, tak budeme iniciovat změnu legislativy a budeme snižovat ochranu vlka“ jo. Hlavně to není jenom věc teda ČR, je to o té směrnici o celé EU. V těch okolních státech to všude taky jako vře ty debaty, ty snahy těch hospodářů tam jsou. Samozřejmě využívají svoje komunikační kanály k tomu, aby vyvolávali v evropském parlamentu nějaké debaty o změně té legislativy, a jako čas od času se to objeví no. Myslím si, že to jednou přijde no. “

Ještě mě tak napadá, když znáte v podstatě všechna ta místa, kde se vlk vyskytuje, jak na Vás působí Šumava? Vnímají to tady ty hospodáři líp, nebo je to jedna z těch rozbouřenějších?

„Já to asi úplně nemůžu srovnat, protože Šumava není v naší gesci jako AOPK jo, takže já vím, že za nás je nejtraskavější Broumovsko a vlastně tím, že ta Šumava si to řeší s těma hospodářema sama a nám posílá vlastně jen podklady z těch škod, pak se samozřejmě setkáváme na nějakých pracovních jednáních a říkáme si ty informace. Nemám úplně pocit, že by na tej Šumavě to bylo tak traskavý ten konflikt, mám pocit, že to je... Ale nevím jako čím to je, jestli je to tím, že je tam ten park, jako v dobrým vztahu s těma hospodářema, nebo že si ta veřejnost myslí, že jako v parku ty vlci mají své místo, že to tak není, jakože na tom Broumovsku, kde říknou my jsme kulturní krajina tady, tady prostě děláme pastvu a tady vlk bejt nemůže, zatímco ta Šumava je prostě NP. Jo je to možný, že to je tímhle tím.“

Jak jim to pak vysvětlujete, když argumentují kulturní krajinou?

„No my jim to vysvětlujeme tak, že kulturní krajina super, proto je CHKO Broumovsko vlastně jako CHKO, my chceme, aby tam pásli. Zároveň jim říkáme, že ten vlk sem teda patří, on sem přišel, my jsme ho fakt nevysadili...“

Což si taky občas někteří myslí...

„No to si myslí podle mě jako většina a nikdy jim to nevyvrátíme jo. Nebo jako je to strašně těžký prostě. Ale my chceme hledat ten kompromis, a my víme, že když ty pastevci udělají hodně proto, aby ty svoje ovce opravdu ochránili, ale oni nechtěj. Pro ně je prostě jednodušší z mého pohledu, furt jenom deklarovat, že ten vlk tady nemá co dělat a prostě ho vystřelíme. A dej mi státní peníze takhle. Protože to, co ty státní říkáš že funguje, to nefunguje. Jo, ale to je prostě přesně jako, já mám nějaký majetek a když mi ho někdo ohrožuje, tak udělám maximum proto, abych ten majetek si zabezpečila. Ale oni to takhle jako nemaj. Máme jednoho chovatele, který říká, že jsou dvě skupiny chovatelů. Že jednou jsou jakože opravdu chovatelé, který mají vztah k těm ovčím a k tej pastvě a berou to jako nějaký tradiční způsob obhospodařování té krajiny a pak jsou podnikatelé, chovatelští podnikatelé, který berou ty chované zvířata jenom jako prostředek k tomu vydělávat peníze. A jejich názory jsou samozřejmě jako odlišný že jo. A ty podnikatelé v tom mají samozřejmě jako daleko větší peníze a víc křičí a je to složitější.“

Zároveň když oni jich mají tolik těch ovčím, tak je to pro ně taky složitější ty ochrany, převážení a tak.

„Já tomu úplně rozumím, ale prostě to jsou, to je vyšší moc, že ten vlk se vrátil. Rozhodně ho prostě nemůžeme jako vystřelít.“

Lze srovnat stav Šumavy před návratem a po návratu vlka?

„V jakém smyslu stav Šumavy?“

Jestli už se to třeba projevuje na krajině.

„To já vůbec nedokážu říct. To jsem se na to teďka právě ptala kluků ze Šumavy, jestli mají, oni dělají že jo nějaký výzkumný aktivity s jelenama, a s nějakou zónou bezzásahovosti, kde teda nechávají jeleny vlkům. A tohle je otázka, kterou potřebujeme dobře sledovat a potřebujeme výsledky nějakého výzkumu, kterej by dokázal vyhodnotit opravdu vliv toho vlka na obnovu lesa. Jakože prostě vlk bude regulovat přemnoženou zvěř, která okusuje ty, to zmlazení a ten les se bude rychleji zmlazovat jako jo. Když ji nebude regulovat, tak ta zvěř se chová jinak, je ostražitější, míň se zdržuje někde, aby dlouho okusávala nějaké mlaziny... to nám jako chybí jo. My furt říkáme, že takhle ten predátor funguje a máme přemnoženou zvěř a škody na lesích jsou obrovský tou zvěří i na zemědělských plodinách, prasata zrytý prostě trvalý travní porosty, to je šílený. Že furt jako věříme tomu, že ten vlk dokáže tej krajině pomoci no.“

Myslíte si, že by se park bez vlka obešel? Jak by to třeba vypadalo, kdyby tady nebyl, kam by to špělo?

(ticho)

Ještě víc by se přemnožila spárkatá...

„To si nemyslím. Myslím si, že by to bylo, tak jak to bylo do teď. A myslím si, že vlastně ale jako je to famózní, že tam ten vlk je no.“

Myslíte si, že je důvod se vlka obávat?

„Ne.“

Když jdete do lesa nemáte strach?

„Ne.“

Ani když víte že tam je?

„Ne. Jako řada lidí vám řekne i z vlčích hlídek třeba jo, nebo lidi co se zabývají tím monitoringem. Prostě stopujou vlka, hrozně ho chtějí vidět, ale nevidí ho. Pak se dostopujou na to místo, že zjistí, že ten vlk na ně koukal třeba po tu dobu, co oni ho stopovali. Prostě je to vysoce inteligentní jako tvor, kterej žije v tej smečce nějakým sociálním způsobem a je to jako unikát. A rozhodně se ho nebojím, ale je důležitý začít vychovávat ty lidi k tomu respektu. Není to strach, je to respekt prostě. Jako my jsme u něj v teritoriu, ne on u nás. Může se to tak jako jevit, my tady teďka. On tady nebyl já nevím 150, 200 let, tak že to je jako naše a on nám sem teďka leze. Takhle je to jako vnímaný, ale je to obráceně prostě.“

Ještě mi napadá, co jsem se bavila s paní hospodářkou X, tak říkala, že jí by se líbilo, kdyby mohli aspoň zastrašovat. Ne úplně střílet, ale zastrašovat těma gumovýmá projektylama, že to si myslí, že by byl dobrý způsob, jak ho naučit, aby tam neležl...

„Ano, tím vším se zabýváme. Střílet do vlka takovouhle nějakou pistolí, může zase jenom ten, kdo má zbrojní pas, kdo má lovecký lístek, protože my musíme být v souladu se zákonem na ochranu zvířat proti týrání, se zákonem o myslivosti a zároveň se zákonem naším jo. Na ochranu přírody a krajiny. A to je prostě neskutečný. Kdyžby se nám podařilo si povydávat všechny výjimky k tomu, že můžeme plašit vlka takhle, tak si

k tomu vlkovi musí někdo dostat na takovou vzdálenost, aby ho teda trefil a aby ho trefil bezpečně. Aby ho netrefil třeba do oka. Ty gumové projektily jsou tak strašně nebezpečný, prostě k prdu vlastně. Za prvý byste musela u toho vlka bejt na patnáct metrů, což je opravdu hodně málo. Hodně málo. Musela by bejt paní, kdyby po něm chtěla střílet paní chovatelka, musela by být ona myslivkyně zároveň, musela by mít pojištění, lovecký lístek a takový věci. A musela by mít schválený projekt pokusů z veterinárního teda z týracího zákona, protože ona prostě může toho vlka tak zranit, že ho zabije. Takže my i kdybychom chtěli najít subjekt, kterej by profesionálně plašil vlka tím, že do něj bude něčím střílet, jako jo, asi se dá říct, že ten vlk, kdyby měl spojenou tu blízkost člověka s bolestí, tak by to asi mohlo fungovat. Ale vůbec to neumíme realizovat, ani nevím o tom, že by to někdo realizoval. Na vlkách. Na medvědy jo. Nějakým pepřákem a pak na Slovensku střílej po nich tadyhletím právě. Ale to jsou medvědi, který přijdou k popelnicím. Oni přijedou autem k nim a prostě vystřelí z auta jo. Je to prostě strašně nebezpečný a rozhodně jako kdyby to bylo střílení na pastvinách, kde se děje útok, jako plašit toho vlka, ve chvíli, kdy on je v agónii a kdy útočí na ovce, to je obrovské hazard a obrovské risk, že ten vlk prostě zaútočí na to člověka jo, třeba, kdyby se k němu dostal blízko. Vůbec bych to jako nedoporučovala. Ideální by byl systém, kdybychom vlka dokázali zastrašovat, když se přiblíží k pastvinám na já nevím nějakých padesát metrů, což by znamenalo spouštět nějaký blikáč, plašiče, ale furt to nebude pro něj bolest. A když se to bude furt notoricky opakovat, tak on si na to zvykne a už to pro něj nebude plašení. Že prostě jedinej jako způsob zatím je, mít elektrický ohradníky, aby prostě dostal ránu. Aby věděl, že tam se nechodí. On to i jako cítí, když k tomu dá ten čumák, on to cítí, že tam to napětí je. Takže kolikrát ani tu ránu nedostane ani tam nepůjde, protože když je tam to napětí velký v tom, tak to cítí...“

Ještě se vrátím, asi už jsme to zodpověděly, ale radši pro jistotu, jaký problémy jsou teda s vlkem spojený?

„Útoky na hospodářský zvířata jednoznačně. Pak je to možná nějaká teda obava veřejnosti o bezpečí, o bezpečnost. Jako že, proto jako občas se stane, že někde někdo pustí psa a ten pes přiběhne z toho lesa potrhanej, ale nikdo to ještě neviděl kromě té jedny příhody na tej Šumavě, jak zabili toho jakteriéra. Nikdo neviděl, jak vlk se pere se psem, který běží, který je na volno v lese. Za prvý ten pes na volno v lese nemá co dělat a za druhý prostě to mohli bejt prasata, a tak jo. Asi dva, tři případy máme takovýhle.. lidi se prostě bojejí o svý mazlíčky. Dneska má každej psa. To je další nový fenomén, covidová doba že jo, lidi byli zavřený doma, pořídili si prostě mazlíky. Úplně to chápu, ale zase, jsme zvyklý, že prostě já a můj pes můžeme všechno. A je to citlivý téma. Ano, mně, kdyby prostě jako přišel potrhanej pes z lesa, tak jsem taky vyřízená, když mi někdo řekne ‚to byl vlk‘, tak to pro mě bude vlastně lehký tomu uvěřit a na toho vlka to hodit jako jo. Takže určitě útoky na hospodářský zvířata, to je jednoznačný. Pak nějaký to naše podprahový vnímání toho vlka jako zabijáka, tam si myslím, že to jako nevím jestli se to někdy jako napraví to vnímání té veřejnosti dokavad' jako někdo nenapiše nějaký nový pohádky pro děti, kde ten vlk bude vystupovat jako chytřej.. joo oni jsou takovýhle pohádky samozřejmě, ale v zásadě ten vlk z toho vždycky vyjde blbě. A nevím. No a myslivci no. Myslivci, konflikt s myslivcema je v tom, že tady probíhají nějaký

oborní chovy anebo i na volnochovy, chovy zvěře, který ten vlk prostě likviduje no. Trofejový kusy nějaký, tomu jako na jednu stranu rozumím, na druhou stranu. (smích). Takhle to v přírodě prostě chodí no. “

Jak si myslíte, že se jim dá zabránit těmto problémům? Je to skrz jen tu osvětu, nebo můžeme dělat ještě něco jiného?

„No tak je to o těch penězích že jo. O těch kompenzacích. Ale za tu zvěř těm myslivcům nikdo žádný náhrady nedá, takže tam to... jako podle mě, na řadě míst funguje nějaká dobrá lokální spolupráce mezi ochranářema a myslivcema, nebo lesákama jo. Ale ty lesáci a ty myslivci nám řeknou, že někde vidí vlky, ale řeknou, nesmíte nikde říkat moje jméno. Protože ta komunita těch myslivců je taková jako semknutá, a oni se bojejí. Že když by někdo náhodou spolupracoval s ochranářema, tím že jim dá nějakou informaci, že někde je smečka, nebo viděl dva, tři vlky i jednoho, tak že ho jako ta komunita vyloučí. “

A u té veřejnosti, tak tam nic jiného asi než ta osvěta...

„U té veřejnosti asi ta osvěta, jako projekty, dílčí projekty, který vtáhnou ty lidi do té problematiky. Ostatně projekty vidím jako nosný i u těch myslivců jo, už vlastně pracujeme na nějaké myšlence vlastně dostat problematiku vlka i do mysliveckých zkoušek i do vzdělávání nejen na středních školách, třeba mysliveckých různých, nějakých zemědělských i na těch vysokejších školách, protože tam jsou zažitý prostě nějaký představy, který se dědí z dědečka na tátu a na vnuka a takhle to furt je... ale kdyžby jsme začali, ten vlk musí bejt jako náš. Pokud bude vlk ochranářů, tak bude furt, furt budeme stát každej na druhý straně barikády a nikdy se jako nedomluvíme jo. “

To se teďka zavádí? Nebo už se to děje, že ho mají myslivci ve vzdělání?

„Nezavádí. Já vůbec nevím jako. Existuje nějaký systém pro ty zkoušky. Jako lidi, který studují na ČZU na FLD na Suchdole, tak tam věřím tomu, že ta výchova probíhá dobře, nebo jako že ty informace mají. A že mají tu šanci si ten názor udělat sami. Ale stejně, stejně si myslím, že prostě přijedou domů ty studenti z té Prahy, domů do těch svých vesnic; pokud nejsou pražáci teda; a tam že jo, na každé vesnici jsou hasiči a myslivci. A ty dva, co řeknou, tak to platí že jo. Takže pokud ty lokální myslivci furt budou věřit tomu, že vlk je mrcha, krvelačná svině, která jim žere jeleny a srny a nemá tady co dělat, tak... “

No a co se týče těch ostatních škol, kdo to ovlivní, aby to fakt bylo v těch mysliveckých zkouškách?

„No my musíme asi jako jednat že jo s nějakým centrálním systémem. “

To je na vás?

„No podle mě jako ministerstvo školství to samotný od sebe nenapadne jo. Já jako mám děti školou povinný a když se podívám do těch učebnic... jsou tam i chyby jo. Asi by bylo dobrý dostat to vzdělávání v tej přírodě do nějakých, určitě existují nějaký národní strategie a takovýchle věci. A asi je to jenom o tom kontaktovat ty správný lidi a začít se o tom s nima bavit a nastartovat to třeba nějakým projektem. Protože my na to vůbec nemáme kapacity samozřejmě jo. Osvěta, vzdělávání, výchova to bychom tady měli být jeden odbor jenom na tohle, aby všechny tyhle ty druhy jsme nějak systematicky tlačili do podvědomí těch vzdělávačů. My musíme učit i ty učitele, aby ty učitelé to učili ty děti. “

Já si myslím, že se té osvětě dává malá váha v dnešním světě.

„To je právě špatně, to je prostě špatně, a proto si myslím, že teda když už, protože jsme státní správa, máme nějaký tabulkový místa že jo, prostě je to jako špatný, dělat projekty. Dělat prostě dílčí, mít furt tu snahu, dělat ty projekty, protože pokud se něco podaří udělat na lokální úrovni, a pak ty zkušenosti přenést dál, tak je to prostě dobrý. Ono když přijde nějaký příkaz ze shora z ministerstva, že musíme všichni udělat něco, tak je to vždycky takový pomalejší a není k tomu ani třeba ta vůle, ale když začneme spolu spolupracovat s myslivcema a s učitelem na Šumavě třeba, a budeme spolu dělat na projektu pět let a budeme si navzájem věřit a budeme tu tematiku vnímat společně, tak pak jsme schopný, když si budeme věřit, tak jsme schopný to předat dál, předat to těm učitelům, ty těm dětem a pak jsme schopný říct hele, na Šumavě to bylo takhle. Protože to je strašně jednoduchý říct, né hele to je blbost. A pak je dobrý říct, není to blbost, hele my tady máme prostě, koukej jo.“

Takže prostě státu říct, ať dá víc peněz do osvěty a bude to.

„No je to jako, vznikají prostě ekologický centra jako houby po dešti, jsou na to nějaký dotace, ale nikdo nekontroluje, zatím jsem se nesečkala, že by někdo hlídal, jak probíhá výchova v těchle centrech. To nejenom jako v oblasti vlka, v oblasti čehokoliv jako. Já jsem dřív dělala CITES, mezinárodní obchod se zvířatama a prostě vznikne ekocentrum na CITES, vy tam jdete jako řadový návštěvník a ten člověk co tam říkal, já bych zavřela za to, co říká. Úplně to říká špatně všechno. Úplně, ale úplně blbě. Vlastně podněcuje v těch dětech zájem o to mít doma kočku typu lva, tygra třeba. Což je úplně špatně. Takže my musíme fakt pracovat s těma lidma, který pak pracujou s těma cílovejma. Jo, ale to je pak zmar jo. Člověk se jako pinoží a potřebuje tu síť nějakých lidí, který né že budou jenom nadšený, ale dostanou teda i zapláceno, protože každé máme nějakou dotaci časovou svojí a jako, řada lidí pracuje jenom osm hodin denně a nazdar. A těžko jim budem říkat, prosím tě nenapsal by si mi o víkendu nějakou to... Ale my tady takhle pracujem jako furt.“

No tak pokud byste měla shrnout návrat vlka na Šumavu, to nejzásadnější v jedné větě, co byste řekla?

„He, co bych jako řekla nejzásadnější. Unikátní příležitost sledovat, jak vrcholové predátor může fungovat v co nejmíň člověkem ovlivněným ekosystému řekněme. Zároveň ten park má prostě z hlediska nějakých svých ochrany podmínek, má jako takový je to nejprísněji prostě chráněný území, takže mají unikátní příležitost, jak s tím vlkem pracovat a zároveň jak pracovat s tou veřejností dotčenou, myslím si, že by mohl být NP Šumava takovou výkladní skříní pro toho vlka v ČR. On je taky v Českém Švýcarsku že jo, ale není to tam takový třaskavý asi a v KRNAPu podle mě asi trvalý osídlení není, takže ta Šumava tím charakterem tý krajiny i tím, že tam je to CHKO jako vlastně to ochranný pásma, tak je to vlastně taky jako perfektní a je to příležitost, jak jednak to sledovat, a jednak pomoci nastavovat ty mechanismy, jak by to mohlo vzájemně fungovat no.“

Ještě poslední otázka, co si myslíte o vlčinci na Srní?

(smích) „Vlčinec na Srní je výborná příležitost, jak přitáhnout lidi k tematice vlka, to

znamená jako ty, co tam přijedou, tak se pravděpodobně budou zajímat o vlka. Takže je to super tam těm lidem vysvětlovat, jak ten vlk funguje, jak žije. Oni to tam jako mají krásně i takový, ta komunikace těch vlků jo, jak to probíhá, jak se pozná kterež vlk je máme s tátou, a který jsou tety a který jsou děti, a jakýma signálama ty vlci spolu komunikují jo, ta mimika a podobně. To je strašně prima. Pak je dobrý, na jednu stranu musí ty lidi poznat, jak funguje ten vlk v tej přírodě a jak ty vlci spolu fungují v tej smečce, ale pak bychom jim teda měli i vysvětlovat, jak fungují v tej přírodě. Že to je něco jiného než ta smečka, která je tam zavřená, že se chová úplně jinak, protože nemůže jinak, tam je to alfa samec, alfa samice až omega, který sedí v rohu a kouká na ně. Ale to jsou vlci v zajetí, ty vlci v tej přírodě nejsou alfa, beta, gama, delta a epsilon. To je prostě něco úplně jinýho jo, a blbý je, já teda nevím, jestli je kastrovali všechny, že už se nebudou množit vlastně. Je to asi dobře, prostě není dobrý jako podporovat chovy vlka v zajetí, protože kam je budeme dávat, my je opravdu nebudeme vypouštět do volné přírody a nepotřebujeme toho vlka zachraňovat nějakým chovem v lidské péči, veškerý chovy v lidský péči by měly probíhat jen u druhů, který jsou ohrožený ve volný přírodě, mělo by k tomu bejt nějaká přidaná hodnota. Jo, takže vlčinec super, protože můžu vidět vlka teda, všechny fotky, který máme, jsou z vlčince na Šumavě (smích.) To návštěvnický centrum je moc pěkný, takže určitě fajn, myslím to teda jako bod, kam ty lidi přijdou za tím vlkem jo. Otázka chovu a odchovu v tej smečce...“

Myslíte, že to přispívá k tý osvětě teda?

„Myslím si že jo.“

Tak to je asi vše z mé strany. Ještě jestli Vás něco napadá, na co jsem se nezeptala.

„Ne, nenapadá mě nic.“

2.3. Rozhovor se zastupitelkou Hnutí DUHA

2.3.1. Josefa Volfová

Datum a místo: 19. 04. 2022, Praha

Tak prvně začneme tak trochu obecněji, zajímalo by mě, pokud bychom se přesunuli do roku 1991, zda byste podpořila vznik NP Šumava.

„No určitě. Rozhodně.“

Dokážete říct, co se třeba změnilo od té doby, co bylo CHKO a teď NP?

„Myslím, že se hodně změnilo zatížení toho území turismem a zástavbou, to je naprosto asi klíčový rozdíl.“

Vnímáte i tu zástavbu? Nemělo by to být právě naopak, že to NP striktně zakáže?

„Národní park je prostě hezká značka, to území je krásný a prostě lidi tam jsou kvůli tomu. To území je pod tímhle tlakem, hlavně té zástavby, ale i intenzivního tvrdého turismu.“

Jak vnímáte NP jako takový?

„No, pro mě je to samozřejmě srdeční záležitost, je to území, které osobně mám velmi ráda, ale tu instituci, musím říct, že trošku jako kontroverzní a nestabilní. Nestabilní v tom, jak se tam střídalo vedení do nedávna a tím se měnilo prostě úplně všechno. Co nový ředitel, to nové směřování parku a ochrany toho území, a pak to ovlivnilo strašně moc. Nebyla tam jedna cílená linka, tak jako byla v Bavorském lese, kam tu ochranu chceme směřovat, tak tady to bylo s každým vedením jinak. A to tomu území jako nesmírně zkomplikovalo život, nebo tomu národnímu parku zkomplikovalo život, a aktuální situace je stabilnější než před pár lety. Dá se říct, i když bych k tomu měla nějaké výhrady, tak teď je to víceméně asi jako nastavený dobrým směrem, ale tu politickou jistotu to stále nemá. Takže pokud nastoupí zase někdo jiný, tak to může být tak, jak to bylo, to znamená, co ředitel to změna.“

Když se přesuneme k té přírodě, tak mě zajímá, jestli pro Vás ten park představuje spíše tu divočinu, ve smyslu – preservation, nebo tu chráněnou oblast využívanou člověkem ve smyslu zachovat ji – conservation.

„To právě na té Šumavě je vzácný, že je to kombinace toho, že jsou tam čisté části, které opravdu chrání tu divokou přírodu a ty procesy, ale pak jsou tam taky části, kde to působení člověka je klíčový proto, aby se ta příroda tam chránila. Takže jako mozaika obojího.“

A kdyby mělo být na Vás?

„Nechala bych mozaiku určitě. Asi bych posílila význam ochrany divočiny, určitě bych, pokud by to šlo, ale k tomu doufám taky ten park směřuje, tak by se měly rozšířit ty plochy kde se nezasahuje, ale rozhodně by to mělo být na celém území toho parku nebo CHKO to ne.“

A když to vztáhnu na kůrovcovou kalamitu, tak ta za Vás by měla být řešená jak?

„Mozaika zas. Bezzásahovost má smysl v té jádrové části, dostatečně velký, což taky doufejme teď už teda nějakým způsobem bude nasměrovaný a nastavený, ale zase samozřejmě v těch navazujících částech, tak už proto aby ten vývoj toho území mohl být stabilní, tak tam musí být zásahové části.“

Takže za Vás to v podstatě bylo vyřešený v rámci možností v pořádku? Nejste striktní zastávce ani jedné z těch stran – bezzásahovost vs. kácení.

„No prostě v těch částech, kde se nemá kácet, tak se kácet nemá, tam se to má ponechat a tam velmi striktní. Ale pak jsou části, kde prostě zasahovat má smysl, tak aby se chránil okolní hospodářský les, a tam samozřejmě jako v nějaký šetrný míře, a tak aby to jako nepoškozovalo půdu a tak dále, lesní ekosystémy, tak prostě zasahovat.“

Tak se přesuneme k tomu vlkovi, zajímalo by mě, jaký je Váš názor na návrat vlka na Šumavu?

„Já nejsem úplně takovej ten vyhraněnej nadšenej až jako militantní milovník vlka. Já to беру spíš jako racionálnější, protože vidím i jaké to způsobuje komplikace a konflikty. Myslím si, že návrat vlka může být velmi dobrým impulzem k nějakým změnám, ale není to jen o vlkovi, musely by to být hluboký systémový změny, který by vedly k tomu, že by tu ten vlk mohl bezproblémově žít s náma. Ale je to prostě odvislý od toho, že by člověk musel jako lépe a jinak hospodařit v krajině, jinak se stavít k lidem, kteří hospodaří v krajině a potom jako by ten vlk tady mohl mnohem lépe a klidněji fungovat. Ale zatím tenhle stav je poměrně v nedohlednu, takže zatím je to poměrně kontroverzní téma.“

Myslíte, že to k tomu nesměruje?

„Jako určitě se ta situace trošku posouvá a mění, ale strašně pomalu. Jako to že se vlk vrací a bude se vracet víme dvacet let, a přesto jsme patnáct let nic nedělali a potom se to snažíme dohnat za posledních pět let, ale nejde to. Takže jako trošku se to mění, ale ne dostatečně rychle no.“

Ještě je jeden takový vtipný moment, že Juraj Lukáš, toho možná znáte ze Slovenska, on je to leso-ochránářské zastoupení vlka, on je to takový poměrně radikálnější ochranář na Slovensku. Dělá jako hezkou práci, vykupují rezervace a tak dále a on si nás vždycky jako českou stranu, jak nemáme žádný Tatry a pořádnou českou divočinu, tak si nás tako jako dobíral a říkal, někdy tak v devadesátých letech prohlásil; si dělal legraci tak prohlásil; „Počkejte vlk se vrátí k Máchovu jezeru.“ A pak přišel rok 2014 a první rozmnožování vlka bylo Kokořínsko, Máchův kraj že jo, takže jako ten to předpověděl první no.“

Nebylo to úplně jasné, že se sem dostane no. Na jednu stranu to chápou, přijde mi, že tak funguje dnešní společnost, že reagujeme až na to, co je. I když se predikuje, že budou pandemie, tak stejně dokud to tu není, tak se nic neděje.

„Hmm, ale jako na té Šumavě ty indicie k tomu, že ten vlk bude přicházet, tak byly od poloviny devadesátých let, tak se tu a tam prostě vlk objevil. Nebyly takové metody, aby se zjistilo odkud přišel, ale bylo zjevný; no možná, že to nemuselo být úplně zjevný; ale dalo se předpokládat, že to můžou být nějaký dálkový migrace, a že to ty zvířata dokáží no. Ale je pravda, že tuhle velkou expanzi, tu asi moc lidí nepředpokládalo.“

Máte odhad, kolik se jich v národním parku teď vyskytuje?

„Myslím si, že... takhle my máme, my se jako DUHA soustředíme na oblast Pošumaví, máme rozdělený poměrně koordinovaně správu národního parku, který teda mapují území parku a CHKO a my se soustředíme na Pošumaví. Takže v národním parku nějak mám zprávy od kolegů, že je to nějaký dejme tomu čtyři až pět smeček a pak teda v Pošumaví, tak jsou to Novohradské hory, když teda vezmu to širší Pošumaví, jihozápadní Čechy, tak Novohradské hory, nějaké Boleticko a západní Pošumaví: Ale minimálně jako na tom západě to budou ty stejný zvířata, který přecházejí z parku, takže podle mě je to něco kolem, na území jihozápadních Čech, tak kolem pěti smeček. Dohromady i s tím parkem pět až šest smeček. Určitě tam chodí nějakí jedinci, kteří nejsou ve smečkách, chodí sami, prostě hledaj, ale...“

Jak probíhá vlastně spolupráce Hnutí DUHA a NP Šumava?

„Teď si myslím, že velmi dobře, že probíhá nějaká výměna dat, nějaké společné zpracování jak dat o rysovi, tak o vlkovi, nějaká společná koordinace jako postupu. On vlastně je, co se týká vlka tak vlastně je i ten tým k programu péče, kde teda jsou jak zástupci správy parku, tak zástupci od nás, takže bych řekla, že to jako probíhá dobře.“

Teď se bude dělat nový program péče pro vlka?

„On už by měl být teď hotový, on se vytváří nějak jako na třetí pokus, asi posledních čtyři až pět let.“

Ale vždyť už vyšel v roce 2020.

„On je jako, on není na roční, to je pořád ten samý, takže on byl schválený v roce 2021 bych řekla.“

Ale jmenuje se program péče pro vlka 2020.

„No, to je možná tak, že byl vytvořený 2020, ale jinak je to prostě to funkční období toho programu péče, tak tam jsou jako střednědobý i dlouhodobý cíle i aktivity.“

Takže vy ho neaktualizujete, ale pracujete na tom plnění?

„No ano. Jo, přesně tak a některé části se určitě taky budou aktualizovat. Tam je i ta analytická část, kde jsou aktuality z výzkumu, tak se předpokládá, že to se bude doplňovat, tak to je ta analytická část a pak jsou právě ta opatření, a ta už jsou jako vytvářena... Ty by naopak měly být jako dlouhodobý, tam nemá smysl to každoročně měnit, tam by spíš mělo bejt jako smyslem nastavit ty opatření tak, aby fungovaly dlouhodobě a fungovaly stále stejně, aby si lidé nemusely převykat.“

Takže jak byste definovala práci Hnutí DUHA v rámci toho návratu vlka?

„Tak určitě velkou částí naší práce je monitoring, to znamená, že my máme v našem strategickém cíli, že chceme monitorovat všechny oblasti stálého nebo trvalého nebo i přechodného výskytu vlka, rysa, medvěda. Přičemž tam kde to pokrývá jiná instituce typu správa NP, tak tam nezasahujeme, to nemá smysl se tam překrývat.“

A s AOPK se vám to nepřekrývá?

„Agentura ona nemá zas až tolik jako vlastních možností terénního monitoringu, ty lidi v těch regionech jsou strašně zasekaní, takže spíš využívají data od nás anebo to vzájemně koordinujeme. Někdy to jako není úplně nejjednodušší, někdy prostě je to taková, trošku se to zasekává, ale samozřejmě my všichni ty data tý agentuře dáváme, aby je měla, protože to jsou ti kteří, to je ta v uvozovkách výkonná moc, která by ty data měla mít. Takže v některých CHKO je to tak, že to třeba pokrýváme my, v některých to

pokrývá agentura vlastníma datama, vlastníma silama a je to spíš už na individuální domluvě.“

Takže monitoring...

„Jo monitoring a potom je velkou částí osvěta, kde teda se snažíme jednak prezentovat ty data z výzkumu, v nějaké stravitelnější podobě a v posledních letech do toho přichází vlastně i ta pomoc těm zemědělcům, těm chovatelům. To znamená že jako poradenství, ale vlastně hlavně to, že s nimi projdeme, že jim zadministrujeme proceduru získání dotace na preventivní opatření.“

To je super pomoc, to musí ocenit.

„No někdy to funguje, ale setkáváme se i s tím, což je jako platná připomínka, že my nejsme ti zemědělci, ti chovatelé, nerozumíme tomu, takže jsou prostě chovatelé, kteří jsou velmi rádi, že jim s tím někdo, zvlášť administrativně pomůže, ale jsou chovatelé, který nám nemůžou přijít na jméno jenom proto, že říkám, že vlk se nemá střílet, ale máme se pokusit s ním nějak koexistovat. Takže není to úplně plošně pozitivní, ale co se týká asociací soukromých zemědělců, tak tam ten vztah je spíše jako, že je podporujeme a oni tím pádem taky vítají tu pomoc.“

Takže tyhle ty tři body vlastně: monitoring, osvěta a teďka pomoc chovatelům.“

Tak zpět k tomu národnímu parku. Myslíte si, že by se vlk měl v NP vyskytovat?

„Rozhodně.“

A je to bezpečný, nechat tu rozmnožovat vrcholového predátora?

„Tak jestli myslíte ke vztahu k člověku, tak to bezpečný je.“

I celkově...

„Jo, jako vrcholový predátor tak prostě nemá nad sebou predátora, je ta regulace je zespoda vnitřní, takže prostě já nejsem z těch, co by se obávali toho, že by se měl vlk nějak v uvozovkách přemnožit. To slovo je samo o sobě jako nesmysl, takže já z tohoto obavy nemám. Samozřejmě může dojít dočasně a lokálně k nějakému zvýšení hustoty, kterou bude někdo vnímat jako nějaký přemnožení, ale jinak je to jako ekologicky nesmysl.“

A myslíte si, že by se park bez této šelmy obešel?

„Tak obešel se do teď. Takže by se asi obešel, ale zvlášť pro ty chráněný území, tak si myslím, že ta přítomnost toho dalšího vrcholového predátora je dost důležitá. Jako samozřejmě to území, ta nejvyšší Šumava nemusí být tolik zatížená okusem zvěře, ty podmínky jsou tam celkově jiné než třeba v Podhůří, ale i tam ten vrcholový predátor, druhý vrcholový predátor má svoje místo. I pro nás je to jako dobrá ta možnost ho v těch podmínkách prostě pozorovat, v těch podmínkách těch bezzásahových.“

Myslíte si, že myslivci dokážou nahradit funkci vlka? Když říkáte, že do teď se to zvládlo?

„Jako myslím si, že proto, aby se zajistila nějaká obnova lesa a nějaké nastartování přírodních procesů, tak je v tuhle chvíli potřeba jak vlk, tak myslivec. Asi bych vzájemně řekla, že vlk nenahradí myslivce a myslivec nenahradí vlka. Za aktuální situace. Jo jako, nemůžeme předpokládat, že by vlci zvládli naprostou regulaci zvěře, za aktuálních

podmínek. Pořád jich je málo, na to, aby to zvládli, tak si to úplně neumím představit, myslím si, že bez myslivosti se v tuhle chvíli neobejdem. Ale zároveň jsou věci, ale zas o tom jako bych řekla z těch jako, o tom se jako velmi málo ví z našich vlastní dat. O tom, jakou má vlk funkci na chování zvěře, na její vitalitu, na to jak se jako, jak prospívá a neprospívá, tak zatím k tomu naše data úplně přímo nejsou, protože samozřejmě to období, kdy tu vlk je není příliš velký.“

Proč si myslíte, že je podporován jeho návrat?

„No já bych řekla, že to není úplně jako nějaká zásadní podpora. Ono je to prostě to, že tu ten vlk přišel a je legislativně chráněný a my se s tím musíme prostě jako vypořádat, my se na to musíme připravit a postupovat podle té zákonné ochrany jo. Takže ono to jako není nějaká zásadní podpora, ale my vlastně děláme to, že dodržujeme zákon. Jen a pouze. Je to možná takový trochu nečekaný pohled, ale jak správa národního parku, tak jako my, tak vlastně děláme to, že hledáme způsoby, jak tady to zvíře legálně může žít, nebo jak tady může žít, aniž by byl, jakkoliv porušovaný zákon.“

Takže myslíte, že kdyby to v zákoně nebylo, že...

„Byl by to běžně lovený druh.“

Že by to ochranáři tolik neřešili?

„Tak když si to člověk vezme, jako je teďka třeba šakal, který se sem šíří samovolně, nikdo ho sem nevy pustil, ale šíří se prostě z jižnějších oblastí, a to je v našem zákoně, naše legislativa ten druh téměř nezná, není to myslivecky obhospodařovaná zvěř, není to zvláště chráněný druh a najednou kolem něj takový rozruch není že jo. Takže to, že je to chráněný živočich, tak určitě způsobuje to, že je to v takovém zájmu.“

Jaké teda vnímáte problémy s ním spojené?

„No já si myslím, že ty problémy jsou vlastně, že se nijak nevy mykají tomu, co se jako děje napříč společnostmi v jiných tématech. Člověk na něj se sype neuvěřitelné množství informací, které nějakým způsobem nekriticky přijímá a dál šíří, neověřuje si ty data, nepracuje s ověřenými datama z výzkumu, a to prostě přináší ty problémy. Kdyby, ale to prostě je, to se nevy myká jako covidu a tak dále jo. Takže, ale jako jestli to myslíte z pohledu toho, co to přináší, tak samozřejmě to přináší chovatelům zkomplikování jejich hospodářství a jejich života. Úplně jako nemyslím si, že by to měla být nějaký zásadní problém pro myslivost, tam to prostě podle mě spíš souvisí s těma předsudkama, ale jako samozřejmě pro ty chovatele to problém je. Ti začínali většinou podnikat v době, kdy o vlkovi žádné zprávy neměli, nikdo je nevaroval, že ten vlk se může vrátit, což souvisí s tím, co jsme se bavili. Že před dvaceti lety tu ty indicie byly, ale nikdo tomu nevěnoval pozornost a nikdo ty lidi nevaroval, podívejte se, jako na Třeboňsku vám taky může přijít za patnáct let vlk no.“

Myslíte, že kdyby ty hospodáři byli informovaní o tom vlkovi, teď myslím z toho ekologického hlediska, jeho funkce v ekosystému, že by to třeba přijímali líp?

„No už si tuhle situaci neumím úplně představit, to prostě záleží, strašně to je individuální, jsou chovatelé, kteří toho vlka prostě vezmou naprosto samozřejmě, řeknou jako my tady hospodaříme v oblasti, kde ten rys, vlk je, byl, může být. Bývala to jeho domovina, i když třeba dávno... a těch chovatelů není úplně málo naštěstí, a řeknou prostě jo, tak my se musíme přizpůsobit, my si ty ovce zabezpečíme a problém není. A

jsou chovatelé, který prostě, i když jim člověk řekne, a člověk si to krásně může podívat na CHKO Beskydy, dvacet let se jim říká, podívejte se CHKO Beskydy je oblast trvalého výskytu rysa, vlka, medvěda, zabezpečte si ovce. A když dneska jde po území CHKO Beskydy, tak to procento, těch zabezpečených ovcí je jako tři procenta? Něco takového jo. Takže jsou prostě ty lidi, který ty informace mají a měli by mít, tak se tomu jako nepřizpůsobí no.

Ty Beskydy jsou v tomhle jako velmi, no, a jako velmi i dobře ilustrují tu situaci. “

A dá se tomu nějak zabránit? Co se týče té informovanosti, tou osvětou?

„Myslím, že je důležitý, aby ta osvěta ale šla ze strany těch chovatelů samotných, že podle mě příliš nefunguje ten model, že právě DUHA nebo i někdo jiný, jiné instituce jako z pozice ochrany přírody říkají, zabezpečte si svoje ovce. “

Jako že by měl přijít nějaký osvětový chovatel, který to těm ostatním řekne?

„Jo, jo, přesně tak. A ono to jako i v České republice pár takových chovatelů je, který prostě otevřeně mluví o té svojí práci, ukazují, jak hospodaří. Takovou zajímavou postavou je chovatel Jakub v Českém lese, který; já si ho jako pamatuji před léty; ten byl určitě člověk, který jako byl pro podporu, nebo podporoval střílení vlku, regulaci vlků a má tam pobočku ČSOP, a ten se nakonec rozhodl, že si udělá svoje hospodaření. Postaví na tom, že si pořídil pastevecké psy a detailně každý den informuje v různých skupinách a ve svém okolí, jak fungují s pasteveckýma psama, škody od té doby myslím že nemají snad jako vůbec, ale jako je to taky docela kontroverzní postava. Ale tím, že to je člověk, který má praxi, je to jeho každodenní chléb, tak si myslím, že to je nenahraditelná funkce. A těch chovatelů, který takhle hospodaří je víc v České republice. Problém je, že ty chovatelé jsou často tak zatíženi vlastní prací, že na to nemají čas a do toho jsou to spíš povahově lidi který jako, spíš jako jim vyhovuje být zavřený někde s ovce v horách, než se prezentovat někde jako na facebooku a v televizi atd. „

Začarovaný kruh?

„Je to trošku začarovaný kruh, ale zase jako, když ten chovatel takhle vystoupí, tak si myslím, že to jako má velký význam. A i jako když jiný chovatelé vidí, že někdo ty ovce zabezpečený má a funguje mu to, tak prostě tahle demonstrace je nejlepší no. Jako někde to není tak jednoduchý samozřejmě, jsou jako třeba právě v tom Českém lese si myslím, že to měli velmi komplikovaný, protože tam prostě maj členitý ty pastviny, terénně členitý i jako obvodem, takže tam prostě udělat nějaký ohradníky a tak, je hodně komplikovaný, takže ne vždy to je jednoduchý, ale oni se do toho teda vzácně pustili, že...“

Myslíte si, že ty kompenzace od státu, který dostávají hospodáři jako náhradu, že jsou dostačující?

„Tak ona se ta legislativa teďka měnila, měl by být už snad doufám nověj sazebník, já mám tu informaci zprostředkovaně, takže nemůžu to říct, že by mi to takhle někdo řekl, ale myslím si, že teď už je to nastavený líp. Že donedávna to byl docela výsměch ty částky, co ty chovatelé dostávali, ale že teď je to jako nastavený spravedlivě většinou. Dřív to bylo kolem tří tisíc za ovci, což mi říkali ty chovatelé což zaplatili veterinární

posudek, kafilérku a vlastně jim z toho jako nic nezbylo jo. Takže pak ani neměli nějakou velkou motivaci si o to žádat, a tu proceduru vůbec řešit.“

Jen taková myšlenka, občas se objeví, že ty hospodáři říkají my nechceme peníze, dejte nám radši ovci. Myslíte si, že by to mělo probíhat spíše tou naturální formou?

„Já si myslím, že by to nemělo probíhat naturální formou, já si myslím, že by ta motivace pro to zabezpečení, aby ty škody neměli, měla být jako pozitivní a to tím způsobem, že by ti chovatelé měli dostat jako motivační peníze, že by se řeklo, podívejte se, vy žijete v oblasti, kde se vyskytují buď trvale nebo dá se předpokládat v blízký době trvale vlci, takže od nás tady dostanete od státu prostě částku na zabezpečení pastvin, dělejte si s tím co chcete, ale pokud budete mít škody v budoucnu a ještě takhle, měly by tam být nějaký standardy, jak ty ovce mají být zabezpečený, ale to je dneska, a udělejte si s téma financema na začátku co chcete. Ale pokud budete mít škody a nebudete mít zabezpečeno, nebudete mít nárok na náhradu. Tohle je model, který funguje ve Skandinávských zemí a aspoň jako co já mám ty informace, a i mi to tak logicky přijde, tak prostě je to mnohem lepší, protože hlavně jako, pokud ten chovatel zabezpečí dobře, tak se nemusí koukat na ty svoje zakousnutý ovce, což je to šílený že jo. Takže myslím si, že tohle by byla rozhodně lepší...“

Jestli platit v naturáliích, já myslím, možná by si to mohl ten chovatel sám vybrat co chce. Neumím si to úplně prakticky představit, jak by to fungovalo, kdo by měl ten sklad ten ovcí do zásoby, jo ale, myslím si, že to v tu chvíli tu situaci úplně neřeší no.“

Ještě mě napadá k těm penězům na dotace, oni si mohou zažádat i dneska, i u nás to jde.

„No, ale jednak to dlouho dobu nebylo, to je vlastně až poslední roky ten operační program a pořád teda platí to, že je to hodně složitý administrativně, jako opravdu hodně hodně a jsou tam pořád limity typu ty minimální částky, kterou ten chovatel může žádat, takže jako malochovatelé na to většinou nemusí... i teď tam bude furt strop padesáti tisíc, což jako pořád pro člověka, který má tři ovce za barákem a potřeboval by jen zdroj elektriky, ale to už nejsou zas takové peníze.“

Takže v té Skandinávii to takhle nefunguje a dostanou to na ruku?

„No tam jim to prostě dají bezpodmínečně na ruku, tam pokud je chovatel, který je v oblasti výskytu, tak prostě ten nárok má, což si myslím, že je lepší postup no. Můžou si to v tu chvíli, to nevím ty detaily, ale i to, že dostanou nějakou částku, kterou můžou využít, nemusí nutně na ohradník, ale na člověka, který jim bude dělat pasáčka, na psa, na krmení, je to na nich, jak tu částku využijí, tak je to lepší... protože když pak naopak, jako taky se to má měnit v tom operáku a v těch nových dotačních možnostech, ale pořád jsou tam částky, které nelze pokrýt. Nějaké více práce, myslím že už to krmivo by se do toho mělo dostat, ale strašně dlouho to trvá.“

Jak si myslíte, že vlka vnímá veřejnost?

„Myslím si, že je to strašně rozpůlený. Jsou ty, kteří ho milují až fanaticky obdivují, ale jako nevnímají vůbec žádné stinné stránky, a pak jsou lidé, který ho úplně stejně fanaticky nesnáší.“

Čím si myslíte, že to je ovlivněný?

„No, to je zajímavá otázka, nevím. Samotná nad tím docela často přemýšlím, že znám

lidi, který jsou mi názorově jinak strašně blízký a když dojde na téma vlk, tak najednou je to prostě úplně opačný, a to se přede mnou ještě většinou krotí. Nevím, možná je to, samozřejmě jako častěji je to negativní vnímání u toho vesnického obyvatelstva, kde to je zřejmě spojený samozřejmě s nějakým pocitem existenčního ohrožení, strachu. A naopak to pozitivní je u toho městského obyvatelstva, který si jako jednak divoký přírody víc dokáží vážit, ocenit jí, protože sami v ní nežijou, ale jako, nejvíc je to, to jako rozpůlení ty veřejnosti jako úplně nevysvětluje.“

Ještě bych se vrátila k té osvětě, myslíte si, že je dobře zvládnutá?

„No určitě není. Jako ty kapacity jsou prostě podstatně nižší, nikdo to nedělá úplně systematicky. A možná by jako pomohlo, kdyby tu osvětlu dělal někdo jiný, kdo není tím vesnickým obyvatelstvem vnímán tak kontroverzně, jako třeba jsme my. A podobně to má i ta správa, ta taky je částí veřejnosti na Šumavě vnímaná negativně a potom ty lidi jako si o nich ty informace přebírat nebudou, takže možná by bylo lepší, kdyby tu osvětlu šířil někdo jiný, ale nikdo jiný se zatím nějak výrazně neprofiluje a myslím si, že je problém, velký problém pozice státu a podpora státu, která je jako nesystematická, chaotická a nedostatečná bohužel.“

Ještě by mě zajímalo, jak nahlížíte na vlčinec na Srní, jestli podporuje to lepší vnímání vlka?

„Já vlčinec na Srní vnímám bych řekla téměř ryze negativně, myslím si, že pro ty lidi, který právě, to je osvěta pro tu městskou veřejnost. Popravdě si nemyslím, že tam přijde nějaký chovatel ovcí, aby se šel podívat, jak fungují a vypadají vlci, myslím si, že v tomhle tu roli nemá, a naopak tam prostě jsou takový indicie o tom, že naopak ten vlčinec láká nějakým způsobem ty okolo divoce žijící vlky, že ty vlci mohou utíct jo. Prostě tyhle rizika tam vidím a samozřejmě welfare, jako stav těch zvířat to jako za mě dobrý není, takže já to jako příliš pozitivně nevidím a vadí mi, když někdo přijde na Šumavu a řekne jo viděl jsem vlka prostě. A kde to bylo? Mmm, na Srní. A ty lidi si myslí, že tohle je vlastně přirozeně jo. To není taky dobrý, mění to...“

Ale tak asi i ta osvěta směrem k městskému obyvatelstvu je důležitá.

„Jo, taková ta základní jo, ale neřeší to prostě ten problém jo. Samozřejmě to, že si někdo myslí, že vlk má osmdesát kilo a zavraždí všechno, tak dobrý, přijede na vlčinec na Srní a tam mu vysvětlí, že to takhle není a řeknou ty základní biologický údaje a tak. Ale neřeší to prostě jako ty konflikty, v tý zemědělský krajině.“

A myslíte si, že je důvod se vlka obávat?

„Já myslím, že ne.“

Nemáte strach, když jdete do lesa a víte, že je tam vlk?

„Né, jako myslím, strach určitě ne, je potřeba mít respekt, potřeba dodržovat prostě, ale jako bych řekla racionální pravidla pohybu a chování se vůči divoké zvěři. Stejně tak jako nepůjdu pronásledovat selata divočáka a dívat se na jelena metr blízko, tak prostě nebudu vyhledávat kontakt s vlkem nebo s rysem. Prostě je potřeba mít respekt, ale není potřeba se bát.“

A myslíte, že se společnost bojí?

„Určitě, minimálně část ano. A je asi pravda, že v tom třeba ten vlčinec může pomoci, tohle vysvětlovat.“

Ještě zpět k těm myslivcům? Jak si myslíte, že oni ho vnímají? Říkala jste, že si myslíte, že pro ně by to problém být neměl...

„Ale je... (smích)“

Myslím si, že to je teďka hodně bouřlivé téma. Málokterý myslivec opravdu bych řekla, že by je člověk spočítal téměř, neříkám na prstech jedné ruky, ale opravdu jako málo myslivců toho vlka přijalo jako součást, že je tady vrcholový predátor a je to dobře. To si myslím, že opravdu je minimum lidí, taky část lidí, malá část lidí, který ho prostě akceptují, protože je legislativou chráněný, nevystřelili by na něj. Ale jinak je to pro velkou část myslivců nepřijatelný téma. Je to určitě nějakým způsobem otázkou času, což ukázal i rys, který v devadesátých letech, to bylo stejný, taky to bylo bouřlivé téma, ale za dvacet let se to srovnalo, tak i tak si myslím, že to bude částečně i s tím vlkem. Ale to téma je jako huř vstřebatelný. Nemyslím si, že by to pro ně měl být jako nějaký problém z hlediska fungování myslivosti, ale to je prostě věcí vzdělání, osvěty.“

Narážíme ale na to, že kdo ty informace nechce, ten si pro ně nepříjde.

„No, kdo má už utvořený názor a hotový názor a nechce je brát, tak je prostě brát nebude no. Takže jako setkávám se s hodně vyhocenýma názorama i od lidí, od kterých bych to nikdy nečekala. Víím, že mají vysokoškolský myslivecký vzdělání anebo lesnický vysokoškolský a stejně prostě přejímají neskutečný bludy o vlkovi a jako mají prostě červeno před očima. Popravdě my se do té myslivosti tolik, jako pracovat s tím nemůžeme ani, protože prostě jako z pozice ochránáře to jako nemůže fungovat. Takže tam to musí vlastněma kanálama uvnitř a nějakou postupnou obrodou vzděláváním, ale zevnitř.“

Myslíte, že oni jsou to největší nebezpečí pro vlka?

„No, tak ta populace to celkově zvládá velmi dobře že jo. Pořád se šíří a velkým rizikem jsou samozřejmě střety na silnicích, myslím si, že jak je velký problém pytláctví vlků, to se příliš nedá kvantifikovat. Je to extrémně obtížný, těch případů přibývá, asi by se dalo říct, že je, já nevím každý měsíc, nebo každý dva měsíce v České republice nějaký případ pytláctví vlka, takže toho není úplně málo, ale jak velký je ten problém, tak to se kvantifikovat nedá. Podle mě hodně velký, ale data z výzkumu k tomu nejsou.“

Kdybyste měla shrnout návrat vlka v jedné větě, to nejzásadnější v jedné větě, co byste řekla?

(smích) „Ty jo, jak dlouho mi dáte?“ (smích)“

Já mám času dost. (smích)

„Asi bych řekla, že je to. Mně se to určitě nepodaří hned formulovat jako. Ale jako je to, pokud se nám jako podaří soužit s vlkem a vyřešit ty problémy a konflikty kolem vlka, tak si myslím, že máme prostě v ochraně přírody a v péči o krajinu obrovský kus práce za sebou. Takže je to takový ukazovátko, ukazovatel, jak na tom jsme no.“

Kdybyste byla v mé roli, jakou byste si položila otázku, je něco na co jsem se nedoptala?

„No, pro mě je pořád jako nevyřešená ta otázka proč někdo toho vlka, proč to tak jako dělí tu veřejnost. Proč někdo toho vlka přijme. Takový společenský, sociologický, psychologický (smích) eh, postupy, nebo zázemí, který by to jako vysvětlovalo a mě by teda osobně strašně zajímalo právě, protože prostě podle mě jako ten konflikt s vlkem, tak je vlastně společenské téma. To není biologický problém, to není ekologický problém, to je společenský konflikt, a proto je pro mě, by bylo strašně zajímavý, najít ty východiska na té společensko-vědní úrovni jo. Říct těm ochranářům, co mají teda dělat, jak mají mluvit, jakým způsobem komunikovat, co je potřeba prioritně řešit, aby se to téma... protože tohleto my z pohledu té biologie a ochranařiny neumíme uchopit. I když nad tím člověk nějak uvažuje, tak prostě ty společenský vědy jako jsme nedělali a nemáme k tomu ten informační background, takže mně na tom přijde hodně zajímavý tenhle aspekt. Ale to není teda vůbec odpověď na tu otázku, co jste se ptala. (smích) Myslím si, že je tomu věnováno málo prostoru. Spousta se ho věnuje výzkumu, monitoringu, ale těmhle společenským aspektům úplně minimálně. Kolem toho vlka je toho ještě málo, ale co se týče rysa, tak mi kolikrát přinášíme nový a nový data do výzkumu a v podstatě potvrzujeme to, co jsme intuitivně věděli, co víme ze zkušenosti z terénu, tak víme co ty zvířata dělají, žijou, potřebují a jen přinášíme data z výzkumu, ale neumíme to překlomit jako dál do té společnosti“

2.4. Rozhovor se zoologem

2.4.1. Prof. Ing. Jan Červený, CSc.

Datum a místo: 06. 04. 2022, Praha

Začneme trochu obecněji, kdybychom se přenesli do roku 1991, podpořil byste vyhlášení NP Šumava?

„Až takhle jo? Podpořil no. I když tehdy jsem byl takovej, co si pamatuju dost na vážkách jo, ale s dnešními zkušenostma určitě jo.“

A proč jste byl tenkrát na vážkách?

„No, protože mi přišlo, že to bude chráněný, ale že tam bude mraky lidí. Že to přitáhne turisty. Ale já vyrůstal hlavně na Zadově, v Sušici a tam kdysi v těch 60, 70 letech tam člověk nepotkal vůbec nikoho jo.“

A dokážete říct, co se tak nějak změnilo, od té doby, co bylo CHKO a pak NP?

Jestli tam třeba přišla opravdu ta vlna turistů?

„No, to si myslím, že určitě. A to si myslím, že to není to nejhlavnější, to nejhlavnější to jsem potom zažil na tom ministerstvu, že přišla neuvěřitelná byrokracie. Řešily se věci, ne aby se řešily, aby to šlo, ale aby to nešlo. Já, když si jenom vzpomenu, když jsem začínal v těch 90. letech na ŽP, tak třeba chata u pramene Vltavy a Bučina ty chaty, tak to bylo našich příbuzných a tehdy to nešlo vůbec, to bylo neprůchozí s tím cokoli dělat. Pak jako mávnutím proutkem to dostali cizí lidi, a to fungování asi je dneska takový, že s tou ochranou přírody to zas až tak nemá, co dočinění no. Ale ta byrokracie je nejenom

v tomhle tom k lidem, ale i k obyvatelům, kteří tam byli nebo žili.“

A myslíte, že je to teď lepší?

„Nemyslím.“

Mají to těžký ty obyvatelé v NP?

„No, to já už teď nevím, protože teď už to jde trochu mimo mě. Protože tenkrát přece jenom tím člověk trochu žil, protože se to týkalo mých příbuzných, ale jestli to mají horší nebo lepší. No hele, co se týká úředničení určitě to mají těžší, to stoprocentně.“

Jak vnímáte NP jako takový? Představuje pro vás spíše nedotčenou přírodu, divočinu ve smyslu preservation, nebo chráněnou oblast, kterou může využívat i člověk, snažící se o udržitelnost ve smyslu conservation?

„To je taky složitý a není to vůbec jednoznačný. Těch aspektů je tam spousta, z každého aspektu je to trochu jinak. U mě teda bohužel trochu převládlo to, že z té Šumavy jsem už delší dobu, spjatej jsem s ní, teda už nejsem delší dobu, tak jako jsem byl předtím. A navíc my jsme jako z rodu, my jsme tam měli hospodářství, lesy, ledacos, teda moje příbuzenstvo, ne já. A do teďka si myslím, že pokud by se řešilo rozumně, tak by to asi nebylo v té dnešní situaci, která je nerozumnejma nařízeníma.“

A pokud bychom se zaměřili na ten spor, co teďka byl, ohledně kácení, to byste byl na jaké straně? Nechat ladem, nebo kácení?

„No tohleto, se vrátím trochu do historie, kdy jsem na tom Ministerstvu životního prostředí začínal, kdy začaly vznikat vůbec jako zákony o národním parku a zákon o ochraně přírody. Tak tehda ještě s vedoucím toho odboru byla taková představa, že když to bude potřeba, tak je potřeba zasahovat. A je potřeba, aby byly nějaký výjimky. Jenže to z nějakého důvodu padlo a všechno se to, nevím jak bych to řek, všechno se to dalo do určitých mezích, který nemůžou být překročitelný a tím pádem, pokud byl nějaký skutečný průšvih, který byl tenkrát poprvé, co si pamatuji na Smrčině jom takže se tam tehda říkalo, že nebude nic, zásahy nebudou žádný. Ale přitom kdyby byly lokální, tak si myslím, že by to asi bylo lepší no.“

Ale ono je zneužitelný obojí jo, to je těžký.“

Takže vlastně nemáte vyhraněný názor ani pro jedno? Přijde Vám třeba to, jak je to teď, že je to správně? Rozdělené na zóny zásahové a bezzásahové?

„To asi jo. Ale bohužel to dospělo do takové situace dneska, že si myslím, že zase se nedají srovnávat všechny první zóny, které v tom národním parku jsou. Jsou mezi nimi obrovské rozdíly. Mně by někde nějaký to rozumný zasahování nevadilo a někde jo. Jako úplně co si myslím bych asi nepřežil, kdyby likvidovali nějaký bučiny, nebo i ty klimaxový smrčiny nahoře, který jako dřív nebo později by stejně odešly, že jo. Jako já si myslím, že kdyby se tomu nechal přirozený vývoj, tam kde to jde, tak to v každým případě.“

Ale myslíte teda, že to všude nejde...

„Nejde, nejde. Už jen z toho důvodu, co si jenom pamatuji ty lesy kolem Zadova a tam, tak některý, když jsem byl malý, když jsme tam chodili, tak sice z hlediska dnešního turistů to jsou všechno teda divoký lesy, ale před třeba x lety to ještě byly z valný časy hospodářský jo.“

Tak se přesuneme k tomu vlkovi. Jaký je Váš názor na návrat vlka na Šumavu?

„No, tak já bych možná začal s tím, že na ty Šumavě zoologii už dělám dejme tomu padesát čtyři let; to je hrozný; a ještě do takových osmdesátých, devadesátých let mi vůbec nenapadlo, že budou takový změny jako jsou teď kon. To znamená, že se objevuje nejen vlk. Objevil se bobr, vrací se nazpátek divoká kočka, objevují se tady nové druhy netopýrů, s kterými jsem se nikdy nesešel, takže z tohoto hlediska ta situace je úplně jiná. A co se týká vlka, tak to je neřešitelná situace. Ale skutečně neřešitelná. Protože společnost je rozdělená, když to řeknu pro a proti. Dejme tomu hospodáři a myslivci vs. teda městský obyvatelstvo, i když je to hodně paušalizovaný a prostě dneska v rámci současného fungování, každý si prosazuje svoje a k žádnému kompromisu se nedá dojít. I když jako připouštím, že v případě vlka asi kompromis dost dobře nejde. Protože co jsou chovatelé a co jsou myslivci, do toho bych asi vůbec nezahrnoval, to je kasta sama o sobě, a navíc má úplně jiné zájmy a de facto ten vlk jim zas až tak nevadí. Nebo neměl by vadit, tam žádný problém z hlediska zvěře není. Problém je z hlediska chovatelů, to jo, ten je velkej a to řešení jako není, protože chránit ovce psama jako dobrý, ale zase je tam nebezpečí, že někteří ti psi můžou být proti lidem, kterých je tam spousta, zabezpečit to ohradama to je taky problém, koukni jak to vypadá na Srní nebo na Broumovsku, to už je neprůchozí krajina, jak pro lidi, tak hlavně pro zvířata. A navíc stejně každý si to řeší po svém, protože těch vlků, kterých je upytlačených, tak těch je spousta.“

Máte odhad, kolik jedinců vlka se na území NP vyskytuje?

„No odhad. Jako tady asi musím věřit nějakým těm zoologickým údajům, který jsou, které jsou daleko přesnější, než dejme tomu ochranářský nebo myslivecký. Tak vypadá to, že tam asi ty tři smečky jsou, plus nějakí jedinci, takže do těch dvaceti kusů si myslím, že to je. Ale zase to bude včetně Bavorska a přilehlého lesa, Novohradských hor, protože oni chodí na velké vzdálenosti.“

A mělo by se takové zvíře vyskytovat na území Národního parku Šumava?

„Jako to je věc toho vlka a nás ani ne. Pokud tam bude mít podmínky, tak bez problému. Jenomže zase, tam je velký problém v tom, že národní park té vlčí populaci nestačí, v každém případě ti samý jedinci se budou cpát ven a v tom parku se neudrží. Nevznikne situace, že by byli jenom uvnitř.“

Je bezpečné nechat v krajině rozmnožovat vrcholového predátora?

„No, ale tak jako ten vždycky predátor bude reagovat na svou kořist. Takže pokud mu budeme umožňovat, že ty kořisti bude spousta, tak ho bude víc a víc. To je jasný.“

Obešel by se NP bez této šelmy? Nebo: lze srovnat stav Šumavy před návratem a po něm?

„Myslím, že by se obešel. Obešel se x let předtím.“

To jo, ale sám jste narazil na ty vysoké stavy spárkaté zvěře.

„Ale ty byly předtím taky a vždycky po sedmdesátých letech ty stavy byly si myslím ještě vyšší, než jsou teď.“

Proč je podporován jeho návrat?

„Já si myslím, že asi nějakýma v uvozovkách osvícenýma lesákama, protože ten přece jenom s těma vysokýma stavama spárkatý zvěře pomáhá jo. To je jedna věc. A druhá věc, dneska to je taková, řeknu zase asi nešikovný slovo, městská populace lidí, že to je v podstatě tlak na to, aby se dostal nazpátek. Spousta lidí si myslí, že když jsme ho vyhubili, tak máme povinnost ho sem dostat nazpátek. Proti tomu jako nic nemám, ale něco jiného je, když se ten vlk vrací sám a něco jiného je, když se mu nějakým způsobem pomáhá, nebo když se vypouští nebo něco podobného.“

Ale na Šumavu se vlastně vrací sám.

„Jasně, jasně.“

Jaké problémy jsou s ním spojené?

„No jako, nejenom teda národní park, že tam si myslím, že tam to až tak velký problém nebude, ale i ta doprava. Sivezmi, kolik za poslední rok je zpráv v novinách, že na železnici nebo auta, kolik se jich přejelo.“

Ale to stejně když to srovnáme se spárkatou zvěří, tak na silnici skončí daleko víc srnců a jelenů.

„To je pravda, zase jaká je hustota populační srnců, prasat a jelenů a jaká je těch vlků.“

Takže doprava a hospodáři, potažmo myslivci?

„No tam si myslím, že největší asi, nejpodstatnější bych viděl u hospodářů. U myslivců sice averze je, ale není opodstatněná.“

A u místních obyvatel?

„To je asi různý, někomu to vadit nebude a někomu bude. A spousta lidí si myslím, že se může i bát.“

Myslíte, že ty problémy se dají nějak řešit, vy už jste na začátku říkal, že ne..

„Ne, to se nevyřeší, to se bohužel nevyřeší. Když chceš žít z dlouhodobýho hlediska, v podstatě náhled společnosti bude úplně jiný. Až bude mít společnost úplně jiný starosti než se starat o vlka. Vem si, jak to bylo před třiceti rokama s rysem. Obrovský problém. Přišel vlk a rys problém není, problém je vlk.“

Je kompenzace od státu dostačující? Měla by probíhat naturální formou nebo finanční?

„Já si myslím, že dneska už jo. Akorát zase že je hrozná byrokracie při tom to zdůvodňování. Takže jako spousta těch zemědělců se vůbec nevyplatí všechno to podstoupit, protože stejně musí platit za posudek, za posudek a za odvezení do kafilérky a ty peníze co dostanou u nějakých chovných zvířat se to nevyplatí vůbec a u nějakých těch masných, u těch chovných je to spíš prodělečný a u těch masných je to nula k nule.“

A napadá Vás nějaký efektivnější řešení? Protože ty papíry mají taky svoje opodstatnění, musí to být ověřitelný...

„Nevím, jestli nejsou nějaké změny, ale ještě dost nedávno to bylo, že se za všechny ty posudky muselo platit, tak kdyby asi tohle nebylo, tak to by asi do určitý míry pomohlo. Ale zase na druhé straně vím, že spousta tzv. vlčích lovů bylo od psů. A to se zase tý ochraně přírodě vyplatí zahmouřit oko, a za toho psa výjimečně zaplatit než všechno

přezkoumávat. Zvláště když dneska ta situace je zase co se týká těch turistů nebo prokazování daleko jednodušší díky genetice. Dneska už nezáleží na tom, kdo co si myslí, ale co se zjistí. “

A myslíte si, že by ta kompenzace mohla probíhat naturální formou?

„To si nejsem nejjistější. Spousta těch menších chovatelů k těm zvířatům mají osobní vztah, a to už se vůbec nezohledňuje. Člověk teď vidí že jo, jak se párkrát objevily zprávy, že vlci napadli lovecký psy a zabili je, takže to jako je problém velikánskej. Ale už ty samý myslivci si neuvědomí, že daleko víc těch psů zabijou divoký prasata. Nesrovnatelně víc a kolik už je mrtvých psů, který dostali nějakou chorobu... Jako tomu praseti to tomu nikdo nezazlívá, ale tomu vlkovi všichni. “

A jak si teda myslíte, že vlka vnímá veřejnost?

„Je to naprosto rozdělený. “

Myslíte na ty města a...

„No, ono to není jako v podstatě města, protože na těch vesnicích jsou taky lidi, kteří mají ekologické myšlení, ale do určitý míry taky asi jednostranný. Takže to bylo takový hodně zveličený město vs. vesnice.

Někdo podporuje za každou cenu a někdo ne. “

Myslíte, že to závisí na vzdělání?

„Do určité míry ano. My jsme kdysi dělali k rysům takové ty anonymní ankety a tam se jednoznačně prokázalo, že akceptování rysů stoupá se vzděláním. A to u vlků zatím dělaný nebylo, ale myslím, že to bude podobný.

My sbírali data před dvaceti lety a pěti. Výsledek, co se týče počtu zastřelených kusů je stejný, ale úplně se změnil ten důvod. Před těma dvaceti lety to bylo, ten hlavní důvod likvidace srnčí zvěře, škody atd. 80 % a 20% kvůli trofeji. Dnes je to 80% kvůli trofeji a 20%, že si myslivci myslí, že to skutečně škodí srnčí zvěři. Tento posun v tomto je obrovský. “

Myslíte, že i vlka pak budou lovit kvůli trofeji?

„Tak oni už ho loví teď, ale teď asi spíše z té nenávisti. Jako je to možný, že to tak bude. “

Si nedokážu představit, že se tím někdo pochlubí, ulovením rysa nebo vlka.

„No, po pár lidech i z té západočeské části Šumavy a z jihočeské taky, a od vojenských lesů je to dokonce tak daleko, že tam mi to dokonce ukazovali. “

Myslíte si, že je dobře zvládnutá osvěta kolem tohoto tématu?

„Jako obecně jo, ale problém je vždycky v nějakém konkrétním provedení. Takže pokud to provádí lidi, který působí nevěrohodně a některé myslivce přesvědčuje faktama, který nejsou pravdivý, tak pak to problém je. Pak je to kontraproduktivní. “

To se děje?

„Jojo, jako dnes už né tak ve velkým, a určitě ne tak jako to bylo ze začátku s rysama. Ale s těma to bylo kdysi jako ... ty lidi který jsou v té přírodě věděli, že to není pravda, že rys bude rozhánět jeleny a já nevím, co všechno.

Ale na obecné úrovni si myslím, že je to dobrý. “

Já se o tom právě bavila s tou paní Kiklošovou a té přijde, že kolem toho rysa to bylo zvládnuté lépe a ohledně toho vlka ty lidi moc informovaný nejsou.

„Když ta Pepča jako zase, ta se k tomu rysovi nedostala úplně na začátku, kdy to taky bylo všelijaký. Pak se to časem zlepšilo.

No a s tím vlkem jako nevím no, asi to přešlo daleko rychleji a razantněji než ten rys. Nebyl takový čas na tu přípravu.“

Je důvod se šelmy obávat?

„Já si myslím, že ne. Zase bych to srovnal s divokýma prasatama. Když půjdete se psem tady někde na našem školním polesí kolem jam, tak je to šance, že vás napadne prase toho vašeho psa já nevím půl procenta, ale u toho vlka jsou to promile, promile.“

Na to už jsme si asi odpověděli, s kým jsou kolem návratu vlka největší problémy?

„Co se týká v projevech pro veřejnost, tak asi na první místo bych dal hospodáře, na druhé myslivce a na třetí sdělovací prostředky.“

Vy jste stále aktivní myslivec, tak jak ho přijímáte čistě jako myslivec?

„Mně vůbec nevadí. Ale určitě je to ovlivněné vzděláním a tím co dělám, už se těm šelmám věnuji třicet let.“

A ve vašem okolí ty myslivci, ty ho vnímají jak?

„Nejsem schopný říct přesně. Ti, co jsou zároveň lesníma hospodářema, tak ty s tím nemají problém žádný.“

Je to zase závislé na tom, kolik toho o tom lese ví?

„No.“

Dokážou myslivci nahradit funkci vlka v přírodě?

„Ne, ale oni ji nedokáží nahradit ani teď. Prostě to nedokážeme, protože zdaleka nejsme tak úspěšní lovci jako ty rysové nebo jako ty vlci.“

Anebo schválně nechťejí, aby měli nízké stavy a měli co střílet.

„To jo, ale to s tím do určité míry souvisí.“

Plus vlk má asi i jiné funkce, než lov té zvěře nebo?

„Tak určitě hlavní věc je ta redukce spárkaté zvěře. U nás se zatím neproказuje to, co v Yellowstonu, kam se ten vlk vrátil a ten tlak na populaci místního jelena se změna chování projevila až do stavu krajiny, že jsou rozptýlený, nejsou tam tak velikánské škody. Ale to u nás zatím nikdo nesledoval.

Zatím ten dopad vlka na stavy lesní zvěře jsou minimální, že to taky nestíhají regulovat. Jako jsou rozptýlenější a je jich méně, ale není to tak, že by se to už ukazovalo ve stavu lesa.“

Tak ono to taky chvíli trvá.

Pokud byste měl shrnout návrat vlka na Šumavu, to nejzásadnější, v jedné větě.

Co byste řekl?

(smích) „Myslím, že přinesl rozkol do místní lidské společnosti.“

Kdybyste byl v mé roli, jakou otázku byste si ještě položil? Něco, co byste chtěl dodat?

(smích) „Já na to přijdu až půjdu domů. Já se na to ani nijak nepřipravoval.“

Já si teda asi furt nedokážu utřídit, co vy si o tom vlkovi myslíte. Jestli ho berete, že to je teda pozitivní, nebo že tu potřeba není.

„Beru ho v každém případě pozitivně, ale kdyby tu nebyl tak by se zase tak moc nestalo, protože to fungovalo i bez toho. Ale pozitivně, beru ho pozitivně. Ale to co se kolem něj děje považuji za negativní.“

Myslíte že by bylo jednodušší s tím vším, co se kolem toho děje, kdyby tu zkrátka nebyl?

„Ne, to taky ne. Je to takový začarovaný kruh.“